

แนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin
เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

นางสาววิระนันท์ องค์กรวิเศษไพบูลย์

เอกัตศึกษานับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin
เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

นางสาววิระนันท์ องค์กรวิเศษไพบูลย์

เอกัตศึกษานับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Consideration for Certifying the Stablecoin as a Means of Payment

Miss Wiranunt Ongvisespaiboon

An Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Laws Program in Finance and Tax Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

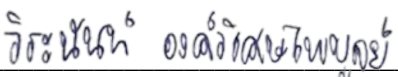
หัวข้อเอกัตศึกษา	แนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ		
นิสิต	นางสาววิระนันท์ องค์กรวิเศษไพบูลย์		
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาพร โกวพัฒน์กิจ	อาจารย์ ดร.สุมาพร มานะสันต์	

เอกัตศึกษานี้มุ่งศึกษาเรื่องแนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระราคาในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน โดยวิเคราะห์จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติและเสนอแนวทางการรับรองการให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ โดยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เฉพาะประเภทที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินตรา

แม้ว่าพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ไม่มีบทบัญญัติเรื่องการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ และพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ไม่มีบทบัญญัติที่ว่าด้วยบริการการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin แต่กฎหมายให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแล ประกาศกำหนดรับรองการให้บริการเพื่อชำระราคาสินค้าหรือค่าบริการที่อยู่ในแบบอื่น และไม่เข้าลักษณะที่เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ แต่มีผลเป็นอย่างไรกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับเป็นบริการการชำระเงินภายใต้กฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงินได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของประเทศสิงคโปร์และสหราชอาณาจักร เพื่อเป็นการควบคุมความเสี่ยงและผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบชำระเงินของประเทศไทย และเป็นการสนับสนุนเทคโนโลยีทางการเงินในทิศทางที่เหมาะสม

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาพร โกวพัฒน์กิจ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. สุมาพร มานะสันต์)

 นิสิต
(นางสาววิระนันท์ องค์กรวิเศษไพบูลย์)

Individual Study	Consideration for Certifying the Stablecoin as a Means of Payment
Researcher	Miss Wiranunt Ongvisespaiboon
Field of Study	Master of Law (Financial and Taxation Laws)
Advisor	Assoc. Prof. Dr. Patanaporn Kowpatanakit Dr. Sumaporn Manason

This individual study focuses on the certification approach for Stablecoins, a digital asset arising from the development of financial technology as a means of payment for goods and services, and the certification procedure for it. In order to establish guidelines for the certification of Stablecoins, especially those that reserve by low-risk assets in the current financial system, such as Fiat-backed Stablecoins, by analyzing from the activities and events that occurred in practice.

According to the study, the Royal Decree on the Digital Asset Businesses B.E. 2561 (2018) does not contain any provisions regarding the use of cryptocurrencies as a means of payment for goods and services. And the Payment Systems Act, B.E. 2560 (2017), has no provisions related to crypto-payment services either. However, the existing payment services law and regulation empower the Bank of Thailand, the regulator, to declare and certify a service which is not qualify as a Designated Payment Services, but its effects are same as a Designated Payment Services as a new payment service under the Payment Systems Act which is consistent with Singapore and UK guidelines. In order to control the risks and impacts on the stability of the payment system in Thailand and to support financial technology in the right direction.

 (Assoc. Prof. Dr. Patanaporn Kowpatanakit) Advisor

 (Dr. Sumaporn Manason) Advisor

 (Miss Wiranunt Ongvisespaiboon) Researcher

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษานี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตาเป็นอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาพร โกวพัฒกิจ และ ดร.สุมาพร (ศรีสุนทร) มานะสันต์ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการจัดทำเอกัตศึกษานี้ ตั้งแต่ขั้นตอนแห่งการศึกษาค้นคว้า การเขียนงานวิจัย ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้ผู้เขียนสามารถจัดทำเอกัตศึกษานี้ไปได้ด้วยดีและเสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางด้านกฎหมายและทางด้านต่าง ๆ จนผู้เขียนสามารถนำมาใช้ในการทำเอกัตศึกษานี้ให้สำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.จิราวุฒน์ ธัญญะเจริญ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบข้อซักถามของผู้เขียน และได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนในการศึกษาเอกัตศึกษานี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณวันชัย องค์กรวิเศษไพบูลย์ บิดา และคุณจินตนา สุวรรณไพศาลกุล มารดา คุณจิระนันท์ คุณวันทกานต์ และคุณเจนจิรา องค์กรวิเศษไพบูลย์ ครอบครัวของผู้เขียน คุณศิริพงศ์ แซ่จาง คุณกฤษฎ์ พงษ์ประภาพันท์ เพื่อนทุกคน และคุณช่อทิพย์ รัตนรชัย เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขากฎหมายการเงินและหลักทรัพย์ทุกท่าน ซึ่งคอยให้คำแนะนำ คำปรึกษาและความช่วยเหลือ รวมถึงเป็นกำลังใจในการจัดทำเอกัตศึกษานี้ในทุก ๆ ทางเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อังคณาดี ปิ่นแก้ว ผู้ให้โอกาสและคำแนะนำในการเป็นผู้ช่วยงานวิชาการตลอดมา คุณคมกฤษ เกียรติดุริยกุล และคุณปิยะนันท์ โชติกุลธนชัย ผู้ชี้แนวทางในการเข้าศึกษาต่อระดับนิติศาสตร์มหาบัณฑิต รวมถึงคุณธีรชา ปัญญาบุตรชัย ซึ่งคอยให้คำปรึกษาและให้การสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษานี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่มากนักน้อย หากเอกัตศึกษานี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วิระนันท์ องค์กรวิเศษไพบูลย์

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัยและวิธีการศึกษา.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	4
บทที่ 2 เงิน การกำกับดูแลระบบชำระเงิน และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin	6
2.1 เงิน.....	6
2.1.1 หน้าที่และคุณสมบัติของเงิน.....	6
2.1.2 รูปแบบของเงิน.....	7
2.1.3 การสร้างและทำลายเงิน.....	10
2.1.4 เงินอิเล็กทรอนิกส์.....	11
2.2 ระบบชำระเงิน.....	20
2.2.1 แนวความคิดทั่วไปของการกำกับดูแลด้านระบบชำระเงิน.....	21
2.2.2 การกำกับดูแลระบบชำระเงินของประเทศไทย.....	23
2.3 คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin.....	25
2.3.1 ความหมายและลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin.....	25
2.3.2 ประเภทของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin.....	26
2.3.3 หลักการในการรักษาราคาคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin.....	29

2.3.4 การนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ	31
2.4 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามกฎหมายไทย	42
2.4.1 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	43
2.4.2 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501	47
2.4.3 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561	50
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin	56
3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงิน ในประเทศสิงคโปร์	56
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงิน ในสหราชอาณาจักร.....	66
บทที่ 4 แนวทางแก้ไขกฎหมายและการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ	84
4.1 แนวทางการแก้ไขพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 เพื่อรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ.....	87
4.2 แนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560.....	90
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1. บทสรุป	95
5.2. ข้อเสนอแนะ	98
รายการอ้างอิง	101

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1	รูปแบบการหมุนหลังของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และ Reserve Efficiency.....	30
ภาพที่ 2	แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล A.....	34
ภาพที่ 3	แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล A และศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล B.....	35
ภาพที่ 4	แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างบุคคล.....	37
ภาพที่ 5	แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างบุคคลผ่านระบบ Point of Sale (POS).....	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากปัจจุบันได้มีการเปิดรับชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ประกอบกับผู้ประกอบการหลายรายมีการเชิญชวนให้ผู้บริโภคและประชาชนนำคริปโทเคอร์เรนซี เช่น บิทคอยน์ และ Ether มาใช้ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งไม่ใช่การนำมาใช้ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ (barter trade) แต่ใช้เป็นสื่อในการชำระค่าสินค้าและบริการอันเป็นเรื่องของการชำระเงิน¹ ในขณะที่ปัจจุบันสถานะของคริปโทเคอร์เรนซีนั้นไม่ถือเป็นเงินตราตามกฎหมาย เนื่องจากอาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงและผลกระทบหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้วยมูลค่าของคริปโทเคอร์เรนซีที่มีความผันผวนสูง รวมทั้งยังมีความเสี่ยงจากการสูญเสียมูลค่าหากถูกโจรกรรมทางไซเบอร์ และการถูกใช้เป็นเครื่องมือของการฟอกเงิน เหล่านี้ล้วนแต่เป็นต้นทุนและความปลอดภัยของผู้ใช้หรือรับชำระราคาด้วยสินทรัพย์ดิจิทัล นอกจากนี้อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบชำระเงิน การแบ่งแยกของระบบการเงิน (financial fragmentation) ซึ่งซ้ำซ้อนกัน อันเป็นการลดทอนประสิทธิภาพของระบบ ตลอดจนเสถียรภาพทางการเงินและความสามารถในการดูแลภาวะการเงินในประเทศกรณีที่เกิดวิกฤตสภาพคล่อง ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลมองเห็นถึงปัญหาและความเสี่ยงดังกล่าว จึงได้มีการออกประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กธ. 5 /2565 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 ทั้งนี้ ก็เพื่อป้องกันผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน เสถียรภาพระบบการเงิน และความเสียหายแก่สาธารณชนนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ยังคงมีคริปโทเคอร์เรนซีบางประเภทที่เรียกกันว่า “Stablecoin” มีคุณสมบัติความเป็นเงินครบถ้วนทั้งสามประการคือการเป็นหน่วยวัดทางบัญชี ความเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และความสามารถในการรักษามูลค่า โดยราคาของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin จะถูกหนุนหลังด้วยสินทรัพย์ เช่น เงินตรา หรือรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ใน

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กระทรวงการคลัง, แดงขาวร่วม ธปท. ก.ล.ต. และ กค. ร่วมกันกำหนดแนวทางกำกับดูแลการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าและบริการ, เผยแพร่เมื่อ 25 มกราคม 2565, สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2565, ที่มา:

https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/Activities/Pages/JointPress_25012022.aspx

ระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น UST Tether USDT และ USDC เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลไกดังกล่าวได้เข้ามาแก้ไขปัญหาคาความผันผวนของคริปโทเคอร์เรนซีได้²

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลของไทยในปัจจุบัน กล่าวคือ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ที่ให้อำนาจแก่ ก.ล.ต. ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลตลาดทุนในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทุกประเภท ซึ่งรวมถึงคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ด้วย จะเห็นได้ว่าเป็นการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้กำกับของ ก.ล.ต. เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการนอก ระบบที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล อาทิ ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนหรือประกอบธุรกิจในประเทศไทย ในขณะที่ในทางปฏิบัติ ประชาชนคนไทยสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้ เช่น Binance ตลอดจนการใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างบุคคลด้วยกันเองโดยตรง³

ในขณะที่การกำกับดูแลทางการเงินเป็นบทบาทสำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินอย่างเป็นระบบมีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สมควรกำหนดให้การกำกับดูแลบริการการชำระเงินอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยมี ธปท. เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและมีการกำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องผลทางกฎหมายที่สำคัญของการชำระเงิน ตลอดจนการให้ความคุ้มครองไม่ให้การชำระเงินมีการยกเลิก เพิกถอน ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทหรือสิ่งพิพาทที่กระทบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายอันจะทำให้ระบบการชำระเงินของประเทศเกิดเสถียรภาพและความมั่นคงและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง⁴ และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 พบว่ากฎหมายได้ให้อำนาจแก่ ธปท. เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้การให้บริการใดที่มีลักษณะใกล้เคียงกับบริการการชำระเงินอยู่ภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือบางส่วนได้ หาก

² SHOBHIT SETH, ERIKA RASURE, MARCUS REEVES, Is Stablecoin the Answer to All Cryptocurrency Problems?, Published on May 12, 2022 at <https://www.investopedia.com/tech/stablecoin-answer-all-cryptocurrency-problems/>

³ Pitchaporn Kitiyanuphap, สายช้อปเส! ชำระเงินบน Lazada ผ่าน Binance Pay ได้แล้ว ไม่มีค่าธรรมเนียม, เผยแพร่เมื่อ 21 มีนาคม 2565, สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565, ที่มา <https://siamblockchain.com/2022/03/21/binance-payment-to-lazada/>

⁴ ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว เรื่องเสร็จที่ 175/2560 บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติระบบชำระเงิน พ.ศ.

บริการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบการชำระเงินของประเทศ หรืออาจส่งผลกระทบต่อสาธารณชน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสนับสนุนการต่อยอดทางนวัตกรรมทางการเงิน ซึ่งเห็นว่าการให้บริการการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นี้เป็นกรณีที่ ๒. สามารถตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 35 เพื่อรับรองให้การให้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ได้

เอกัตศึกษาฉบับนี้จึงศึกษาและนำเสนอแนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ โดยเฉพาะประเภทที่มีการรักษาราคา ด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินตรา (Fiat-backed Stablecoin) ภายใต้บริบทของกฎหมายไทย เพื่อให้บริการดังกล่าวมีความมั่นคงปลอดภัย น่าเชื่อถือ และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อเสถียรภาพทางการเงิน อาทิ ช่องว่างในการนำเงินออกจากระบบ โดยการแปลงสภาพให้อยู่ในรูปของสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งย่อมกระทบต่อสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตลอดจนเป็นการคุ้มครองและให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการภายใต้แนวนโยบายการกำกับยึดหยุ่นเท่าทันความเสี่ยงรูปแบบใหม่ (Resilient) ตามทิศทางสำคัญสามด้านในการปฏิรูปภูมิทัศน์ภาคการเงินของไทย (Financial Landscape) ของ ธปท. โดยกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินอย่างยึดหยุ่น ไม่เป็นอุปสรรค ลดภาระและเอื้อให้ผู้ให้บริการสามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและช่องทางดิจิทัลเพื่อพัฒนาการให้บริการทางการเงิน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง สามารถเลือกใช้บริการได้อย่างเหมาะสมและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการในการใช้บริการชำระเงินและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบ และข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและครอบคลุมการชำระเงินรูปแบบใหม่และอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน เสถียรภาพระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงความเสียหายแก่สาธารณชนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

เอกัตศึกษาฉบับนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์การรับรองการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่มีการรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินตรา (Fiat-backed Stablecoin) ซึ่งเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลรูปแบบหนึ่งที่ปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ควบคู่ไปกับการศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองการให้บริการคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการเป็นบริการ

การชำระเงินรูปแบบใหม่ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับ Payment Act ของประเทศสิงคโปร์ และแนวทางการพิจารณาการดำเนินการของสหราชอาณาจักรเป็นหลัก เพื่อให้ได้แนวทางการรับรองการให้บริการคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ดังกล่าวในประเทศไทยที่มีความเหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานสากล

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

ควรรับรองให้การให้บริการคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการเป็นบริการการชำระเงินรูปแบบใหม่ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัยและวิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยเงินตรา พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 รวมถึงกฎระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนกฎหมายต่างประเทศ เช่น Payment Services Act ของประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังรวมถึง การศึกษาวิธีการแนวคิดและแนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของต่างประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ และสหราชอาณาจักร ตลอดจนคำอธิบายกฎหมายและเอกสารข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

ผลของการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ในการทราบถึงแนวทางการรับรองค้นพบปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมายที่มีเกิดขึ้นในการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่มีการรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินตรา (Fiat-backed Stablecoin) มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระราคา และทราบถึงแนวความคิดและหลักการของกฎหมายระบบการชำระเงิน การพิจารณาความเป็นไปได้ในการรับรองให้การให้บริการคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อการชำระเงินนี้เป็นบริการการชำระเงินรูปแบบใหม่ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 โดยมี ธปท. เป็นหน่วยงานผู้กำกับดูแล ตลอดจนต่อ ยอดสู่การปรับปรุงกฎหมายให้สามารถรองรับและครอบคลุมการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

กับการให้บริการคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในฐานะบริการการชำระเงินรูปแบบใหม่ภายใต้กฎหมายไทย เพื่อป้องกันผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน เสถียรภาพระบบการเงิน และความเสียหายแก่สาธารณชน ตลอดจนให้มีกฎระเบียบและการกำกับดูแลที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล

บทที่ 2

เงิน การกำกับดูแลระบบชำระเงิน และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin

2.1 เงิน

2.1.1 หน้าที่และคุณสมบัติของเงิน

เงินเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันโดยมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนระหว่างคนในสังคมเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการผลิตและช่วยขับเคลื่อนสินค้าและบริการให้เกิดการหมุนเวียนซึ่งมีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างมากตั้งแต่อดีตนิยามของเงินมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและความเชื่อใจในการใช้งานเชิงสัญลักษณ์⁵ อาจกล่าวได้ว่าเงินเป็นแนวคิดที่ยากจะกำหนดรูปแบบ แต่อย่างไรก็ดีไม่ว่าเงินนั้นจะอยู่ในรูปแบบใด หน้าที่หลักและคุณสมบัติที่จำเป็นของเงินนั้นมี 3 ประการ⁶ ได้แก่

1) หน่วยวัดทางบัญชี (Unit of Account) ซึ่งทำให้สิ่ง ๆ หนึ่งเกิดความสามารถในการกำหนดราคาเพื่อการแลกเปลี่ยนกับสิ่งอื่นได้ เปรียบเสมือนมาตรวัดคุณค่าประเภทหนึ่งเพื่อให้เกิดการเรียงลำดับและเปรียบเทียบระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้ ทำให้การประสานงานและจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจทำได้ง่ายขึ้นเนื่องจากสิ่งต่าง ๆ สามารถวัดค่าและสื่อสารมูลค่าเป็นตัวเลขซึ่งเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปในสังคม ไม่ว่าจะชำระด้วยรูปแบบใดก็ตามนั่นเอง โดยหน่วยวัดทางบัญชีมีลักษณะเป็นมาตรวัดฐาน (numeraire) ซึ่งมีความคงที่ในตัวเองและจะมีความหมายเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าอื่น

2) สื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ (Medium of Exchange) ซึ่งเป็นคุณสมบัติประการสำคัญที่ทำให้สังคมลดการพึ่งพาและลดขั้นตอนในการแลกเปลี่ยนสินค้า (barter) เนื่องจากไม่ต้องรอให้คู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีความต้องการที่สอดคล้องกัน (double coincidence of wants)⁷ ก่อให้เกิดธุรกรรมที่คล้ยคลึงกันมากขึ้นเพราะเกิดการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ระหว่างกันได้มากขึ้น และด้วยความสะดวกสบายจากการมีสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการนี้เองส่งผลให้แต่ละสังคมมีสิ่งใช้แทนเงินในหลายรูปแบบซึ่งได้รับการยอมรับในระดับที่แตกต่างกันไป แปรเปลี่ยนไปตามธรรมเนียมของแต่ละสังคม

⁵ คณิสร์ แสงโชติ. เงิน อดีต ปัจจุบัน และอนาคต (2565). สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. หน้า 8

⁶ Milnes, Alfred (1919). The economic foundations of reconstruction. Macdonald and Evans. p. 55.

⁷ Kiyotaki & Wright, (1993). A search-theoretic approach to monetary economics. The American Economic Review. p. 63-77.

3) เครื่องรักษามูลค่า (Store of Value) ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วเป็นคุณสมบัติของสินทรัพย์สินค้าโภคภัณฑ์ หรือสกุลเงินที่สามารถบันทึกมูลค่าและแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งอื่นได้ในอนาคตโดยไม่ทำให้มูลค่าลดลง โดยเงินเป็นสินทรัพย์รูปแบบหนึ่งที่มีสภาพคล่อง สามารถนำออกใช้ แลกเปลี่ยนเป็นสินค้าและบริการได้ตามที่ความประสงค์ โดยที่มูลค่าไม่สูญเสียไปตามกาลเวลา ดังนั้นหากขาดคุณสมบัติข้อนี้ไปแล้วอาจทำให้สูญเสียความเป็นเงินไป

จากหน้าที่หลักและคุณสมบัติของเงินทั้งสามประการข้างต้น กล่าวคือความสามารถในการวัดมูลค่า แลกเปลี่ยนมูลค่าและรักษามูลค่า สิ่งที่สามารถคงคุณสมบัติทั้งสามประการได้อย่างครบถ้วนมักอยู่ในรูปแบบของเงินสดหรือเงินตรา (currency) ซึ่งมีสภาพคล่องสูง เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายและบทบาทหน้าที่สำคัญของเงินในสังคมคือการหน่วยในการวัดมูลค่าของกิจกรรมหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้ เงิน (money) และเงินตรา (currency) มีความแตกต่างกัน กล่าวคือเงินตราเป็นเงิน (money) รูปแบบหนึ่งซึ่งจัดทำขึ้นและออกใช้ รวมถึงรับรองให้สามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายโดยรัฐที่ออกเงินตราสกุลนั้น ๆ หากผู้ใดไม่รับถือเป็นความผิดตามกฎหมาย ด้วยเหตุที่เงินตรามีการออกและรับรองโดยรัฐจึงไม่จำเป็นต้องมีค่าตามมูลค่าที่ตราไว้และไม่จำเป็นต้องมีสินทรัพย์มีค่าใดมารองรับก็ได้^๘

2.1.2 รูปแบบของเงิน

ดังที่ได้กล่าวไปในหัวข้อที่ 2.1.1 หน้าที่และคุณสมบัติของเงินนั้นมี 3 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการวัดมูลค่า แลกเปลี่ยนมูลค่าและรักษามูลค่า วิวัฒนาการของเงิน ในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันออกไป โดยในอดีตที่ระบบเศรษฐกิจยังปราศจากเงิน อยู่ในระบบแลกเปลี่ยนสิ่งของ (Barter System) ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนโดยตรง แต่ต่อมา เมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัวขึ้นจึงเกิดการนำเงินเข้ามาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการหรือการชำระเงินระหว่างกันมากขึ้น

ปัจจุบัน ระบบเศรษฐกิจของไทยมีการใช้เงินในหลายรูปแบบโดยที่ลักษณะแตกต่างกันไป ซึ่งลักษณะที่แตกต่างกันนี้เกิดจากการที่คนในสังคมมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเงินของระบบเศรษฐกิจโลกและการพัฒนาของนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนาของเทคโนโลยีทางการเงินเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อรูปแบบการใช้เงินในชีวิตประจำวันของคนในสังคม เกิดการใช้เงินในรูปแบบไร้อัตถุหรือเงินสด เพื่อ

^๘ อ้างแล้ว.

เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย โดยปัจจัยที่เป็นตัวเร่งที่สำคัญคือสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั่นเอง

สำหรับสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการหรือการชำระเงินนั้น หากแบ่งตามลักษณะการใช้งานว่าสิ่งทีนำมาเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการนั้นสามารถนำไปทำประโยชน์อะไรได้บ้างหรือไม่ เครื่องมือในการรักษามูลค่าของสื่อกลางนั้นคืออะไร สามารถแบ่งรูปแบบและลักษณะของสื่อกลางในการชำระเงินได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ เงินสินค้า (commodity money) เงินกระดาษหรือธนบัตร (paper money) และเงินที่เป็นเพียงข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เงินสินค้า (commodity money) ซึ่งเป็นสิ่งของ และหมายรวมถึงเงินโลหะ (metallic money) ซึ่งทำมาจากโลหะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือโลหะผสม⁹ มูลค่าของเงินรูปแบบนี้จะขึ้นอยู่กับคุณภาพของสินค้าที่ถูกนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เครื่องมือในการรักษามูลค่าจึงมีเรื่องความคงทนของสินค้า (durability) ที่ไม่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลาที่เกี่ยวข้องด้วย¹⁰ ตัวอย่างของเงินสินค้า เช่น สินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทองคำ เงิน โลหะ ซึ่งต่อมามีการพัฒนาเป็นเงินที่เป็นเหรียญกษาปณ์ (coin money) โดยเป็นการนำโลหะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างมาผสม หลอมรวมและแบ่งเป็นเหรียญตามขนาดและน้ำหนักที่กำหนดไว้ โดยของประเทศไทย การผลิตเหรียญกษาปณ์เป็นภารกิจของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง¹¹

2) เงินกระดาษหรือธนบัตร (paper money) เป็นเงินที่มีลักษณะเป็นแผ่นกระดาษ สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เกิดจากความเชื่อถือในระบบการผลิตและการนำออกใช้ที่มีกฎหมายรับรอง¹² จึงเปรียบเสมือนเงินตัวแทน (representative money) โดยเงินกระดาษนี้มีความหนาแน่นของมูลค่า (value density) สูงเมื่อเทียบกับมวลและปริมาตร¹³ จึงสามารถพกพาและเคลื่อนย้ายได้สะดวกขึ้นอันถือได้ว่าเป็นข้อได้เปรียบเมื่อเทียบกับเงินสินค้าและเงินโลหะ โดยที่มูลค่าของเงินรูปแบบนี้จะขึ้นอยู่กับสิ่งที่หนุนหลังและความเชื่อไว้เนื้อใจในตัวผู้ออกเงินกระดาษว่าสามารถแลกคืน (convertibility) เป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าซึ่งหนุนหลังนั้นได้ โดยเงินในรูปแบบกระดาษหรือธนบัตรนี้อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าเงิน fiat

⁹ ศราวุฒิ วัชรปะปนต์. เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) บริการทางการเงินในสังคมไทย. สืบค้นจาก http://coinmuseum.treasury.go.th/download/article/article_20211026162708.pdf เมื่อ 10 มิถุนายน 2565.

¹⁰ อ้างแล้ว.

¹¹ กรมธนารักษ์, กรมธนารักษ์เริ่มให้บริการรับแลกคืนเหรียญกษาปณ์เคลื่อนที่ (Mobile Coin Unit) โดยนำร่อง 14 จังหวัด เพื่อกระตุ้นให้เหรียญกษาปณ์เกิดการหมุนเวียนเพิ่มขึ้น, ข่าวกรมธนารักษ์, ฉบับที่ 2 ปี 2562 วันที่ 14 มกราคม 2562

¹² นวรัตน์ เลขะกุล, เบี้ย บาท กษาปณ์ แบงก์, กรุงเทพฯ : สารคดี, 2547, หน้า 52

¹³ อ้างแล้ว.

3) เงินที่เป็นเพียงข้อมูล ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของเงินในบัญชีธนาคารหรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ โดยเงินที่เป็นเพียงข้อมูลนี้เป็นพัฒนาการที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับความเจริญทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เงินในรูปแบบกระดาษหรือธนบัตร อาจไม่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจข้ามชาติและการค้าต่างประเทศ จึงเกิดการคิดค้นเงินในบัญชีธนาคารขึ้น (book money, bank money) ซึ่งเคลื่อนย้ายหรือส่งมอบด้วยวิธีการทางบัญชี¹⁴ เช่น การหักบัญชีเงินฝากที่มีอยู่กับธนาคารพาณิชย์ การหักกลบลบหนี้กันระหว่างกลุ่มการค้า และต่อมาเมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการทำธุรกรรมทางการเงินเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพ ความสะดวกรวดเร็วในการทำธุรกรรม รวมถึงการเพิ่มปริมาณและมูลค่าธุรกรรมทางการเงินหนึ่ง ๆ จึงเกิดการใช้เงินในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นในรูปแบบของผลิตภัณฑ์และเครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ อาทิ บัตรเครดิต บัตรเดบิต การชำระค่าสินค้าและบริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ตลอดจนนวัตกรรมทางการเงินต่าง ๆ เช่น เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-wallet)

นอกจากนี้ การแบ่งรูปแบบของเงินยังสามารถพิจารณาสินทรัพย์หนุนหลังซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาระผูกพันที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งเงินออกได้เป็นสองประเภท ได้แก่ เงินใน (Inside Money) และเงินนอก (Outside Money)¹⁵

1) เงินใน (Inside Money) หรือในเชิงเศรษฐศาสตร์เรียกว่า Endogenous money คือเงินที่มาจากภาระผูกพันกันโดยสามารถเกิดการหักกลบลบกันเป็นศูนย์ (zero net supply) ได้ภายในระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้เงินในเกิดจากการนำกำลังซื้อ (purchasing power) ของเศรษฐกิจ (real economy) ในอนาคตมาแปรเปลี่ยนเป็นเงินในปัจจุบันในรูปแบบของหนี้สินระหว่างกัน ซึ่งการนำมาใช้ก่อนนี้ ย่อมมีภาระผูกพันจะต้องใช้คืน ดังนั้น การเพิ่มลดเงินในระบบนี้จึงสามารถทำได้โดยไม่ต้องเป็นอันตรายต่อมูลค่าของเงิน เพราะเงินในถูกสร้างขึ้นจากกระบวนการลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจนั่นเอง

2) เงินนอก (Outside Money) หรือในเชิงเศรษฐศาสตร์เรียกว่า Exogenous money คือเงินที่ไม่ได้มาจากภาระผูกพันระหว่างกัน ไม่ว่าจะมียอดสินทรัพย์หนุนหลังหรือไม่ หรือหากมีสินทรัพย์หนุนหลังก็ไม่ก่อให้เกิดการหักกลบลบกันเป็นศูนย์ (zero net supply) ในระบบเศรษฐกิจ เช่น ทองคำ เงินตราต่างประเทศ โดยเงินนอกจะพิจารณาจากกำลังซื้อที่สร้างขึ้นใหม่ อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่มนุษย์นิยมตกลงกำหนดให้เป็นเงินมักมีประโยชน์ในตัว เช่น ทองคำ เปลือกหอย โลหะต่าง ๆ หรือมีความสะดวกในการพกพา แต่ไม่สามารถหาได้ง่าย ๆ การผลิตเงินของรัฐ ไม่ใช่

¹⁴ อ้างแล้ว.

¹⁵ อ้างแล้ว.

การสร้างหนี้สินระหว่างกัน ซึ่งการสร้างหรือนำเงินนอกเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโดยไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจรองรับปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสมอาจก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้ อย่างไรก็ตาม แม้เงินนอกอาจจะไม่ก่อให้เกิดภาระหนี้สินซึ่งใครจะต้องทวงถามเสมือนว่าไม่มีสิ่งใดรองรับ แต่ก็มีประโยชน์ในฐานะสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่รักษาความเป็นส่วนตัว เกิดการแลกเปลี่ยนหลายฝ่ายได้โดยที่ต้นทุนต่ำที่สุด และด้วยเหตุนี้ ปัจจุบันรัฐจึงมักผูกขาดการสร้างเงินนอกระบบ ทั้งในการผลิตเหรียญกษาปณ์และธนบัตรสกุลเงินต่าง ๆ ไว้กับตน โดยกลไกที่รัฐนิยมใช้ในการสร้างเงินนอกเรียกว่า การพิมพ์เงินเพื่อชำระหนี้ (debt monetization)

2.1.3 การสร้างและทำลายเงิน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเงินมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนระหว่างคนในสังคม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าเงินถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความไว้วางใจในสิ่งใด ๆ ของคนในสังคมหนึ่ง ๆ ในอดีต มีการใช้โลหะมีค่าแทนเงินอยู่ในรูปแบบของเหรียญกษาปณ์ ซึ่งผลิตโดยโรงกษาปณ์ และราคาจะเป็นไปตามอัตราน้ำหนักและความมั่งคั่งประกอบของโลหะมีค่าที่กำหนดไว้ในระบบเศรษฐกิจ โลหะมีค่าที่ใช้แทนเงินที่นิยมคือทองคำและเงิน โดยใช้โลหะมีค่าทั้งสองประเภทควบคู่กัน และมีการตรึงราคาทั้งระหว่างเงินตรา ทองคำและเงิน (Bimetallic Standard หรือ Bimetallism) ซึ่งจะทำให้มีปริมาณเงินในระบบเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทำให้ราคาสินค้าและบริการมีเสถียรภาพมากขึ้น¹⁶ แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่ามูลค่าของเงินจะถูกตราไว้ตามกติกาของสังคม แต่ราคาซื้อขายของเงินย่อมสามารถแตกต่างจากมูลค่านั้นได้ เนื่องด้วยปัจจัยด้านความต้องการวัสดุที่ใช้ในการสร้างหรือผลิตเงิน เช่น กรณีเหรียญกษาปณ์ ซึ่งมีการตรึงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราข้างต้นทำให้ราคาของทองคำและเงินถูกตรึงไว้ด้วยเช่นกัน เมื่อประชาชนต้องการเหรียญกษาปณ์ที่ผลิตจากทองคำมากกว่าเงิน แม้เหรียญกษาปณ์จะมีมูลค่าที่ตราไว้เท่ากัน เหรียญกษาปณ์ที่ทำจากทองคำย่อมมีราคาสูงกว่าเหรียญกษาปณ์ที่ทำจากเงิน หรือกระทั่งอาจมีราคาสูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ได้เช่นกัน¹⁷

นอกจากนี้ ในการผลิตเงินอาจมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ หากเป็นเหรียญกษาปณ์ จะเกิดจากการที่นำโลหะอื่นมาเจือปนทองคำและเงิน แต่ในบริบทของธนบัตรจะเกิดจากกลไกการสร้างเงินในระบบเศรษฐกิจโดยการพิมพ์เงินนั้น หากเป็นการที่ธนาคารกลางพิมพ์ธนบัตรมาแลกกับตราสารหนี้ที่ออกโดยภาครัฐ รายได้ดอกเบี้ยกับค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยถือเป็นการโยกเงินของรัฐจากกระเป๋าหนึ่ง (คลัง) ไปยังอีกกระเป๋าหนึ่ง (ธนาคารกลาง) เท่านั้น ซึ่งหักลบกลบกันได้ หากเป็นตราสาร

¹⁶ Britannica, “bimetallism: monetary system”, from www.britannica.com/topic/bimetallism

¹⁷ Investopedia, “Gresham's Law”, bad money drives out good., from

www.investopedia.com/terms/g/greshams-law.asp, published on December 30, 2020.

หนี้ที่ออกโดยภาคเอกชน รายได้ดอกเบี้ยจะถือเป็นรายได้และกำไรของรัฐอีกช่องทางหนึ่งด้วย ซึ่งจะเห็นว่าภาครัฐสามารถสร้างรายได้จากการผลิตเงินได้หลากหลายรูปแบบ และในส่วนของธนบัตรเองนั้นก็มิได้หลายรูปแบบเช่นกัน โดยธนบัตรที่มีสินทรัพย์ทางการเงินหนุนหลังอยู่ เช่น ตราสารหนี้ หรือหนี้สินอื่น จะถือเป็นเงินใน (Inside Money) อันส่งผลให้การสร้างเงินประเภทนี้มีต้นทุนจากสินทรัพย์หนุนหลังเพิ่มเติมขึ้นมาด้วย¹⁸

ในระบบการเงินปัจจุบัน หน้าที่ในการสร้างและทำลายเงินส่วนใหญ่เป็นของภาครัฐ ซึ่งในประเทศไทย ธนบัตรจะถูกผลิตและทำลายโดยโรงพิมพ์ธนบัตร ธปท. โดยในการพิมพ์ธนบัตรนั้นต้องมีการทุนสำรองเงินตราหนุนหลังธนบัตรออกใช้ ทั้งนี้ สินทรัพย์ที่นำมาเป็นทุนสำรองเงินตราตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ได้แก่ ทองคำ เงินตราต่างประเทศ หลักทรัพย์ต่างประเทศ ตลอดจนหลักทรัพย์รัฐบาลไทยและตัวเงินในประเทศ¹⁹ ในขณะที่เหรียญกษาปณ์จะถูกผลิตและทำลายโดยกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง โดยมูลค่าจะถูกตรึงไว้กับวัสดุที่นำมาใช้ในการผลิตตั้งที่กล่าวไปแล้วนั่นเอง

2.1.4 เงินอิเล็กทรอนิกส์

นับแต่อดีต สื่อกลางในการชำระเงินมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่เงินสินค้า เงินกระดาษหรือธนบัตร และเงินที่เป็นเพียงข้อมูล วิวัฒนาการรูปแบบของเงินนี้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ความแพร่หลายของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก่อให้เกิดการเชื่อมต่ออย่างไร้พรมแดนผ่านระบบดิจิทัล พร้อมกันนี้ยังก่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน (Financial Technology) อย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะนวัตกรรมการชำระเงินอันส่งผลให้เกิดสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในรูปแบบไร้วัตถุหรือเงินสดซึ่งมองว่าเงินเป็นเพียงข้อมูล กล่าวคือเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) และเงินดิจิทัล (digital currency) หรือคริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) นั่นเอง

เงินอิเล็กทรอนิกส์ (electronic money หรือ e-money) หมายถึงมูลค่าเงินที่บันทึกในชิพคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในบัตรพลาสติก หรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือเงินที่อยู่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยผู้ใช้บริการได้ชำระเงินล่วงหน้าแก่ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ และผู้ใช้บริการสามารถนำไปใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสดตาม

¹⁸ อ้างแล้ว.

¹⁹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, การออกใช้ธนบัตรและทุนสำรองเงินตรา, สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2565, แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/Banknotes/BMD/Pages/manage_note.aspx

ร้านค้าที่รับชำระ²⁰ ทั้งนี้ เมื่อมีผู้ใช้บริการได้ชำระเงินล่วงหน้าแก่ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ให้บริการจะมีการบันทึกมูลค่าหรือจำนวนเงินไว้แน่นอน และผู้ให้บริการจะรับผิดชอบต่อเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวตามเงื่อนไขที่ตนระบุไว้ ซึ่งยอดคงเหลือที่ถูกบันทึกในสื่อต่าง ๆ ยังเป็นของผู้ใช้บริการตามมูลค่าเงินนั้นไม่เปลี่ยนแปลง²¹

โดยในประเทศไทย การใช้งานเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถแบ่งตามระบบการใช้งานออกได้เป็น 2 ประเภท²² ได้แก่ เงินอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเปิด (Open Systems) และเงินอิเล็กทรอนิกส์ในระบบปิด (Closed Systems)

1) เงินอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเปิด (Open Systems) เป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถซื้อสินค้าหรือชำระค่าบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ขายสินค้าหรือให้บริการหลายราย โดยไม่จำกัดสถานที่และไม่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียวกัน²³ โดยผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเปิดนี้อาจเป็นสถาบันการเงินหรือไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non – Bank)²⁴ ก็ได้

2) เงินอิเล็กทรอนิกส์ในระบบปิด (Closed Systems) เป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถชำระราคาสินค้าหรือบริการตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าของผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์เอง เช่น การใช้บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ในศูนย์อาหาร²⁵ หรือสามารถชำระราคาสินค้าหรือบริการของร้านค้าได้หลายทาง แต่มีการจำกัดวัตถุประสงค์ของการใช้หรือสถานที่ในการใช้ไว้และอยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและให้บริการเดียวกัน เช่น ปืมน้ำมันซึ่งมีสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายการค้าเดียวกัน มีลักษณะเป็นตัวแทนการจัดจำหน่าย ระบบขนส่งมวลชนซึ่งเป็นธุรกิจที่มีรูปแบบการให้บริการใน

²⁰ สำนักสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย, เรื่อง ความเสี่ยงของการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) จากผู้ให้บริการที่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางการ, ข่าว ธปท. ฉบับที่ 2/2560, วันที่ 17 มกราคม 2560.

²¹ เพชรินทร์ หงส์วัฒนกุล และ รังสิมา บุญธาติพิทย์. (2557), เงินในโลกดิจิทัล, ธนาคารแห่งประเทศไทย, สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2565, แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/article2_05_14.pdf

²² จุฬิกกร ทรงสุวรรณ, ปัญหาทางกฎหมายของหลักเกณฑ์การกำกับดูแลผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน, วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2559, หน้า 1.

²³ สำนักสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย, เรื่อง ความเสี่ยงของการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) จากผู้ให้บริการที่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางการ บัญชี ค., ข่าว ธปท. ฉบับที่ 2/2560, วันที่ 17 มกราคม 2560.

²⁴ ผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ซึ่งจัดตั้งขึ้นในรูปแบบของบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์หรือเป็นบริษัทมหาชนจำกัด

²⁵ สำนักสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย, เรื่อง ความเสี่ยงของการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) จากผู้ให้บริการที่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางการ บัญชี ก., ข่าว ธปท. ฉบับที่ 2/2560, วันที่ 17 มกราคม 2560.

ลักษณะเดียวกัน กิจกรรมในเครือซึ่งธุรกิจอยู่ภายใต้การดำเนินนโยบายบริหารจัดการในลักษณะเดียวกัน ศูนย์การค้าซึ่งมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการในบริเวณหรือพื้นที่การจัดจำหน่ายเดียวกัน²⁶

รูปแบบของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ชำระค่าสินค้าและบริการซึ่งได้รับความนิยมในประเทศไทยจะอยู่ในรูปแบบของบัญชีอิเล็กทรอนิกส์หรือกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-wallet) ซึ่งมีลักษณะเป็นบัญชีหรือกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้บริการจะต้องขอเปิดใช้บริการกับผู้ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก่อนทำการจัดเก็บและบันทึกมูลค่าเงินลงบนบัญชีหรือกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการกับธุรกิจค้าปลีกซึ่งเป็นพันธมิตรทางธุรกิจกับผู้ให้บริการ หรือทำธุรกรรมอื่น ๆ ซึ่งการทำธุรกรรมทั้งหมดจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้บริการจะต้องชำระค่าใช้จ่ายตามที่ผู้ให้บริการกำหนด²⁷ ตัวอย่างของผู้ให้บริการ เช่น แรบพิท-ไลน์ เพย์ และทรูมันนี่ เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมีความน่าเชื่อถือ ปลอดภัยในการให้บริการ ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ผ่านพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งสามารถแบ่งกฎเกณฑ์ออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตประกอบธุรกิจ กลุ่มหลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ กลุ่มหลักเกณฑ์เฉพาะสำหรับผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้²⁸

1) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ²⁹ ซึ่งกำหนดรูปแบบการกำกับดูแลบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และประเภทที่ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. โดยการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

²⁶ สำนักสื่อสารสัมพันธ์ ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย, เรื่อง ความเสี่ยงของการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) จากผู้ให้บริการที่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางการ บัญชี ข., ชาว ธปท. ฉบับที่ 2/2560, วันที่ 17 มกราคม 2560.

²⁷ ณัฐพิมล พุทธิพินาเวศ, ความคาดหวังและความต้องการของผู้บริโภคต่อเงินอิเล็กทรอนิกส์, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550, หน้า 32.

²⁸ อ้างแล้ว.

²⁹ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ในการยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจ ผู้ที่ประสงค์จะให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นนิติบุคคล ประเภทบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย และมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินหรือสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ รัฐวิสาหกิจ โดยจะต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท มีฐานะทางการเงินและการดำเนินงานที่มั่นคงอันแสดงให้เห็นว่าสามารถดำเนินธุรกิจและให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง โดยปราศจากความเสียหายที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ใช้บริการ เช่น ฐานะและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในอดีต ส่วนของผู้ถือหุ้น แหล่งที่มาของเงินทุน และแผนการประกอบธุรกิจสำหรับระยะเวลา 3 ปี ซึ่งมีรายละเอียดที่รวมถึงประมาณการรายได้ ค่าใช้จ่ายและงบลงทุน และจะต้องไม่เคยถูกระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเป็นการชั่วคราว หรือไม่เคยถูกเพิกถอนการอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยระบบชำระเงิน และต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือไม่เคยเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้ที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย หรือไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง นอกจากนี้ กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 18 ประกอบมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และมีกรรมการอย่างน้อย 1 คน ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย

2) หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ³⁰ ซึ่งเป็นการกำหนดกรอบหลักการในการกำกับดูแลเพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจให้ความสำคัญในด้านต่าง ๆ ทั้งหมด 4 ด้าน เพื่อให้การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยและสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ประกอบการ คຸ້ມครองผู้ใช้บริการ โดยให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่มีความเท่าเทียมกัน ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันและประสิทธิภาพของผู้ประกอบธุรกิจ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ สามารถเข้ามาประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับได้

2.1) ด้านฐานะทางการเงิน ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีฐานะทางการเงินที่มั่นคงเพียงพอต่อการให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมจาก ประกาศธนาคาร

³⁰ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 6/2561 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

แห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 ข้างต้น โดยห้ามผู้ประกอบการธุรกิจจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก ธปท. และการเพิ่มทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วจะต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.2) ด้านธรรมาภิบาล ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการบริหารจัดการกิจการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี และดูแลให้มีการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม โดยจะต้องประกอบธุรกิจตามนโยบายที่ได้รับการอนุญาต มีการดูแลและสอบสวนให้กรรมการหรือผู้มีอำนาจเป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 หากมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการให้แจ้งแก่ ธปท. ภายใน 15 วันนับตั้งแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง และจัดโครงสร้างองค์กรให้มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลการประกอบธุรกิจให้ชัดเจน นอกจากนี้ กรรมการของผู้ประกอบธุรกิจจะต้องดูแลกิจการให้มีนโยบายและระบบการบริการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพรองรับความเสี่ยงที่สำคัญและกลยุทธ์ในการให้บริการ ดูแลให้มีการควบคุมภายในที่เหมาะสม ดูแลการประกอบธุรกิจให้มรรการรายงานการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และคำสั่งของ ธปท. รวมถึงดูแลให้มีการจัดทำและเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงฐานะทางการเงิน และจะต้องจัดให้มีการควบคุมภายใน ทั้งในด้านโครงสร้างองค์กรที่ส่งเสริมให้เกิดการควบคุมภายในและการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการและแนวทางในการควบคุมภายในครอบคลุมถึงรายการตรวจสอบที่ผิดปกติ จัดให้มีหน่วยงานหรือคนที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และมีการตรวจสอบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และส่งผลให้ ธปท. ภายใน 45 วันนับตั้งแต่วันที่ทำการตรวจสอบแล้วเสร็จ

2.3) ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย ผู้ประกอบธุรกิจต้องบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจได้อย่างเหมาะสม โดยจะต้องมีนโยบายการบริหารความเสี่ยง แนวทางการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (BCP/BCM) ระบบงานที่สามารถตรวจสอบรายการย้อนหลังได้

ในส่วนของการบริหารความเสี่ยงด้านระบบสารสนเทศ จะต้องปฏิบัติตามนโยบายเรื่องความปลอดภัยของ ธปท. โดยจัดให้มีการตรวจสอบเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ³¹ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และส่งผลให้ ธปท. ภายใน 45 วันนับตั้งแต่วันที่ทำการตรวจสอบแล้วเสร็จ

สำหรับการใช้บริการจากบุคคลภายนอก จัดให้มีกระบวนการบริหารความเสี่ยง การคัดเลือก การติดตาม ประเมินผล จัดให้มีการทำสัญญาการให้บริการ ซึ่งระบุสิทธิของผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายนอกและ ธปท. จัดให้มีแผนการรับรองการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง หาก

³¹ โปรดดู ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 11/2561 เรื่อง นโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศ

บุคคลภายนอกอยู่ในต่างประเทศต้องมีการประเมินความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้บริการในต่างประเทศนั้น และถ้ามีการตั้งตัวแทน ผู้ประกอบการก็ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ของ ธปท. เรื่องการกำกับดูแลตัวแทน³²เพิ่มเติมด้วย

หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน อาทิ ย้ายสำนักงานใหญ่จะต้องแจ้ง ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนเริ่มดำเนินการ หากประสงค์จะแจ้งกรณียกเลิกหรือเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการจากที่เคยขึ้นทะเบียนไว้ ไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนเริ่มดำเนินการ และกรณีเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการทางเทคโนโลยีสารสนเทศจากที่เคยขึ้นทะเบียนไว้ จะต้องไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนเริ่มดำเนินการ กรณีเปลี่ยนแปลงชื่อนิติบุคคล ต้องแจ้งต่อ ธปท. และลูกค้าหรือผู้ใช้บริการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนเริ่มดำเนินการ และจะต้องจัดทำรายงานสรุปการเปิดสาขาใหม่ ย้าย หรือปิดสำนักงาน แจ้งต่อ ธปท. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่สิ้นไตรมาส และต้องแจ้งต่อลูกค้าหรือผู้ใช้บริการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนเริ่มดำเนินการ ย้าย หรือปิดสำนักงานสาขา

ในกรณีประสงค์จะหยุดให้บริการชั่วคราวอันเกิดจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้า เช่น การปิดปรับปรุงระบบงานสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวงกว้าง การปิดปรับปรุงพื้นที่สำนักงาน ต้องแจ้ง ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนเริ่มดำเนินการ และต้องแจ้งผู้ใช้บริการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนเริ่มดำเนินการ แต่ในกรณีที่หยุดให้บริการชั่วคราวซึ่งส่งผลกระทบต่อวงกว้างที่ไม่ได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า จะต้องแจ้งฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน ธปท. เป็นหนังสือหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดโดยเร็วนับแต่เวลาที่หยุดให้บริการชั่วคราว และแจ้งผู้ใช้บริการทราบโดยเร็วนับแต่เวลาที่หยุดให้บริการชั่วคราว และในกรณีที่เกิดปัญหาหรือความบกพร่องในการให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับให้แจ้งให้ ธปท. ทราบเป็นหนังสือหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดโดยเร็ว การหยุดประกอบธุรกิจหรือไม่ประกอบธุรกิจตามปกติเป็นระยะเวลาเกินกว่า 2 ปี ธปท. มีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้

นอกจากนี้ จะต้องจัดทำงบการเงินที่แสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน และจัดส่งให้ ธปท. โดยเริ่มตั้งแต่งวดแรกที่ได้เริ่มประกอบธุรกิจตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ 1) กวดบัญชีในรอบระยะเวลา 6 เดือนแรกของปีบัญชีให้จัดส่งงบการเงินงวด 6 เดือนแรกของปีบัญชี ให้ ธปท. ภายใน 45 วันนับแต่วันสิ้นงวด 2) กวดประจำปีบัญชี ให้จัดส่งงบการเงินประจำปีที่ตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ให้ ธปท. ภายใน 90 วันนับแต่วันสิ้นงวด 3) รายงานรายชื่อผู้ถือ

³² โปรดดู ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 10/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้กำกับ

หุ้นและสัดส่วนการถือหุ้น 10 อันดับแรก โดยรวมถึงสัญญาที่ผู้ถือหุ้น ให้ ธปท. พร้อมกับการส่งงบการเงินงวดประจำปีบัญชี

2.4) ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจต้องดูแลให้ผู้ใช้บริการได้รับความเป็นธรรมในการให้บริการ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการได้ตรงตามความต้องการ เก็บรักษาข้อมูลความลับของผู้ใช้บริการ และมีการบริหารจัดการข้อร้องเรียนอย่างเหมาะสม

ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องจัดทำข้อตกลงในการให้บริการไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และเปิดเผยให้ผู้ใช้บริการทราบอย่างชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับและผู้ใช้บริการทั้งในกรณีปกติและกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติในการให้บริการ และความเสียหายทางการเงิน (Financial Risk) ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้บริการ

ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ โดยต้องกำหนดนโยบายในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการการกำหนดชั้นความลับในการเข้าถึงข้อมูล และการระบุตัวบุคคลที่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการจำกัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้และป้องกันผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องเข้าถึงหรือแก้ไขข้อมูลที่เก็บรักษา รวมถึงรักษาความลับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ โดยจะไม่เปิดเผยข้อมูลเหล่านั้นตลอดระยะเวลาการให้บริการและภายหลังที่เลิกใช้บริการแล้ว เว้นแต่เป็นการเปิดเผยโดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือหรือวิธีการอื่นใดทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับกำหนดจากผู้ใช้บริการ หรือเป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย และเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของ ธปท.

ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องมีการเปิดเผยค่าธรรมเนียม โดยการเปิดเผยรายละเอียดของค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บจากผู้ใช้บริการด้วยวิธีการอื่นใดให้ผู้ใช้บริการสามารถทราบได้ และจัดส่งประกาศค่าธรรมเนียมให้ ธปท. ทราบโดยเร็วด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดนับแต่วันที่เริ่มประกอบธุรกิจและทุก ๆ ครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง และจะต้องดำเนินการเมื่อมีการร้องเรียนหรือมีข้อโต้แย้งจากผู้ใช้บริการ กล่าวคือจัดให้มีช่องทางและวิธีการสำหรับการรับข้อร้องเรียนจากผู้ใช้บริการ กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการและกรอบระยะเวลาเพื่อหาข้อยุติเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมทั้งแจ้งกำหนดเวลาในการแก้ไขข้อร้องเรียนให้ผู้ร้องเรียนทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องเรียน และจะต้องดำเนินการแก้ไขข้อร้องเรียนให้แล้วเสร็จและแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนทราบโดยเร็ว

นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับการให้บริการการชำระเงินแก่ผู้ให้บริการจากต่างประเทศ กล่าวคือ การให้บริการการชำระเงินแก่ผู้ให้บริการจากต่างประเทศต้องไม่เป็นการดำเนินการใด ๆ เพื่อสนับสนุนการหลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน และการดำเนินการเพื่อให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับแก่ผู้ให้บริการจากต่างประเทศดังกล่าว ต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบเป็นหนังสือ หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนด ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนเริ่มดำเนินการ โดยส่งข้อมูลรายละเอียดของการให้บริการดังกล่าวและประเมินผลกระทบด้านระบบสารสนเทศตามแบบประเมินที่ ธปท. กำหนด

3) หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์³³ ซึ่งกำหนดว่าการให้บริการต้องไม่มีลักษณะเป็นการให้สินเชื่อ และผู้ประกอบการต้องจัดทำบัญชีเงินรับล่วงหน้าที่ได้รับจากผู้ให้บริการแยกไว้ต่างหากจากบัญชีอื่นของผู้ประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และจัดทำข้อมูลให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยต้องจัดทำบัญชีเงินรับล่วงหน้าที่ได้รับจากผู้ให้บริการแยกแต่ละราย รวมทั้งแสดงบัญชีเงินรับล่วงหน้าไว้ในงบการเงินต่างหากให้ชัดเจนหรือแสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้ชัดเจนก็ได้

โดยการเปิดบัญชีเงินฝากสำหรับใช้ในการเก็บรักษาเงินรับล่วงหน้าข้างต้นนั้น ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องระบุชื่อบัญชีเงินฝากให้ชัดเจนว่าเป็นบัญชีเงินฝากที่เปิดไว้เพื่อเก็บรักษาเงินรับล่วงหน้าของผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเงินรับล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน แต่หากผู้ประกอบการเป็นธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจ อาจเก็บรักษาเงินรับล่วงหน้าไว้ที่สถาบันตนเองก็ได้โดยแยกออกจากทรัพย์สินของตนและไม่อาจนำไปใช้เพื่อการอื่นใดได้

สำหรับส่วนของผู้ถือหุ้นไม่ต่ำกว่าทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้คำนวณ ณ วันสิ้นไตรมาส พร้อมจัดทำรายงานส่ง ธปท. ภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นไตรมาส นอกจากนี้ เพื่อดูแลฐานะทางการเงินให้มีความมั่นคงน่าเชื่อถือรวมถึงป้องกันผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) เมื่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีหนังสือชี้แจงเหตุผลต่อ ธปท. ถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นไตรมาส ทั้งนี้ ธปท. อาจสั่งการให้ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์จัดทำแผนการปรับปรุงหรือแก้ไขฐานะและผลการดำเนินงาน พร้อมกำหนดเงื่อนไขอื่นด้วยก็ได้

³³ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนข. 7/2561 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

2) เมื่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ 75 ของทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วตามที่กฎหมายกำหนด ธปท. จะพิจารณาสั่งการให้ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์จัดทำแผนการปรับปรุงหรือแก้ไขฐานะและผลการดำเนินงานภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นไตรมาส พร้อมเสนอแผนการดังกล่าวต่อ ธปท. เพื่อให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ธปท. อาจพิจารณาสั่งการเพิ่มเติมหรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขอื่นไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่จัดทำแผนแก้ไขฐานะ หรือแผนไม่ได้รับความเห็นชอบจาก ธปท. หรือไม่สามารถดำเนินการตามแผนหรือปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด ธปท. จะพิจารณาสั่งการให้ผู้ประกอบดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรภายในระยะเวลาที่กำหนด

3) เมื่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ 50 ของทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วตามที่กฎหมายกำหนด ธปท. อาจพิจารณาสั่งระงับการให้บริการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว ในกรณีที่ ธปท. พิจารณาเห็นว่าผู้ประกอบบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีฐานะทางการเงินหรือมีการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ ธปท. จะเสนอรัฐมนตรีพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้

นอกจากนี้ ผู้ประกอบบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องกำหนดมูลค่าสูงสุดของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ได้ต่อบัญชีโดยต้องพิจารณาตามความเหมาะสมของผู้ใช้บริการและต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี และจัดให้มีระบบกระบวนการหรือเครื่องมือการลงทะเบียนหรือวิธีการอื่นใดในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อดูแลผู้ใช้บริการและจำกัดความเสียหายขั้นสูงของบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อผู้ใช้บริการร้องขอ โดยผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องชี้แจงระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าวให้ผู้ใช้บริการทราบล่วงหน้า

ทั้งนี้ ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องเปิดเผยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอแลกเงินคืนเป็นเงินบาทให้ผู้ใช้บริการทราบ และหากการขอแลกเงินคืนเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแล้ว ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องจัดให้มีการคืนเงินภายใน 15 วันนับแต่วันที่ผู้ใช้บริการได้ดำเนินการขอแลกเงินคืน รวมทั้งต้องจัดให้มีวิธีการที่ผู้ใช้บริการสามารถตรวจสอบยอดเงินคงเหลือและแจ้งวิธีการดังกล่าวให้ผู้ใช้บริการทราบ และจะต้องจัดให้มีระบบงานที่สามารถป้องกันไม่ให้ผู้ใช้บริการโอนเงินระหว่างกันโดยไม่ผ่านระบบของผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีที่ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ประสงค์จะประกอบธุรกิจอื่นเพิ่มเติมจะสามารถทำได้ เฉพาะธุรกิจที่บางส่วนหรือทั้งหมดเกี่ยวกับหรือเนื่องจากการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยหากธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจระบบการชำระเงินหรือบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับประเภทอื่นให้ดำเนินการขอขึ้นทะเบียนหรือขออนุญาต แล้วแต่กรณี หรือเป็นธุรกิจอื่นที่สนับสนุนธุรกิจระบบหรือ

บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงอันจะกระทบต่อการดำเนินธุรกิจหลักและเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากผู้ให้บริการเท่านั้น

หากผู้ประกอบการธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์จะมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจควบคุมกิจการ เช่น ผู้ถือหุ้นมีความประสงค์ขายหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจนทำให้มีการถือหุ้นที่ทำให้มีบุคคลอื่นมีสิทธิออกเสียงในบริษัทเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมด เป็นต้น จะต้องขอความเห็นชอบจาก ธปท. ก่อนดำเนินการเป็นหนังสือหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนด โดยผู้ประกอบการต้องชี้แจงรายละเอียดการประเมินผลกระทบและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นพร้อมจัดส่งข้อมูลและเอกสารประกอบ โดย ธปท. จะพิจารณาภายใน 45 วันทำการนับแต่วันที่รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

2.2 ระบบชำระเงิน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเงินใน (Inside Money) ถูกสร้างมาจากภาระผูกพันกันภายในระบบเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกให้เงินซึ่งเป็นเพียงข้อมูลสามารถจัดเก็บและส่งต่อกันในสังคม โดยผู้ให้บริการทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการสร้างและบริหารจัดการเงินอันส่งผลต่อการเติบโตและการดำเนินงานภายในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นเงินที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในระบบเศรษฐกิจปัจจุบันคือหนี้สินอันเกิดจากการพิมพ์เงินเพื่อชำระหนี้ (debt monetization) นั้นเอง

เมื่อเงินมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคม ระบบการเงินจึงเข้ามามีบทบาทในการรับดูแลเงิน การชำระเงิน และการจัดสรรเงินทุนและระดมทุนอันเป็นกิจกรรมทางการเงินในระบบเพิ่มขึ้น โดยระบบชำระเงินซึ่งมีบทบาทในการทำให้เงินที่เป็นเพียงข้อมูลกลายเป็นเงินที่สามารถชำระได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น ประกอบกับในปัจจุบันเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินเข้ามามีบทบาทต่อระบบการชำระเงินเป็นอย่างมาก โดยมีก่อก่อให้เกิดสินทรัพย์ทางการเงินรูปแบบใหม่ได้ง่ายขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการออกกฎหมายและการกำกับดูแลทางการเงิน³⁴

การชำระเงินด้วยธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ แม้จะมีความเรียบง่ายและไม่ซับซ้อนกล่าวคือกรรมสิทธิ์ในเงินเป็นของผู้ถือที่ได้รับเงินนั้นมาทันที (bearer instrument) แต่มีข้อจำกัดคือการจะส่งมอบเงินกันเพื่อหลักกลบลบหนี้แบบนี้ ไม่มีข้อผูกมัดและการบันทึกจัดเก็บข้อมูลการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างกัน จึงต้องอาศัยความไว้วางใจและเชื่อถือกันเป็นที่ตั้ง เมื่อต่อมามีการพัฒนาเทคโนโลยีการเก็บข้อมูลทางการเงินและการสื่อสารระหว่างกัน มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกัน เงินซึ่งอยู่ในรูปข้อมูลสามารถนำมาใช้เป็นเงินได้ง่ายขึ้น กล่าวคือเมื่อข้อมูลทางบัญชีในฐานข้อมูลนำเชื่อถือและมี

³⁴ อ้างแล้ว.

ผู้ดูแลฐานข้อมูล ผู้มีอำนาจในการแก้ไขข้อมูลแล้ว การชำระบัญชีระหว่างกันย่อมเกิดขึ้นในระบบการชำระเงินได้ง่ายขึ้น โดยเกิดจากการลดยอดทางบัญชีของผู้ให้เงินและไปเพิ่มยอดทางบัญชีให้แก่ผู้รับเงิน อันจะเห็นได้ว่า หากกลุ่มผู้ดูแลฐานข้อมูลทางการเงินสามารถตกลงกันปรับแก้ไขตัวเลขทางบัญชีระหว่างกัน การเคลื่อนย้ายหรือชำระเงินที่เป็นเพียงข้อมูลจึงไม่ต้องการส่งมอบหรือโอนกันจริง ๆ ซึ่งเรียกว่า Clearing³⁵

2.2.1 แนวความคิดทั่วไปของการกำกับดูแลด้านระบบชำระเงิน

การกำกับดูแลทางการเงินมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันความล้มเหลวของตลาด (market failure) ซึ่งเป็นปัจจัยในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นโดยตรง เช่น การผูกขาดทางการค้า การเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เท่าเทียมกัน (asymmetric information) รวมตลอดจนปัญหาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ตัวการ ตัวแทน เป็นต้น โดยความล้มเหลวของตลาดในเชิงเศรษฐศาสตร์นี้ย่อมส่งผลกระทบในวงกว้างจนสามารถนำไปสู่วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจตามมาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความล้มเหลวของตลาดการเงิน ซึ่งระบบการเงินนี้เองถือได้ว่าเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ ในขณะเดียวกัน หากมองในมุมมองที่แคบลงกล่าวคือมองในเชิงสังคมจะพบว่า กฎเกณฑ์ทางการเงินนั้นมีขึ้นมาก็เพื่อให้แต่ละบุคคลได้รับความยุติธรรมบนพื้นฐานของความเท่าเทียมและเข้าถึงการบังคับใช้กฎหมายได้ง่ายและลดการเกิดอุปสรรคในเชิงกฎหมายให้น้อยที่สุด ดังนี้ การกำกับดูแลระบบการชำระเงินภายใต้หลักการของการเปิดเผยข้อมูล การกลั่นกรองผู้ที่จะเข้ามาดำเนินการและทำธุรกรรมต่าง ๆ ในตลาด รวมถึงการควบคุมผลิตภัณฑ์ทางการเงินบางประเภท เหล่านี้ก็มีขึ้นเพื่อป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้มีส่วนร่วมในตลาดและตัวตลาดเองให้สามารถคงอยู่ต่อไปได้อย่างมีเสถียรภาพ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

การกำกับดูแลทางการเงินภายใต้หน่วยงานของรัฐ โดยหลักจะพิจารณาบนพื้นฐานและเหตุผลหลากหลายประการ อาทิ หน้าที่ของหน่วยงานนั้นคือการกำหนดกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะตามทฤษฎีผลประโยชน์ส่วนรวม (public interest) หรือเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน หน่วยงานจึงมีหน้าที่ปฏิบัติงานภายใต้อิทธิพลของบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด โดยเฉพาะ เช่น เอกชนผู้มีอำนาจต่อรองกับภาครัฐ ผู้เล่นรายใหญ่ในตลาดหรืออุตสาหกรรมหนึ่ง ๆ หรือนักการเมือง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นลำดับรองตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (political economy)

³⁵ อ้างแล้ว.

สำหรับการกำกับดูแลทางการเงินในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมมีการเติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็ว หน่วยงานกำกับดูแลจึงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้การออกกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นการพิจารณาและให้ความสำคัญกับภาคเอกชนมากกว่าในอดีต มุ่งเสริมสร้างการทำงานที่สอดคล้องกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และความสามารถระหว่างกัน ดังนั้น กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จึงมีความยืดหยุ่นและเป็นพลวัตกับสังคมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วที่เกิดขึ้นในตลาดตลอดเวลา โดยอาจแบ่งโครงสร้างหน่วยงานกำกับดูแลแบบเดี่ยวหรือแบบคู่ การพิจารณาเลือกโครงสร้างการกำกับดูแลแบบใดควรตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดว่าโครงสร้างใดจะช่วยส่งเสริมให้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการกำกับดูแลทางการเงินในระยะเริ่มต้นที่หน่วยงานกำกับดูแลส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การออกกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นการสั่งการและควบคุม (Command and Control Regulation)

นอกจากนี้ การเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการกำกับดูแลถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการของหน่วยงานกำกับดูแล ดังนั้นจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเครื่องมือที่เป็นที่นิยมในหมู่หน่วยงานกำกับดูแลทางการเงินในปัจจุบัน ได้แก่ หลักการสั่งการและควบคุม หลักการสร้างแรงจูงใจ (incentive-based instruments) ควบคู่ไปกับหลักการเปิดเผยข้อมูล (information-based instruments) เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการกำกับดูแลทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานและบรรลุดัตถุประสงค์อย่างแท้จริง³⁶

สำหรับการกำกับดูแลด้านการเงินของไทยเป็นหน้าที่ของ ธปท. ซึ่งภายใต้พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 กำหนดว่าวัตถุประสงค์ในการดำเนินภารกิจอันพึงเป็นงานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงินและเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน โดยคำนึงถึงการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล³⁷

อย่างไรก็ดี เมื่อปัจจุบันเงินที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในระบบเศรษฐกิจเป็นเงินที่อยู่ในรูปข้อมูลความซับซ้อนของระบบการเงินในปัจจุบันเกิดจากการที่ผู้ให้บริการทางการเงินแต่ละรายมีฐานข้อมูลเป็นของตนเอง การชำระเงินระหว่างผู้ให้บริการทางการเงินจึงต้องมีการพิสูจน์ยืนยันตัวตนของผู้รับโดยผู้ส่ง รวมถึงการพิสูจน์ว่าผู้รับสามารถส่งเงินได้จริงก่อนที่จะมีการเพิ่มยอดเงินทางบัญชีให้ และควรจะต้องมีการเผื่อเวลาเพื่อแก้ไขความผิดพลาดของผู้ส่งด้วย เนื่องจากหากการส่งเงินซึ่งเป็นข้อมูลนั้นไปถึงฐานข้อมูลปลายทางแล้ว ผู้ส่งย่อมไม่สามารถแก้ไขข้อมูลดังกล่าวได้อีก ดังนั้นความท้าทายประการสำคัญของระบบการชำระเงินในปัจจุบันจึงอยู่ที่การสร้างสมดุลระหว่างการรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้บริการและการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างผู้ให้บริการทางการเงินเพื่อให้เกิดการชำระ

³⁶ Eric J. Pan, "Understanding Financial Regulation", Utah Law Review 4 (2012): 1902-1907

³⁷ มาตรา 7 แห่ง พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

เงินและทำงานร่วมกันได้ภายใต้กฎกติกาของกฎหมายจึงเป็นข้อพิจารณาที่สำคัญของระบบชำระเงิน
นั่นเอง

2.2.2 การกำกับดูแลระบบชำระเงินของประเทศไทย

การกำกับดูแลระบบชำระเงินของไทย ปัจจุบันอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและ บริการการชำระเงินอย่างเป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจรวม 3 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ³⁸ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินหลักของ ประเทศและรองรับการโอนเงินมูลค่าสูงตามมาตรา 5³⁹ ได้แก่ ระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET) ซึ่งเป็นระบบโครงสร้างพื้นฐานทาง การเงิน (Financial Market Infrastructure: FMI) ของประเทศ มีบทบาทในการรองรับธุรกรรมการ โอนเงินมูลค่าสูงระหว่างสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกบาทเน็ต เพื่อลดความเสี่ยงในการชำระดุล ระหว่างสถาบัน ธุรกรรมตลาดเงินและระบบการชำระเงินอื่น มีความปลอดภัยสูงและเป็นระบบการ โอนที่มีผลสมบูรณ์ทันที และระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) เป็นระบบการใช้ภาพเรียกเก็บเงินแทนเช็คต้นฉบับซึ่งสามารถลดระยะเวลา ในการเรียกเก็บเงินตามเช็คทั่วประเทศไทยให้เหลือเพียง 1 วันทำการ และลดต้นทุนการจัดส่งเช็ค ต้นฉบับ

2) ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ⁴⁰ ซึ่งเป็นการรองรับการโอนเงิน การหักบัญชีหรือการ ชำระดุล ที่เป็นเครือข่ายระหว่างผู้ใช้บริการของระบบทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่อินstitutionการเงิน ตามมาตรา 12⁴¹ ได้แก่ ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ (Inter-institution Fund

³⁸ ธนาคารแห่งประเทศไทย, การกำกับดูแลระบบการชำระเงิน (Oversight of Payment Systems), สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565, ที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/OversightOfPaymentSystems/Pages/default.aspx>

³⁹ มาตรา 5 ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักของประเทศ ซึ่งหากเกิดปัญหาหรือการหยุดชะงัก อาจส่งผล กระทบต่อสมาชิกในระบบอย่างต่อเนื่องเป็นวงกว้าง และ

(2) เป็นระบบการชำระเงินที่รองรับการโอนเงินมูลค่าสูง หรือที่ใช้สำหรับการหักบัญชีหรือการชำระดุลระหว่างสมาชิก

⁴⁰ เพิ่งอ้าง.

⁴¹ มาตรา 12 รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้ระบบการชำระเงินที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นระบบ การชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต

Transfer System) ระบบเครือข่ายบัตร (Payment Card Network) และระบบการชำระดุล (Settlement System)

3) บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ⁴² ซึ่งเป็นการให้บริการการชำระเงินผ่านสื่อการชำระเงินหรือช่องทางการชำระเงินอื่นแก่บุคคลทั่วไป รวมทั้งการให้บริการการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินหรือประโยชน์สาธารณะตามมาตรา 16⁴³ ได้แก่ การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แทนผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหน้าที่ การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงิน หรือประโยชน์สาธารณะ

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การกำกับดูแลระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 จะถูกกำหนดบนพื้นฐานของกรอบหลักการกำกับดูแล 5 ด้าน คือ (1)

(1) ระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ใช้บริการของระบบเพื่อรองรับการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล เช่น ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ ระบบเครือข่ายบัตร ระบบการชำระดุล หรือ

(2) ระบบการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ความเชื่อมั่นของสาธารณชน หรือเสถียรภาพ และความมั่นคงของระบบการชำระเงิน

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตาม (1) ที่เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการ หรือระบบการชำระเงินที่มีผู้ใช้บริการของระบบในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จะต้องขึ้นทะเบียนกับ ธปท.

การประกาศตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. จะกำหนดประเภทหรือลักษณะของการประกอบธุรกิจด้วยก็ได้

⁴² เพิ่งอ้าง.

⁴³ มาตรา 16 รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้บริการการชำระเงินดังต่อไปนี้ เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต

- (1) การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม
- (2) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
- (3) การให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แทนผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหน้าที่
- (4) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- (5) การให้บริการการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงิน หรือประโยชน์สาธารณะ

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามวรรคหนึ่งที่เป็นบริการการชำระเงินที่เป็นนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการ หรือบริการการชำระเงินที่ให้บริการลูกค้าในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จะต้องขึ้นทะเบียนกับ ธปท.

การประกาศตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. จะกำหนดประเภทหรือลักษณะของการประกอบธุรกิจด้วยก็ได้

ด้านฐานะทางการเงิน (2) ด้านธรรมาภิบาล (3) ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย (4) ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ และ (5) ด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน โดย ธปท. สามารถเข้าตรวจสอบและขอข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสั่งให้แก้ไขฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. ประกาศกำหนด⁴⁴

2.3 คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin

2.3.1 ความหมายและลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin

สกุลเงิน (currency) ในปัจจุบันจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ⁴⁵ ได้แก่ 1) Medium of Exchange หรือสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน 2) Unit of Account หรือหน่วยที่สามารถใช้สื่อถึงกันได้ อย่างสากล และ 3) Store of Value หรือสามารถเก็บมูลค่าในตัวเองได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคริปโทเคอร์เรนซีในปัจจุบัน แม้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสกุลเงินในปัจจุบันมาก แต่ด้วยราคาหรือมูลค่าที่ผันผวนสูงมาก (Price Volatility) ภายในระยะเวลาอันสั้น จนทำให้มูลค่าหรือราคาคริปโทเคอร์เรนซีหลายสกุลนั้นขาดเสถียรภาพ ด้วยเหตุนี้ Stablecoin จึงเกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่ต้องการเป็นทางเลือกในการปิดช่องว่างในส่วนนี้ของคริปโทเคอร์เรนซีนั่นเอง

ด้วยเหตุที่ Stablecoin คือคริปโทเคอร์เรนซีประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นภายใต้หลักการที่ต้องการให้คริปโทเคอร์เรนซีสกุลนั้น ๆ มีมูลค่าคงที่หรือลดความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นจากความต้องการขอตลาดให้น้อยลงที่สุด เพื่อรักษามูลค่าและเสถียรภาพของคริปโทเคอร์เรนซีสกุลนั้นให้นิ่งและมีการใช้งานกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งกลไกตรงนี้เองต้องแลกมากับต้นทุนการบริหารจัดการและข้อจำกัดการจัดการในบางสถานการณ์

ทั้งนี้ Stablecoin คือเหรียญสกุลดิจิทัลที่เป็นเหมือนเงินที่มีมูลค่าค่อนข้างคงที่ เนื่องจากความต้องการในการปิดช่องว่างด้วยมูลค่าของสกุลเงินดิจิทัลที่มีความผันผวนมาก จึงมีการออก Stablecoin เป็นวิธีการชำระเงิน (mean of payment) ซึ่งผู้ออกอาจให้สิทธิในการซื้อคืน (redemption right) หรือไม่ก็ได้ และจะมีการอิงมูลค่าของ Stablecoin กับสินทรัพย์ทางการเงินหรือสินทรัพย์ที่ใช้ทางการเงินที่ได้รับการยอมรับว่ามีมูลค่าคงที่ เช่น การอิงมูลค่ากับตะกร้าเงิน (basket of currencies) อสังหาริมทรัพย์ หลักทรัพย์หรือสินค้า (commodities) เพื่อรับรองว่า

⁴⁴ เพิ่งอ้าง.

⁴⁵ สุพริศร์ สุวรรณิก ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธปท. , “Libra” เงินสกุลใหม่ของโลก?, แหล่งที่มา

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_24Jun2019.aspx

Stablecoin มีมูลค่ามากกว่าศูนย์ หรืออาจไม่ได้มีสินทรัพย์ใดหนุนหลัง แต่อาศัยกลไกทางเทคโนโลยี บางประการก็ได้เช่นกัน

2.3.2 ประเภทของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin

เมื่อพิจารณาคุณสมบัติของของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้แล้ว ผู้เขียนเห็นว่าคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin สามารถแบ่งออกได้เป็นออกได้เป็น 2 ประเภท⁴⁶ ได้แก่ 1) คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีสินทรัพย์หนุนหลัง และ 2) คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ไม่มีสินทรัพย์หนุนหลัง ซึ่งแต่ละประเภทก็จะมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไป การเลือกใช้จึงขึ้นอยู่กับความต้องการและความเหมาะสมของผู้ถือและสถานการณ์อย่างเฉพาะเจาะจง

สำหรับการพิจารณาคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในบริบทของประเทศไทย ธปท. ได้มีการกล่าวถึงคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ว่าเป็นคริปโทเคอร์เรนซีที่อิงมูลค่ากับสินทรัพย์หรือเงินตราเพื่อให้มูลค่าผันผวนน้อยลง ซึ่งมีอยู่หลายประเภท บางประเภทอาจเข้าข่ายการนำมาใช้ทดแทนเงินบาทในวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและความมั่นคงของระบบเงินตราของประเทศ ขณะที่บางประเภทมีศักยภาพในการนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในระบบการเงิน รวมถึงการนำไปใช้เพื่อต่อยอดบริการทางการเงินต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในยุคดิจิทัล ด้วยเหตุนี้ ธปท. จึงแบ่งคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ออกเป็น 2 ประเภทหลัก ดังนี้⁴⁷

1) Stablecoin ที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เป็นคริปโทเคอร์เรนซีประเภทหนึ่งที่พยายามลดความผันผวนโดยผูกมูลค่ากับเงินสกุลหนึ่ง ๆ (Fiat-Collateralized หรือ Fiat-backed Stablecoin)⁴⁸ เช่น เงินบาท (Baht-backed Stablecoin) หรือและนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระเงิน

⁴⁶ Haseeb Qureshi, Stablecoins: designing a price-stable cryptocurrency, เผยแพร่เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2561, ที่มา <https://hackernoon.com/stablecoins-designing-a-price-stable-cryptocurrency-6bf24e2689e5>

⁴⁷ ชาว ธปท. ฉบับที่ 16/2564 เรื่อง แนวนโยบายกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoins, เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2564, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2565, ที่มา:

<https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n1664.aspx>

⁴⁸ CBI Insights, What Are Stablecoins?, เผยแพร่เมื่อ 25 มกราคม 2565, ที่มา

<https://www.cbinsights.com/research/report/what-are-stablecoins/>

Fiat-Collateralized Stablecoin เป็นเหรียญที่อิงมูลค่ากับสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น สกุลเงินต่าง ๆ ตัวอย่างคือ USDT ที่อิงมูลค่ากับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ ในอัตราส่วน 1:1 Stablecoin มีข้อจำกัดอยู่ที่กระบวนการการผลิตเหรียญ กล่าวคือมีความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนกลางทำหน้าที่คอยจัดเก็บสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำนั้น ๆ แต่ก็ต้องแลกมากับการสูญเสียลักษณะความกระจายศูนย์ (decentralized) ของคริปโทเคอร์เรนซีไปนั่นเอง

Fiat-Collateralized Stablecoin เป็นเหรียญที่ต้องการผู้ดูแลรับฝากทรัพย์สิน (Custodian) ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมิได้มีส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ มาทำหน้าที่เก็บเงิน (Fiat) ที่นำมาค้ำประกันมูลค่าของเหรียญเพียงหน้าที่เดียว ต้องมีความน่าเชื่อถือเพื่อความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้เหรียญ นอกจากนี้ยังต้องมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ (Regular Audit) อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้ออกเหรียญดำเนินการต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกับที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ผู้ดูแลรับฝากทรัพย์สิน (Custodian) และผู้ตรวจสอบจะต้องเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งส่วนมากจะเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ถือเหรียญ ด้วยมาตรฐานเหล่านี้เองส่งผลให้การดำเนินการของ Stablecoin ประเภท Fiat collateralized มีต้นทุนที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับ Stablecoin ประเภทอื่น ตัวอย่างของ Stablecoin ประเภทนี้ เช่น USDT Tether, True USD นอกจากนี้ ยังมี Stablecoin ประเภทนี้ที่ได้รับการรับรองจาก New York State Department of Financial Services (NYDFS)⁴⁹ ได้แก่ Gemini USD, Paxos Standard, USDC ส่งผลให้ Stablecoin ทั้ง 3 สกุลนี้ถูกกำกับโดยภาครัฐและศูนย์ซื้อขาย (Exchange) สูง

ข้อดีที่โดดเด่นของ Fiat-Collateralized Stablecoin คือราคาหรือมูลค่าของเหรียญค่อนข้างคงที่ แต่ก็แลกมาด้วยการดำเนินการในรูปแบบเดิม มีความเรียบง่าย ตรงไปตรงมา ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนผ่านธนาคาร มีตัวกลางในการดำเนินการ (Centralized System) ซึ่งอาจจะไม่ใช่ข้อดีหลักของคริปโทเคอร์เรนซีทั่วไป อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในรูปแบบเดิมนี้อาจมีส่วนสำคัญในการเพิ่มความปลอดภัยในการใช้งาน การเจาะระบบ (hacked) ทางออนไลน์สามารถทำได้ยาก เนื่องจากยังมีการตรวจสอบด้วยบุคคลในขั้นตอนของการดำเนินการบางส่วนที่เกิดขึ้นในรูปแบบ offline นอกจากนี้ ความโปร่งใสในการตรวจสอบ (Transparency Audit) ยังมีบทบาทสำคัญในความน่าเชื่อถือซึ่งอาจส่งผลต่อมูลค่าของ Stablecoin ประเภทนี้ ดังนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่า Stablecoin ประเภทนี้ จะถูกกำกับดูแลอย่างเข้มข้น (Highly Regulated) เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนการดำเนินการทั้งสิ้น และเป็น Fiat-Collateralized Stablecoin นี้เองที่มีลักษณะและ

⁴⁹ New York State Department of Financial Services (NYDFS), Greenlisted Coins/Tokens, Updated: 14 February 2022, from https://www.dfs.ny.gov/apps_and_licensing/virtual_currency_businesses/Greenlist

คุณสมบัติใกล้เคียงกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นบริการการชำระเงินที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งในการศึกษาต่อไปจะมุ่งเน้นการพิจารณารับรองคริปโทเคอร์เรนซีประเภทนี้

2) Stablecoin ประเภทอื่น ได้แก่ ประเภทที่มีเงินตราต่างประเทศหนุนหลัง (FX-backed Stablecoin) หรือมีสินทรัพย์ที่มีมูลค่าอื่น ๆ หนุนหลัง (Asset-backed Stablecoin) หรือประเภทที่ใช้กลไกอื่น ๆ เพื่อประมวลผลให้สามารถคงมูลค่าได้แม้ไม่มีสินทรัพย์หนุนหลัง (Non-Collateralized หรือ Algorithmic Stablecoin)⁵⁰ ที่มีได้เข้าข่ายผิดกฎหมาย

Non-Collateralized Stablecoin เป็น Stablecoin ที่ไม่ได้ถูกหนุนหลังหรืออิงมูลค่ากับสินทรัพย์ใด ๆ เลย แต่จะมีกลไกพิเศษที่ใช้ในการควบคุมราคา เช่น การเขียนไว้ในสัญญาอัจฉริยะว่าหาก Stablecoin ประเภทนี้ เริ่มมีราคาที่ลดลง อาจมีกลไกปรับลดจำนวน Stablecoin ในระบบให้ลดลงโดยอัตโนมัติ ในขณะที่เดียวกัน หากราคา Stablecoin สูงเกินไป ก็จะมีกลไกเพิ่มจำนวนเหรียญอัตโนมัติเช่นกัน

Non-Collateralized Stablecoin เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งคือ Algorithmic Stablecoin เนื่องจาก Stablecoin ประเภทนี้จะมีการรักษาอัตราแลกเปลี่ยนให้คงที่ผ่านการควบคุมอุปสงค์และอุปทานของตลาดด้วยการใช้อัลกอริทึม โดยจะมีการจับคู่กับคริปโทเคอร์เรนซีสกุลอื่นที่มีมูลค่าลอยตัวเปลี่ยนแปลงขึ้น-ลงตามการซื้อขายเพื่อควบคุมให้ราคาของกับคริปโทเคอร์เรนซีสกุลที่นำมาอิงราคา Stablecoin นั้นมีมูลค่าเท่ากับ 1 ดอลลาร์สหรัฐเสมอ

ตัวอย่างของ Non-Collateralized Stablecoin นี้ เช่น UST หรือ US Terra ที่ใช้ LUNA เป็นตัวควบคุมมูลค่า ซึ่งจะมีเป็นกลไกที่คล้ายคลึงกับกลไกที่ธนาคารกลางใช้ในช่วงประมาณปี 2540 กล่าวคือเมื่อ ธปท. ต้องการทำให้เงินบาทแข็งตัว โดยการตรึงราคาไว้ที่ 1 ดอลลาร์สหรัฐมีค่าเท่ากับ 25 บาทไทย ธปท. จึงทำการเทขายเงินดอลลาร์สหรัฐในคลังออกเพื่อซื้อเงินบาทเข้ามา แต่วิธีนี้มีความเสี่ยงสูงหากการบริหารคลังไม่ดีพอ แล้วเงินในคลังหมดจนต้องปล่อยให้เงินบาทลอยตัวก็จะเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งในทำนองเดียวกันนี้ นักลงทุนต่างตั้งข้อสังเกตกับการตรึงมูลค่าของ Non-Collateralized Stablecoin เหล่านี้ ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารสินทรัพย์ในคลังของผู้ออกเพื่อรักษาอัตราแลกเปลี่ยนให้คงที่จะสามารถรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจว่าจะสามารถรองรับได้มาก-น้อย เพียงใด

อีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น BASIS ซึ่งมีหลักการทำงานคล้ายกับกองทุน กล่าวคือมีการอ้างอิงมูลค่ากับค่าดัชนีราคาของผู้บริโภคต้องการหรือ Consumer Price Index (CPI) ที่ถูกกำหนดขึ้นมาแทนที่จะ

⁵⁰ CBI Insights, What Are Stablecoins?, เผยแพร่เมื่อ 25 มกราคม 2565, ที่มา

<https://www.cbinsights.com/research/report/what-are-stablecoins/>

ไปอ้างอิงกับทรัพย์สินอื่น ดังนั้นหากมีคนต้องการมากก็จะมีกรปล่อยเหรียญเข้าตลาดมากขึ้นตามไปด้วย เพื่อให้ความต้องการลดลง ในขณะที่เมื่อใดที่ความต้องการของคนน้อยลง ก็จะมีการซื้อ BASIS กลับคืนออกจากตลาด ซึ่งมีข้อดีคือเป็นการกระจายศูนย์ (decentralized) อย่างแท้จริง แต่ก็แลกมาด้วยความซับซ้อนของกลไกที่สูงมาก ส่งผลให้การคาดการณ์สภาพตลาดเกิดขึ้นได้ยากตามไปด้วย และทำให้ความต้องการของคนมักจะลดน้อยลงในระยะยาวนั่นเอง

2.3.3 หลักการในการรักษาราคาคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลรูปแบบหนึ่งที่มีกลไกการทำให้ราคาอ้างอิงกับสินทรัพย์หนุนหลัง เช่น สกุลเงิน เพื่อให้ราคาที่เสถียรเมื่อเทียบกับเงินสกุลดังกล่าว โดยหลักการในการรักษาราคาของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin คือ การตรึงราคา (peg) และรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน อันเป็นแนวทางเดียวกับการบริหารการเงินระหว่างประเทศโดยธนาคารกลาง⁵¹ กล่าวคืออาศัยการหนุนหลังด้วยทุนสำรอง (reserves) และการสร้างและทำลายเงิน (minting and burn)

1) การหนุนหลังด้วยทุนสำรอง (reserves) เช่น ธนบัตรเงินบาทถูกหนุนหลังด้วยทองคำและเงินตราต่างประเทศ เงินในบัญชีธนาคารถูกหนุนหลังด้วยสินทรัพย์ของธนาคาร ซึ่งมูลค่าของทุนสำรองที่ต้องมีเปรียบเทียบกับมูลค่าของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่หมุนเวียนอยู่สามารถพิจารณาเป็น reserve efficiency ได้ โดยการหนุนหลัง Fiat-backed Stablecoin สามารถทำได้ 4 วิธี ด้วยการทำผู้ออก

1.1) สำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำ เช่น ตราสารหนี้รัฐบาลที่มีความเสี่ยงในการด้อยมูลค่าต่ำและอยู่ในสกุลเดียวกับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ต้องการนำมาตรึงราคา แต่อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่าทุนสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำนี้ไม่ได้ถูกจัดเก็บและบันทึกค่าอยู่บนบล็อกเชน (off-chain) ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

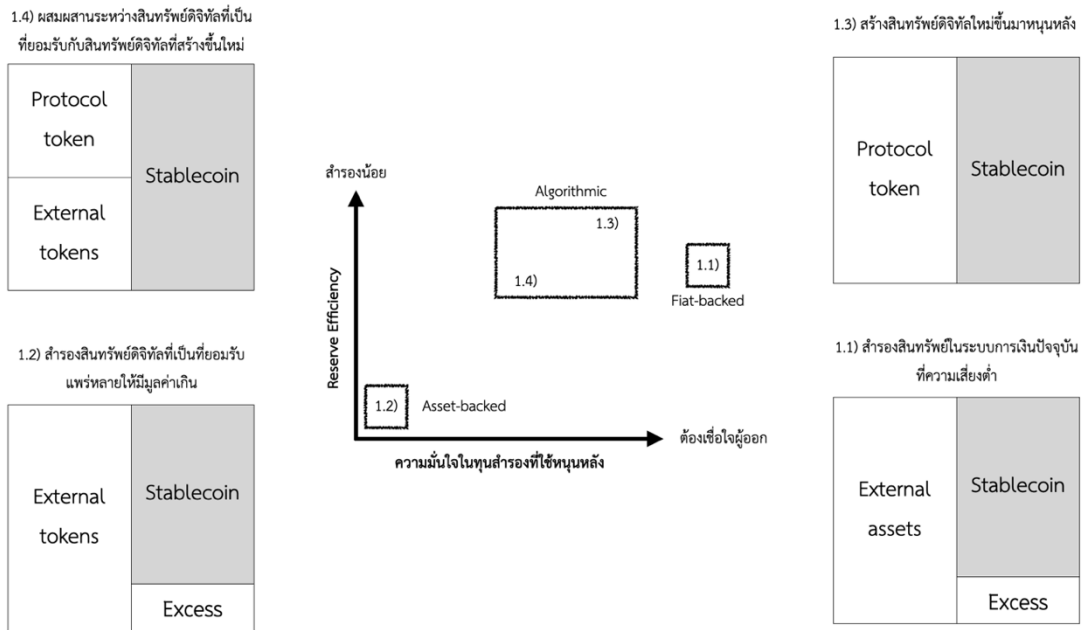
1.2) สำรองสินทรัพย์ดิจิทัลที่เป็นที่ยอมรับแพร่หลายให้มีมูลค่าเกินคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ต้องการตรึง หรือเรียกว่าการค้ำประกันเกินมูลค่า (overcollateralization)

1.3) สร้างสินทรัพย์ดิจิทัลใหม่ขึ้นมาหนุนหลังเมื่อมีความต้องการในการแลกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin หรือ

1.4) ผสมผสานระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัลที่เป็นที่ยอมรับกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่สร้างขึ้นใหม่เอง

⁵¹ อ้างแล้ว.

เมื่อพิจารณาจากการหนุนหลังด้วยทุนสำรอง (reserves) จะเห็นได้ว่าคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีการตรึงมูลค่าโดยอาศัยสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำมีคุณสมบัติเป็นเงินใน (Inside Money) เพราะสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่หนุนหลังสามารถกล่าวได้ว่าก่อให้เกิด zero net supply ในทำนองเดียวกับการพิมพ์เงินเพื่อชำระหนี้ (debt monetization)

ภาพที่ 1 รูปแบบการหนุนหลังของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และ Reserve Efficiency (ที่มา: ผู้เขียน)

2) การสร้างและทำลาย (minting and burn) ในทำนองเดียวกับการสร้างและทำลายเงิน เช่น เหรียญกษาปณ์ ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว อันเป็นที่มาของการทำกำไรจากส่วนต่างทางราคาระหว่างมูลค่าที่ตราไว้หน้าเหรียญและมูลค่าโลหะที่นำมาสร้างเหรียญ ซึ่งหากพิจารณาในบริบทของการรักษาเสถียรภาพของราคาคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin แล้ว ในภาวะที่เกิดกำไร กลไกในการดึงราคาให้กลับเข้าสู่ดุลยภาพอีกเมื่อราคาหลุดจากราคาที่ตรึง (peg) ไว้ คือการสร้างและทำลายคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin กับผู้ออกด้วยราคาที่ตรึงไว้นั่นเอง กล่าวคือเมื่อมีความต้องการ (minting) ของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ผู้ออกจะทำการเผา (burn) หรือลดของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ผู้ออกต้องการขายให้กับผู้ถือ (supply) ในระบบทิ้ง ในปริมาณที่มีมูลค่าเท่ากับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อให้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin กลับไปตรึงที่อัตราส่วนที่กำหนดไว้ เช่น 1:1 นั่นเอง

2.3.4 การนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการเสมือนเงินตราหรือเป็นการถ่ายโอนมูลค่า อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Payment Token หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ประกอบกับการถูกนำมาใช้ จะสามารถแบ่งคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ออกได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ถูกสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็น Payment Token ตั้งแต่แรก และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่แรกเริ่มเดิมทีผู้ออกไม่ได้ตั้งใจจะนำมาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ แต่เมื่อออกมาแล้ว ผู้ถือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าวกลับนำคริปโทเคอร์เรนซีในมือของตนเองมาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระราคาและถูกยอมรับในวงการใช้งานนั้น ๆ

จากข้อมูลของ Coin Metrics และ The Block⁵² ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin หมุนเวียนในระบบอยู่ที่ 5.88 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และได้เพิ่มขึ้นเป็น 151.79 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในวันที่ 31 ธันวาคม 2564 หรือ 25.8 เท่าภายในระยะเวลาเพียง 2 ปี ปัจจุบัน คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ใช้งานแพร่หลายมากที่สุดคือ Tether stablecoin (USDT) ซึ่งคิดเป็นมูลค่าหมุนเวียนในระบบถึง 78.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2565) ซึ่งหนุนมูลค่าของทุนสำรองด้วยวิธีที่ 1.1) สำรองด้วยสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำ⁵³

ปัจจุบันมีร้านค้าและผู้ให้บริการที่รับชำระค่าสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยไม่จำกัดเฉพาะการรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงคริปโทเคอร์เรนซีสกุลอื่น ๆ ที่ได้รับความนิยมในหมู่ผู้ใช้งาน เช่น บิทคอยน์ อีกด้วย ทั้งนี้ รูปแบบการดำเนินการชำระค่าสินค้าและบริการที่ได้รับความนิยม 2 รูปแบบ ได้แก่

1) กรณีการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการโดยดำเนินการผ่านผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

⁵² The Block, "Total Stablecoin Supply", 1 January 2022,

<https://www.theblockcrypto.com/data/decentralized-finance/stablecoins/total-stablecoin-supply-daily>

⁵³ Zake Faux, "Anyone Seen Tether's Billions?", Bloomberg Businessweek, 7 October 2021,

[http://www.bloomberg.com/news/features/2021-10-07/crypto-mystery-where-s-the-69-billion-backing-the-stablecoin-tether.](http://www.bloomberg.com/news/features/2021-10-07/crypto-mystery-where-s-the-69-billion-backing-the-stablecoin-tether)

ปัจจุบันการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ผู้ที่ประสงค์จะรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีบางส่วนในประเทศไทยเลือกที่จะดำเนินการผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (exchange) ทั้งที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. เช่น Bitkub หรือ Zipmex และไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. เช่น Binance โดยการเชื่อมต่อกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของผู้ที่ประสงค์จะรับด้วยคริปโทเคอร์เรนซีกับระบบของบรรดาผู้ประกอบการธุรกิจศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล โดยการเปิดกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีกับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งนี้ ก็เพื่อความสะดวกในการดำเนินการนั่นเอง

ในทางปฏิบัติ วิธีการที่สะดวกและสามารถทำได้ง่ายที่สุดคือ ผู้ที่ประสงค์จะรับด้วยคริปโทเคอร์เรนซีจะต้องเปิดบัญชี (account)⁵⁴ การใช้งานสำหรับการรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีกับผู้ประกอบการธุรกิจศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ทำหน้าที่รับฝากคริปโทเคอร์เรนซีจากผู้ถือรายย่อย (User) เพื่อให้ทางผู้ประกอบการธุรกิจศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลทราบว่า เมื่อมีการ

⁵⁴ ตัวอย่างการเปิดบัญชีกับ Bitkub มีขั้นตอนดังนี้ เริ่มต้นที่การเข้าไปที่เว็บไซต์ <https://www.bitkub.com/signup> เพื่อกรอกข้อมูลการใช้งานและรหัสผ่าน จากนั้นกด “สมัครสมาชิก” ซึ่งจะปรากฏหน้าต่างข้อตกลงต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สมัครกดยอมรับและสมัคร Bitkub จากนั้นทาง Bitkub จะมีการส่งลิงก์ยืนยันไปยังอีเมลที่กรอกไว้ในตอนแรก เมื่อกดยืนยันจากอีเมลดังกล่าวจึงจะสามารถเข้าใช้งานเว็บไซต์ Bitkub ได้ และจะต้องมีการยืนยันตัวตน การเพิ่มบัญชีธนาคารและเปิดใช้งาน 2 Factor Authentication ตามลำดับ

1) การยืนยันตัวตนผู้ที่ต้องการเปิดบัญชีกับ Bitkub จะต้องยืนยันตัวตนด้วยบัตรประชาชน ปัจจุบันการยืนยันตัวตนของ Bitkub มี 4 ระดับตามความวงเงินการทำธุรกรรมซึ่งจะสะท้อนถึงการปฏิบัติตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องมีการจัดระดับความเสี่ยงของผู้ใช้บริการนั่นเอง โดยเอกสารและข้อมูลประกอบการยืนยันตัวตนแต่ละระดับก็จะแตกต่างกันด้วยเช่นกัน อาทิ ยืนยันสถานะความเป็นบุคคลสัญชาติอเมริกัน (FATCA) การกรอกข้อมูลส่วนบุคคล ความมั่นคงทางการเงิน และข้อมูลบัตรประชาชนและการตรวจสอบใบหน้า เมื่อยืนยันตัวตนสำเร็จแล้วผู้สมัครจึงจะสามารถการเพิ่มบัญชีธนาคารและเปิดใช้งาน 2 Factor Authentication ต่อได้

โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ <https://support.bitkub.com/hc/th/articles/360049389292-วิธีการยืนยันตัวตนสำหรับบุคคลสัญชาติไทย-KYC-Level-1->

2) การเพิ่มบัญชีธนาคาร สามารถทำได้โดยการให้ข้อมูลบัญชีธนาคารที่ต้องการผูกกับบัญชีการใช้งานของ Bitkub เพื่อเป็นช่องทางในการรับเงินบาท กรณีที่ต้องการแปลงสินทรัพย์ดิจิทัลในบัญชี Bitkub เป็นเงินบาท และแนบรูปภาพหน้าสมุดบัญชีธนาคารดังกล่าวด้วย

3) การเปิดใช้งาน 2 Factor Authentication เป็นการจะเพิ่มระดับความปลอดภัยให้กับบัญชีของผู้ใช้บริการ ในการเข้าใช้งานบัญชี Bitkub การเปลี่ยนรหัสผ่าน การซื้อ ขายและถอนเงินหรือสินทรัพย์ดิจิทัล ระบบนี้จะช่วยป้องกันบุคคลอื่น ๆ ที่ทราบอีเมล และ/หรือ รหัสผ่านของเจ้าของบัญชี Bitkub จากการทำธุรกรรมบนบัญชีโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ วิธีการเปิดใช้งาน 2 Factor Authentication จะแตกต่างกันไปตามผู้ให้บริการ 2 Factor Authentication แต่ละราย เช่น Google Authenticator และ Microsoft Authenticator

โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ <https://support.bitkub.com/hc/th/articles/360000332551-วิธีการติดตั้ง-2FA-บนเว็บไซต์-Bitkub-com>

ชำระค่าสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีเข้าสู่บัญชีดังกล่าวจะต้องมีการโอนคริปโทเคอร์เรนซีนั้นให้กับบุคคลใด

ขั้นตอนการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีโดยผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล เริ่มต้นจาก ผู้ที่ต้องการชำระหรือผู้ที่ต้องการรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายจะต้องมีกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่เชื่อมกับบัญชีการใช้งานของผู้ให้บริการศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล กล่าวอีกนัยหนึ่งคือจะต้องเปิดกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีกับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นโดยตรง เช่น Bitkub และ Zipmex ในขณะที่อีกฝ่ายก็จะต้องมีกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีเช่นกัน เพียงแต่ไม่จำเป็นจะต้องเป็นกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่เปิดใช้งานกับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเดียวกันนั้นก็

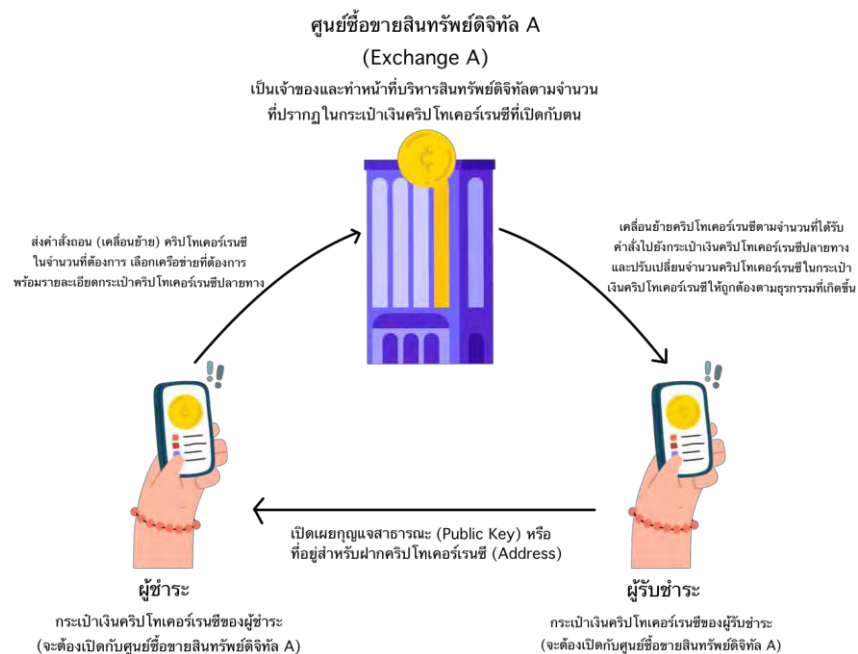
ทั้งนี้ การที่เปิดกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีกับบรรดาศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล จำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่ปรากฏในกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีเหล่านั้นจะเป็นเพียงจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่เจ้าของกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีฝากไว้กับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวเท่านั้น กล่าวคือศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลจะเป็นเจ้าของและทำหน้าที่ในการบริหารคริปโทเคอร์เรนซีทั้งหมดที่เจ้าของกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่เปิดใช้งานกับตนทั้งหมด โดยที่เจ้าของกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีเชื่อว่า เมื่อใดที่ตนต้องการทำธุรกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซีที่ปรากฏในกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของตน ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นจะสามารถส่งมอบคริปโทเคอร์เรนซีที่ปรากฏในกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีนั้นแก่ตนได้

เมื่อทั้งผู้ที่ต้องการชำระและผู้ที่ต้องการรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีมีกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของตนเองแล้ว ขั้นตอนการชำระราคาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้รับชำระราคาเปิดเผยกุญแจสาธารณะ (Public Key) หรือที่อยู่สำหรับฝากคริปโทเคอร์เรนซีสกุลหนึ่ง ๆ⁵⁵ ให้แก่ผู้ที่ต้องการชำระทราบ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีสามารถโอนคริปโทเคอร์เรนซีในจำนวนที่ตกลงกันเข้าสู่กระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของผู้รับชำระได้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นสองกรณี ดังนี้

กรณีที่หนึ่ง ทั้งผู้ชำระและผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีมีการเปิดใช้งานกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีกับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเดียวกันทั้งสองฝ่าย ในกรณีนี้ การเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างผู้ชำระและผู้รับชำระจะเกิดบนระบบของศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่ได้

⁵⁵ หากเป็นกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีแบบ Web Wallet ที่เปิดใช้งานกับบรรดาศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล กุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากเหรียญจะปรากฏในรูปแบบของ QR Code และรหัสตัวอักษร โดยกุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากเหรียญของเจ้าของกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีจะมีเฉพาะเจาะจงในระดับ 1 สกุลคริปโทเคอร์เรนซีต่อ 1 บัญชีกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซี กล่าวคือ แม้จะเป็นบัญชีกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีเดียวกัน คริปโทเคอร์เรนซีแต่ละสกุลก็จะมีกุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากเหรียญที่แตกต่างกัน

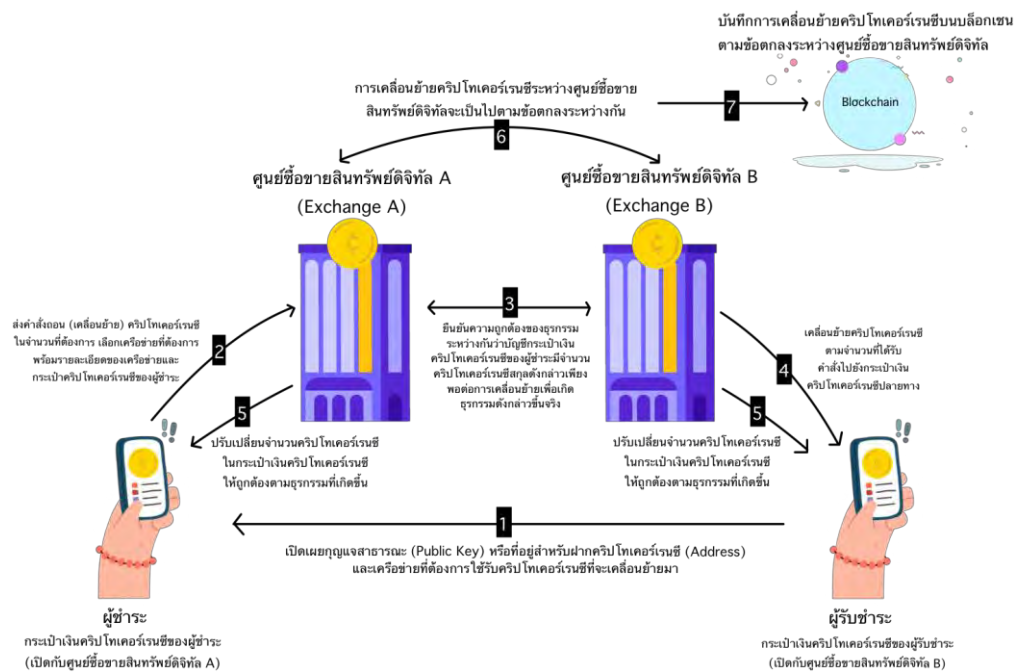
เกิดขึ้นหรือถูกบันทึกบนตัวบล็อกเชนของคริปโทเคอร์เรนซีที่เกิดการเคลื่อนย้าย ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเพียงแต่ปรับเปลี่ยนจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่ปรากฏในกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของผู้ชำระและผู้รับชำระให้ถูกต้องตรงกับจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่มีการเคลื่อนย้ายระหว่างกันเท่านั้น โดยที่จำนวนรวมของคริปโทเคอร์เรนซีที่ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลถืออยู่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเปรียบเสมือนกับการเคลื่อนย้ายทางบัญชีเท่านั้น วิธีการที่จึงสามารถทำได้อย่างรวดเร็วเพราะเป็นเพียงการแสดงมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซีที่ปรากฏในกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่เปิดกับตนและลงบัญชีการเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีให้ถูกต้องตามธุรกรรมที่เกิดขึ้นเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องมีการเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีนั้นในความเป็นจริง จึงลดขั้นตอนการบันทึกการเคลื่อนย้ายบนตัวบล็อกเชนของคริปโทเคอร์เรนซีที่จะต้องใช้เวลายืนยันความถูกต้องของธุรกรรมนานหลายนาที

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล A (ที่มา: ผู้เขียน)

กรณีที่สอง ผู้ชำระและผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีมีการเปิดใช้งานกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีกับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลต่างกัน กรณีนี้จะคล้ายคลึงกับกรณีแรก เพียงแต่การลงบัญชีการเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีจะเกิดขึ้นได้จากการที่ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลตกลงกันในลักษณะเดียวกับการโอนเงินต่างธนาคารในปัจจุบัน โดยการเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต่างกันนี้อาจมีค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมเกิดขึ้นแล้วแต่เงื่อนไขที่ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละแห่งกำหนด กล่าวคือผู้ที่ประสงค์จะชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีจะต้องเลือกคำสั่ง “ถอน” คริปโทเคอร์เรนซีที่ตนต้องการ เพื่อเคลื่อนย้ายไปยังกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่ตนต้องการ โดยการป้อนข้อมูลที่อยู่สำหรับการฝากคริปโทเคอร์เรนซี (address)

เครือข่าย (Network) และจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่ต้องการเคลื่อนย้าย ให้ถูกต้องตรงกับข้อมูลที่
 ได้รับจากผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซี เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ผู้ชำระอาจต้องมีการยืนยันความ
 ถูกต้องของการเคลื่อนย้ายทางอีเมลของตนอีกรอบ เมื่อการเคลื่อนย้ายสำเร็จ ระบบของศูนย์ซื้อขาย
 สินทรัพย์ดิจิทัลที่ผู้รับชำระเปิดกระเป๋าคริปโทเคอร์เรนซีอยู่ด้วยจะมีการแจ้งเตือนผู้รับชำระในทำนอง
 เดียวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ความรวดเร็วในการทำธุรกรรมจะขึ้นอยู่กับ
 เครือข่ายรวมถึงศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลและสกุลของคริปโทเคอร์เรนซีที่เลือกใช้ อาทิ การ
 เคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ในสกุล BUSD ระหว่างศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล
 Satang Pro ไปยังศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล Binance จะใช้เวลาประมาณ 2 นาที เป็นต้น ซึ่งการ
 เคลื่อนย้ายในลักษณะนี้ ในเวลา 2 นาทีดังกล่าว ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งสองแห่งจะทำการ
 ยืนยันความถูกต้องของธุรกรรมระหว่างกันว่าบัญชีกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่ส่งคำสั่งถอน
 (เคลื่อนย้าย) มีจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีสกุลดังกล่าวเพียงพอต่อการเคลื่อนย้ายเพื่อเกิดธุรกรรม
 ดังกล่าวขึ้นจริง และท้ายที่สุด ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งสองแห่งจะมีการเคลื่อนย้ายสินทรัพย์
 ดิจิทัลระหว่างกันซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงที่มีการตกลงกันไว้แล้วแต่กรณี เช่น อาจตกลงให้มีการหัก
 บัญชีระหว่างกันวันต่อวันในทำนองเดียวกับการนำฝากเช็คในปัจจุบัน ซึ่งการตกลงเคลื่อนย้าย
 คริปโทเคอร์เรนซีระหว่างกันนี้ สามารถตกลงกันได้หลายรูปแบบ เช่น อาจมีการตกลงกันว่าการหัก
 บัญชีระหว่างกันจะส่งมอบส่วนต่างกันเป็นเงินบาท เพื่อที่จะไม่ต้องมีการบันทึกการเคลื่อนย้าย
 คริปโทเคอร์เรนซีบนบล็อกเชนของคริปโทเคอร์เรนซีนั้น ๆ หรือจะส่งมอบส่วนต่างกันเป็น
 คริปโทเคอร์เรนซีนั้นตามธุรกรรมจริงที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวันแล้วบันทึกบนบล็อกเชนทีเดียวเลยก็ได้

ภาพที่ 3 แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล A (ที่มา: ผู้เขียน)

ในทางปฏิบัติ การรับชำระค่าสินค้าและบริการผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งสองกรณี ผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีไม่จำเป็นต้องแปลงคริปโทเคอร์เรนซีสกุลต่าง ๆ ที่ได้รับมาเป็นเงินสดทันที กล่าวคือสามารถดำเนินการรวมยอดที่ได้รับชำระในเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน แล้วจึงทำการขายคริปโทเคอร์เรนซีที่ตนถืออยู่เพื่อเปลี่ยนกลับเป็นเงิน (fiat) ก็ได้

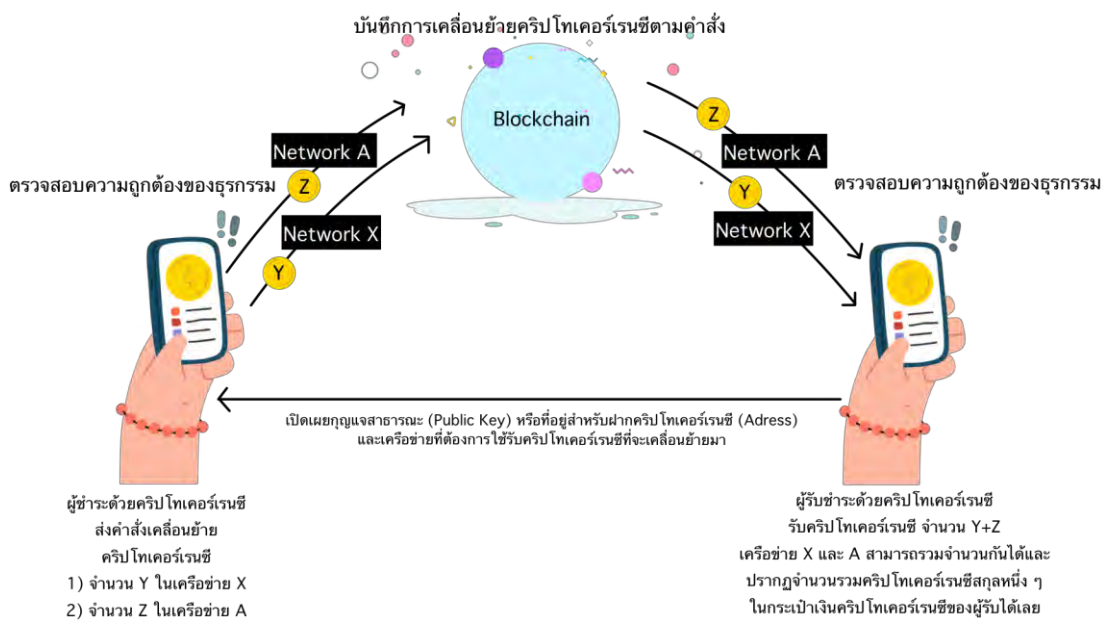
2) กรณีการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการที่ดำเนินการระหว่างผู้รับชำระและผู้ชำระกันเอง โดยไม่ผ่านตัวกลางซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

สำหรับการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีโดยไม่ผ่านตัวกลางซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล กล่าวคือเป็นการชำระเงินระหว่างบุคคลด้วยตนเอง สามารถทำได้ในลักษณะเดียวกับการดำเนินการผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในกรณีแรก เพียงแต่ผู้ที่ประสงค์จะชำระและรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีต้องเปิดกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีผ่านผู้ให้บริการกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่ไม่ใช่ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น Coinbase Wallet ZenGo Exodus Metamask Trezor Wallet เป็นต้น ซึ่งกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีทำหน้าที่เสมือนเป็นสมุดบัญชีธนาคาร กล่าวคือเป็นเพียงอุปกรณ์ในการสร้างกุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากคริปโทเคอร์เรนซี (address) ซึ่งเป็น QR Code หรือชุดรหัสอักขระเท่านั้น โดยอาจเป็น Hot Wallet ประเภท Mobile Wallet หรือ Desktop Wallet หรือจะเป็น Cold Wallet รูปแบบต่าง ๆ ก็ได้ ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการจะเหมือนกับการดำเนินการผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล แต่จะใช้เวลาในการบันทึกธุรกรรมนานกว่า เนื่องจากการเคลื่อนย้ายสินทรัพย์ดิจิทัลจากกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของผู้ชำระไปยังกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของผู้รับชำระจริง ๆ ซึ่งจะต้องมีการบันทึกธุรกรรมบนระบบบล็อกเชนของเหรียญและจะต้องได้รับการยืนยันธุรกรรมจากเครือข่าย (network)⁵⁶ นั้น ๆ ตามที่ทั้งสองฝ่ายตกลงใช้กัน ซึ่งแต่ละเครือข่ายจะมีจุดเด่น ค่าธรรมเนียมและความรวดเร็วในการทำธุรกรรมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีและการพัฒนาระบบของผู้ให้บริการเครือข่ายนั้น ๆ ในกรณีนี้ บุคคลใดก็ตามที่มีกุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากคริปโทเคอร์เรนซีของบุคคลอื่น ก็สามารถเข้าไป

⁵⁶ Cryptocurrency Network เป็นเครือข่ายการชำระเงินแบบ Peer-to-peer ที่ใช้โปรโตคอลการเข้ารหัสซึ่งอนุญาตให้ผู้ใช้งานเครือข่ายนั้น ๆ เคลื่อนย้าย ส่งและรับคริปโทเคอร์เรนซีได้ ในระหว่างขั้นตอนการทำธุรกรรม ธุรกรรมจะถูกบันทึกลงในบล็อกเชนซึ่งทำหน้าที่เป็นฐานข้อมูลสาธารณะแบบกระจายศูนย์ โดยมีฉันทามติที่จัดตั้งขึ้นผ่านการใช้วิธี Proof-of-work หรือเรียกว่า “การขุด” ตัวอย่าง Network เช่น Binance Smart Chain (BEP20) หรือ Bitcoin ที่ถือเป็นสกุลเงินดิจิทัลที่รักษาความปลอดภัยและรับรองความถูกต้องของธุรกรรมผ่านการใช้ประเภทการเข้ารหัสที่ซับซ้อนมาก ที่เรียกว่า Cryptography ซึ่งเป็นประเภทของการเข้ารหัสที่ยากมาก ๆ ที่จะถอดรหัสได้

ตรวจสอบจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่อยู่ในกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของบุคคลนั้นซึ่งจะปรากฏอยู่บนบล็อกเชนได้

การเลือกเครือข่ายเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีนั้นมีความสำคัญเช่นกัน หากผู้ที่ประสงค์จะชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีเลือกเครือข่ายไม่ถูกต้องตรงกับข้อมูลที่ได้รับชำระเลือก คริปโทเคอร์เรนซีที่ต้องการจะเคลื่อนย้ายก็จะหายไปจากระบบทันที ไม่สามารถนำกลับมาสู่กระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของฝ่ายใดได้อีก เพราะกฎแฉาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากเหรียญคริปโทเคอร์เรนซีที่แม้จะเหมือนกันทุกประการ แต่คนละเครือข่าย ก็ถือว่าเป็นกฎแฉาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากเหรียญคริปโทเคอร์เรนซีที่แตกต่างกัน ไม่สามารถทดแทนกันได้ รวมถึงคริปโทเคอร์เรนซีที่เคลื่อนย้ายผ่านเครือข่ายหนึ่งจะไม่สามารถนำมารวมจำนวนกับคริปโทเคอร์เรนซีบนเครือข่ายอื่นได้ แม้จะเป็นคริปโทเคอร์เรนซีสกุลเดียวกันก็ตาม อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันบรรดาผู้ให้บริการเครือข่ายเหล่านี้มีความร่วมมือกันเพื่อให้คริปโทเคอร์เรนซีในแต่ละเครือข่ายของเจ้าของกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีเดียวกันสามารถรวมมูลค่ากันได้แล้ว

ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างบุคคล (ที่มา: ผู้เขียน)

ทั้งนี้ ในการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ความสำเร็จของการทำธุรกรรมหรือการเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างผู้ชำระและผู้รับชำระโดยไม่ผ่านตัวกลางนี้จะขึ้นอยู่กับความยินยอมความถูกต้องของธุรกรรมโดยเครือข่ายเนื่องจากเครือข่ายจำทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรมตั้งแต่ต้นทาง กล่าวคือตรวจสอบว่า ณ เวลาที่ผู้ชำระต้องการเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีนั้น ผู้ชำระมีคริปโทเคอร์เรนซีในจำนวนที่เพียงพอสำหรับการเคลื่อนย้ายจริงหรือไม่ หากมีความถูกต้อง ผู้ชำระมีคริปโทเคอร์เรนซีในจำนวนที่

เพียงพอต่อการทำธุรกรรม ณ เวลาที่ต้องการทำธุรกรรม เครือข่ายก็จะอนุมัติการทำธุรกรรมและทำการบันทึกธุรกรรมนั้นลงบนบล็อกเชน ซึ่งแตกต่างจากกรณีการดำเนินการผ่านตัวกลางที่เป็นเพียงการลงบัญชีภายในระบบของตัวกลางเท่านั้น กล่าวคือความสำเร็จของการทำธุรกรรมจะขึ้นอยู่กับ การตรวจสอบภายในระบบของตัวกลาง หรือระหว่างตัวกลางทั้งสองฝ่าย การที่ธุรกรรมเคลื่อนย้าย คริปโทเคอร์เรนซีจะผ่านเครือข่ายและบันทึกลงบล็อกเชนหรือไม่ย่อมเป็นไปตามข้อตกลงระหว่าง ตัวกลาง ผู้ชำระและผู้รับชำระไม่จำเป็นต้องรับความเสี่ยงในส่วนนี้

ในปัจจุบัน ผู้ที่ประสงค์จะรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin สามารถ ดำเนินการได้ 3 วิธี ดังนี้

วิธีที่หนึ่ง รับชำระผ่านกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซี (Crypto Wallet)⁵⁷ โดยผู้ที่ประสงค์ จะรับชำระสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ด้วยวิธีการนี้สามารถทำได้โดยเปิดกระเป๋าเงิน คริปโทเคอร์เรนซีของตนเองกับผู้ให้บริการกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีเพื่อรับชำระค่าสินค้าและ บริการจากผู้จ่ายหรือลูกค้าได้โดยตรง

ทั้งนี้ กระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ⁵⁸

1) Hot Wallet คือกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตเกือบตลอดเวลา ซึ่งสะดวกต่อการใช้งาน เหมาะกับกลุ่มนักลงทุนที่ต้องทำการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อทำกำไร รวมถึงเหมาะแก่การจัดเก็บคริปโทเคอร์เรนซีในจำนวนน้อย ๆ เนื่องจากการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เกือบตลอดเวลา นั้นย่อมนำมาซึ่งความเสี่ยงจากการโดนจู่โจม (hack) ต่าง ๆ โดย Hot Wallet สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่

1.1) Web Wallet หรือกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีบนศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (exchange) ทั่วไป เช่น Bitkub Binance Zipmex และ Upbit โดยกุญแจส่วนตัวของผู้ถือจะถูกดูแล โดยผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ๆ ในขณะที่ผู้ถือจะมีเพียงแคร์หัสผู้ใช้งาน (username) และ รหัสผ่าน (password) ของเว็บไซต์บัญชีที่เปิดเพื่อใช้บริการกับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ๆ ก็

⁵⁷ เป็นตัวกลางที่ทำให้ผู้ถือสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถเข้าไปดูข้อมูลและทำธุรกรรมในบัญชีที่จัดเก็บคริปโทเคอร์เรนซีบนบล็อกเชน ของตนเองได้ โดยประกอบไปด้วยกุญแจ 2 ดอกที่มีลักษณะชุดรหัสตัวเลขที่ไม่ซ้ำกัน คือ 1) กุญแจสาธารณะ (Public Key หรือ Address) เปรียบเสมือนเลขที่บัญชีธนาคารของผู้ถือ ซึ่งผู้ถือจะต้องแจ้งให้กับบุคคลอื่นเพื่อที่จะให้บุคคลนั้นสามารถโอนเงินมาสู่ บัญชีของผู้ถือได้อย่างถูกต้อง และ 2) กุญแจส่วนตัว (Private Key) เปรียบเสมือนรหัสผ่านเข้าบัญชีธนาคารของผู้ถือ หากบุคคล ใดทราบรหัสกุญแจส่วนตัวของผู้ถือ บุคคลนั้นก็จะสามารถเข้ามาทำธุรกรรมบนบัญชีของผู้ถือได้

⁵⁸ วรพจน์ ธาราศิริสกุล, การเก็บรักษาทรัพย์สิน คริปโต (Crypto), เผยแพร่เมื่อ 7 สิงหาคม 2562, สืบค้นเมื่อ 13 เมษายน 2565, ที่มา: www.efinancethai.com/MoneyStrategist/MoneyStrategistMain.aspx?release=y&id=UEt6YjQya2FOQVU9

สามารถใช้งาน Web Wallet นี้ได้เลย ซึ่งความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้ให้บริการ⁵⁹

1.2) Mobile Wallet เป็นแอปพลิเคชันที่ทำหน้าที่เก็บกุญแจส่วนตัวบนโทรศัพท์มือถือของผู้ถือมันั้น ๆ เลย ซึ่งสะดวกต่อการใช้งานและมีฟังก์ชันให้สำรองข้อมูล (Back Up) อีกด้วย ความเสี่ยงของการใช้ Mobile Wallet นี้จึงขึ้นอยู่กับว่าโทรศัพท์ของผู้ถือแต่ละรายมีความปลอดภัยมากน้อยแค่ไหนนั่นเอง

1.3) Desktop Wallet ซึ่งจะมีความคล้ายคลึงกับ Mobile Wallet แต่จะอยู่ในรูปแบบของเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้นความคล่องตัวและรวดเร็วในการใช้งานจึงน้อยกว่า Mobile Wallet และจะต้องพึงระลึกไว้เสมอว่าของการใช้กระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีประเภทนี้ ตัวกุญแจส่วนตัวของผู้ถือจะอยู่บนคอมพิวเตอร์ หากผู้ถือนำคอมพิวเตอร์ส่วนตัวเครื่องดังกล่าวไปล้างเครื่องหรือเกิดความเสียหายใด ๆ ขึ้น ก็จะไม่สามารถทำธุรกรรมใด ๆ กับสินทรัพย์ดิจิทัลที่ถูกจัดเก็บไว้ใน Desktop Wallet นี้ได้เลย ดังนั้นผู้ที่เลือกใช้งาน Desktop Wallet จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมสำรองข้อมูลคอมพิวเตอร์อยู่ตลอดเวลา

ตัวอย่าง Hot Wallet ประเภท Mobile Wallet และ Desktop Wallet ที่ให้บริการทั้งบนโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ เช่น Atomic Wallet BitPay และ Exodus

2) Cold Wallet คือกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่ไม่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ทำหน้าที่ในการสร้างกุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากคริปโทเคอร์เรนซีของเจ้าของได้ด้วยตัวอุปกรณ์เอง โดยไม่ต้องอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แม้ความปลอดภัยจะเพิ่มขึ้นสูงมาก แต่ก็แลกมากับความสะดวกในการใช้งานที่ลดลง โดยผู้ที่เลือกใช้งาน Cold Wallet นี้จะต้องมีแอปพลิเคชันสำหรับการอ่านค่าของกุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากคริปโทเคอร์เรนซีของตนเองที่ปรากฏบนทุก ๆ บล็อกเชน เพื่อให้เจ้าของ Cold Wallet สามารถทราบจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่อยู่ในกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของตนได้⁶⁰ ทั้งนี้ Cold Wallet สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่

⁵⁹ ตัวอย่างกรณีการบริหารผิดพลาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถือสินทรัพย์ดิจิทัลที่เลือกใช้ Web Wallet เช่น กรณี Mt. Gox ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่เคยมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งโดนโจมตีทางไซเบอร์ครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน ปี 2554 ส่งผลให้ต้องปิดให้บริการไปหลายวัน และหลังจากนั้นยังถูกโจมตีเรื่อย ๆ ส่งผลให้บิทคอยน์ถูกโจรกรรมไปอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี แต่ทางทีมบริหารกลับปกปิดปัญหาและไม่ยอมแก้ไข จึงนำไปสู่การล้มละลายในท้ายสุด หรือกรณีที่ผู้ให้บริการศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลชโมเงินหนีไปเอง เช่น Thodex ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลจากประเทศตุรกี เป็นต้น

⁶⁰ ในขณะที่ผู้ที่เลือกใช้ Hot Wallet ประเภท Web Wallet จะไม่มีเนื่องจากการตัวที่ใช้อ่านค่ากุญแจสาธารณะหรือที่อยู่สำหรับฝากคริปโทเคอร์เรนซีนี้จะอยู่ที่ผู้ให้บริการศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล

2.1) Hardware Wallet จะอยู่ในรูปแบบของอุปกรณ์ที่หน้าตาคล้ายกับแฟลชไดรฟ์ (Flash Drive) ซึ่งถือได้ว่ามีความปลอดภัยสูงอันดับต้น ๆ ในบรรดากระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีทุกประเภท เพราะ Private Key จะถูกจัดเก็บบน อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ (Hardware) นั้น ๆ เลย ซึ่งผู้ถือสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถเชื่อมต่อ Hardware Wallet เข้ากับคอมพิวเตอร์และใส่รหัสผ่าน ก็จะสามารถทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้เลย ทั้งนี้ ตัวอย่างของผู้ให้บริการ Hardware Wallet เช่น Ledger และ Trezor

2.2) Paper Wallet คือรูปแบบหนึ่งของ Hardware Wallet โดยการพิมพ์กุญแจสาธารณะและกุญแจส่วนตัวในรูปแบบของ QR Code ในรูปแบบกระดาษและเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ซึ่งหากต้องการใช้ เพียงแค่สแกน QR Code ดังกล่าวเท่านั้น แม้ว่าความเสี่ยงที่จะโดนโจรกรรมข้อมูลทางไซเบอร์จะต่ำมาก แต่การเก็บข้อมูลในรูปแบบกระดาษก็มีปัญหาในการรักษาอยู่เสมอ ทั้งจากตัวผู้ถือสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ๆ เอง เช่น การหลงลืมที่จัดเก็บกุญแจสาธารณะและกุญแจส่วนตัว หรือจากปัจจัยนอก เช่น QR Code ถูกเผาไหม้ซึ่งเป็นอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้

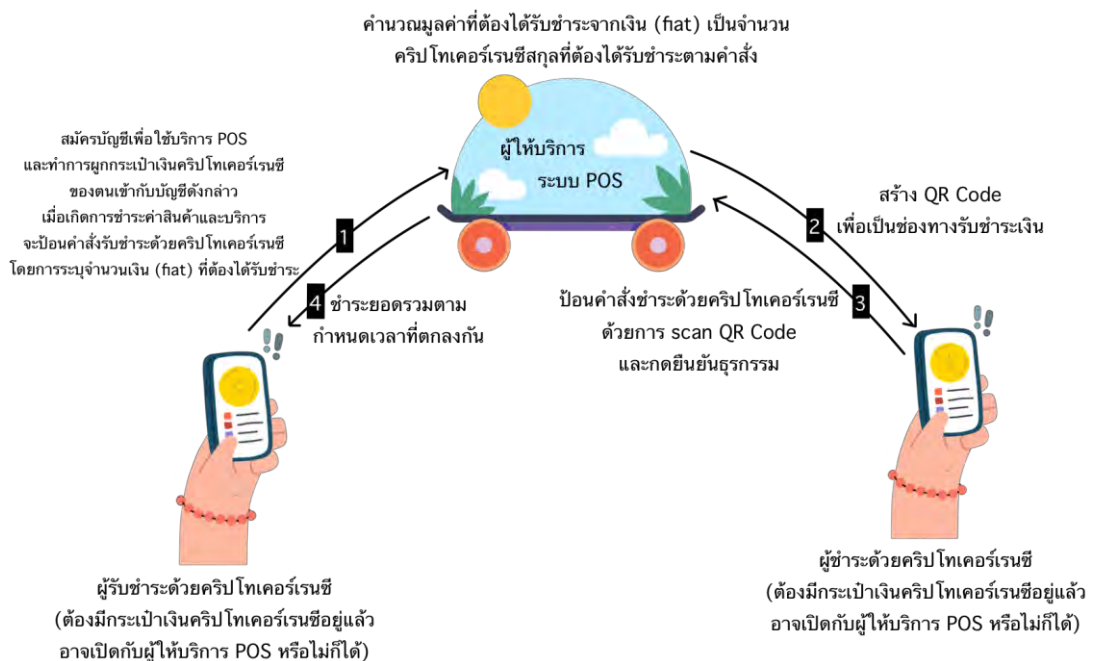
วิธีที่สอง รับชำระผ่านระบบ Point of Sale (POS) ที่เชื่อมต่อกับกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซี (Crypto Wallet)

ผู้ที่ประสงค์จะรับชำระสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ด้วยวิธีการนี้สามารถทำได้โดยเชื่อมต่อกับกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซี (Crypto Wallet) ของตนเองกับระบบ Point of Sale (POS) โดยการเปิดบัญชีผู้ใช้งานของระบบ Point of Sale (POS) และทำการกรอกข้อมูลเพื่อเชื่อมต่อกับกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของตนเองกับระบบ เมื่อใดที่ผู้ชำระหรือลูกค้าชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ระบบ Point of Sale (POS) ดังกล่าวระบบ Point of Sale (POS) จะเข้ามาอำนวยความสะดวกโดยการคำนวณจำนวนมูลค่าที่ลูกค้าจะต้องชำระ รวมถึง QR Code หรือช่องทางในการชำระราคาในทำนองเดียวกับการสร้าง QR Code ที่ใช้ชำระเงินสดในปัจจุบัน พร้อมออกใบเสร็จ กล่าวคือทำหน้าที่เสมือนจุดชำระราคาหน้าร้านของลูกค้า โดยระบบ Point of Sale (POS) จะทำการประมวลผลและบันทึกธุรกรรมการชำระราคาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ชำระและผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซี และมีการชำระดุล (settlement) ยอดขายหรือยอดที่รับชำระมาให้แก่ผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีตามระยะเวลาที่ตกลงกัน เช่น รายวัน รายสัปดาห์ เป็นต้น

ตัวอย่างผู้ให้บริการระบบ Point of Sale (POS) ที่เป็นที่ยอมรับในหลาย ๆ ประเทศรวมถึงประเทศไทย คือ GoCrypto ซึ่งดำเนินการในรูปแบบการชำระเงินระดับโลกที่เชื่อมต่อกับผู้ถือคริปโทเคอร์เรนซี กระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซี ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ระบบลงทะเบียนเงินสด ผู้ให้บริการรับชำระเงินและผู้ประสงค์จะรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้การรับ

ชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซีเกิดขึ้นผ่านกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีที่แตกต่างกันได้ทันที ไม่ว่าจะธุรกรรมนั้นจะผ่านตัวกลางหรือไม่ และไม่ว่าจะอาศัยเครือข่ายเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

ขั้นตอนการรับชำระผ่านระบบ Point of Sale (POS) ที่เชื่อมต่อกับกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซี เริ่มต้นที่ผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีจะต้องมีกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของตนเอง โดยอาจจะเปิดกับผู้ให้บริการระบบ Point of Sale (POS) หรือไม่ก็ได้⁶¹ แต่จะต้องทำการเปิดบัญชีใช้งานระบบ Point of Sale (POS) และเชื่อมต่อกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของตนกับบัญชีของระบบ Point of Sale (POS) เมื่อต้องการรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ผู้รับชำระสามารถป้อนคำสั่งรับชำระในหน่วยเงินสด (fiat) ตามจำนวนที่ต้องรับชำระและสามารถกำหนดสกุลคริปโทเคอร์เรนซีที่ต้องการรับชำระได้เลย โดยระบบ Point of Sale (POS) จะทำการคำนวณมูลค่าเงินสด (fiat) ให้กลายเป็นจำนวนของคริปโทเคอร์เรนซีสกุลที่กำหนดและสร้าง QR Code เพื่อรับชำระจากผู้ชำระคริปโทเคอร์เรนซี เมื่อผู้ชำระคริปโทเคอร์เรนซีสแกน QR Code ดังกล่าว รายละเอียดธุรกรรมจะปรากฏขึ้นอัตโนมัติ ผู้ชำระสามารถยืนยันธุรกรรมเพื่อทำการเคลื่อนย้ายคริปโทเคอร์เรนซีตามรายละเอียดที่ปรากฏได้เลย จากนั้นอาจมีการชำระยอดรวมให้แก่ผู้รับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน เช่น รายวันหรือรายสัปดาห์ เป็นต้น และคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้รับชำระมานั้นก็จะเข้าสู่กระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของผู้รับชำระเลยอัตโนมัติ

ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงขั้นตอนการชำระราคาสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างบุคคลผ่านระบบ Point of Sale (POS) (ที่มา: ผู้เขียน)

⁶¹ หากเปิดกับผู้ให้บริการระบบ Point of Sale (POS) ก็มีแนวโน้มที่การทำธุรกรรมจะเสร็จสมบูรณ์โดยใช้ระยะเวลาในการทำธุรกรรมสั้นกว่ากรณีที่เปิดกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีกับผู้ให้บริการรายอื่น

วิธีที่สาม รับชำระผ่านระบบรับชำระเงินออนไลน์ (Online Payment Gateway)

ผู้ที่ประสงค์จะรับชำระสินค้าและบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีด้วยวิธีการนี้สามารถทำได้โดยเชื่อมต่อกระเป๋าเงินคริปโทเคอร์เรนซีของตนเองกับระบบ Online Payment Gateway โดยผู้ให้บริการ Online Payment Gateway จะทำการสร้างโค้ด (code) คอมพิวเตอร์ขึ้นมา 1 ชุด เพื่อมอบให้กับผู้ที่ประสงค์จะรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีนำไปวางบนหน้าเว็บไซต์การชำระเงินของตน โดยโค้ดคอมพิวเตอร์นี้อาจปรากฏอยู่ในรูปแบบของปุ่มหรือไฮเปอร์ลิงค์ที่เมื่อผู้ต้องการจะชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีกดแล้วจะนำไปสู่หน้าการชำระเงินของผู้ให้บริการ Online Payment Gateway ในทำนองเดียวกับผู้ให้บริการ Payment Gateway ที่ให้บริการด้านการเงินในปัจจุบัน เช่น Omise ดังนั้น ในเรื่องของความปลอดภัยในการทำธุรกรรมทั้งหมดจะเป็นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ Online Payment Gateway เมื่อเข้าสู่หน้าการชำระเงินของผู้ให้บริการ Online Payment Gateway แล้วอาจปรากฏช่องทางการชำระขึ้น เช่น ปรากฏเป็น QR Code ในทำนองเดียวกับการชำระผ่านระบบ Point of Sale (POS) ผู้ที่ประสงค์จะชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซีสามารถสแกน QR Code ดังกล่าวและกดยืนยันธุรกรรมได้เลย แต่จะต่างกันที่การรับชำระผ่านระบบ Point of Sale (POS) มักเกิดขึ้นในกรณีที่มีการชำระราคากันต่อหน้า เช่น ตามร้านค้าในห้างสรรพสินค้า หรือการทำธุรกรรมต่อกัน แต่การชำระผ่านระบบรับชำระเงินออนไลน์ (Online Payment Gateway) มักเกิดขึ้นในโลกออนไลน์ เช่น ร้านค้าออนไลน์ ซึ่งอาจจะต้องมีการกรอกรายละเอียดด้านการจัดส่ง แต่โดยหลักการแล้ว วิธีการดำเนินธุรกรรมคล้ายคลึงกันเกือบทุกประการ กล่าวคือระบบ Point of Sale (POS) จะเป็นผู้ป้อนคำสั่งรับชำระเพื่อให้ระบบสร้าง QR Code ให้แก่ผู้ชำระ แต่ระบบรับชำระเงินออนไลน์ (Online Payment Gateway) ผู้ชำระจะเป็นผู้ป้อนคำสั่งชำระเพื่อให้ระบบสร้าง QR Code ด้วยตัวเอง

2.4 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามกฎหมายไทย

ปัจจุบันมีการนำคริปโทเคอร์เรนซีหลากหลายสกุลมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในทำนองเดียวกับเงินตรา กล่าวคือใช้เป็นวัตถุที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน เป็นตัวแทนการวัดมูลค่าของสินค้าที่แลกเปลี่ยนกัน อย่างไรก็ตาม โดยหลักการแล้ว คุณสมบัติประการสำคัญของเงินตรา ได้แก่ ความสามารถในการเป็นหน่วยวัดทางบัญชี (Unit of Account) ซึ่งหมายถึง สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดมูลค่าหรือสามารถระบุราคาของสินค้าและบริการได้ การเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Medium of Exchange) ซึ่งหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นและได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไปในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ และความสามารถในการเก็บรักษามูลค่าได้ (Store of Value) ซึ่ง

หมายถึงสามารถเป็นสิ่งที่รักษามูลค่าได้ ซึ่งเชื่อมโยงกับอำนาจในการซื้อ (purchasing power) ของผู้ถือครอง ซึ่งคุณสมบัติด้านการเก็บรักษามูลค่าได้นี้เองเป็นข้อบกพร่องประการสำคัญของคริปโทเคอร์เรนซีหลายสกุล โดยเฉพาะสกุลที่มีลักษณะของการเป็นคริปโทเคอร์เรนซีประเภทที่ไม่มี การอิงมูลค่ากับสินทรัพย์ใด ๆ (Blank coin) ซึ่งส่งผลให้มูลค่าของสกุลดังกล่าวผันผวนได้ง่าย และทำลายคุณสมบัติในการรักษามูลค่านี้ แต่อย่างไรก็ดี ปัจจุบันมีคริปโทเคอร์เรนซีบางประเภท กล่าวคือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin โดยเฉพาะประเภทที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เงิน (Fiat-backed Stablecoin)⁶² ที่สามารถรักษามูลค่าให้ค่อนข้างคงที่ ไม่ผันผวนมากนัก อันเป็นคุณสมบัติในการเก็บรักษามูลค่าได้ (Store of Value) เช่นเดียวกับเงินตราได้

ดังนั้น หากพิจารณาคุณสมบัติข้างต้นของ “เงินตรา” ร่วมกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติของการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ย่อมสามารถเป็นหน่วยวัดมูลค่าที่ทำหน้าที่ระบุราคาของสินค้าและบริการได้ ในทำนองเดียวกันกับเงินตรา จึงนำมาสู่การพิจารณาสถานะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เงิน (Fiat-backed Stablecoins) ตามกฎหมายต่าง ๆ ในปัจจุบันของประเทศไทยเพื่อต่อยอดสู่การพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการต่อไป

2.4.1 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เนื่องด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทหนึ่งตามกฎหมายไทย⁶³ โดยเป็นหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ สินทรัพย์ดิจิทัลอื่น ๆ หรือสิทธิอื่นใดหากผู้ใช้อยอมรับ แต่ก็ไม่ใช่เป็นเงินตราตามกฎหมายไทย

⁶² สำหรับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินแบ่งออกได้สองประเภทหลัก ๆ ได้แก่ สำหรับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoins) และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับตะกร้าสกุลเงิน (Backed by Basket of Fiat Currencies)

⁶³ มาตรา 3 พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

หากจะวิเคราะห์สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คงจะต้องพิจารณาในส่วนของกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน โดยจะต้องพิจารณาความหมายของคริปโทเคอร์เรนซีเสียก่อน ซึ่งตามกฎหมายไทยคริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นหน่วยข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ หรือแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์ดิจิทัลอื่น จึงเห็นได้ว่าคริปโทเคอร์เรนซีเป็นหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นตัวเก็บมูลค่าในตัวเองและไม่มีรูปร่าง⁶⁴ ดังนั้น คริปโทเคอร์เรนซีจึงไม่ใช่ทรัพย์สินตามมาตรา 137 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย⁶⁵

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 138⁶⁶ จะพบว่าคริปโทเคอร์เรนซีมีลักษณะเป็นทรัพย์สิน โดยเป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง กล่าวคือไม่มีสัดส่วน ไม่มีความเต็ม ไม่กินที่ในตัว⁶⁷ ซึ่งอาจมีราคา กล่าวคือเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ (value) ในตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีราคาที่จะซื้อขายกันในตลาด และอาจถือเอาได้ กล่าวคืออาจถือเอาเป็นสิทธิได้ ซึ่งการตีความนิยามของทรัพย์สินดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวการตีความของศาลฎีกาของประเทศเกาหลีใต้ในคดี Republic of Korea v. Ahn⁶⁸ ซึ่งได้วินิจฉัยว่า เมื่อคริปโทเคอร์เรนซีซึ่งในคดีนี้คือบิทคอยน์สามารถถูกแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้และสามารถถูกใช้เพื่อการชำระหนี้ได้จึงเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์⁶⁹

เนื่องด้วยโดยสภาพแล้วคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin แม้จะไม่ใช่เงินตราตามกฎหมายไทย แต่ก็ถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่ง ดังนี้ เมื่อพิจารณาการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าหรือบริการย่อมสามารถกระทำได้ หากคู่สัญญาทุกฝ่ายยอมรับกัน โดยเมื่อพิจารณาตามบริบทของกฎหมายว่าด้วยหนี้ของไทยแล้ว จะพบว่า

⁶⁴ เปรียบเทียบกับ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5161/2547 ข้อมูล ตามพจนานุกรมให้ความหมายว่า ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง สำหรับใช้เป็นหลักก่อนมาหาความจริงหรือการคำนวณ ส่วน ข้อเท็จจริง หมายความว่าข้อความแห่งเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่จริง ข้อความหรือเหตุการณ์ที่ต้องวินิจฉัยว่าเท็จหรือจริง ดังนั้น ข้อมูลจึงไม่นับเป็นวัตถุมีรูปร่าง สำหรับตัวอักษร ภาพ แผ่นผัง และตราสารเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่ถ่ายทอดความหมายของข้อมูลออกจากแผ่นบันทึกข้อมูล โดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ มิใช่รูปร่างของข้อมูล เมื่อ ป.พ.พ. มาตรา 137 บัญญัติว่า ทรัพย์สิน หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง ข้อมูลในแผ่นบันทึกข้อมูลจึงไม่ถือเป็นทรัพย์สิน

⁶⁵ มาตรา 137 ทรัพย์สิน หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง

⁶⁶ มาตรา 138 ทรัพย์สิน หมายความว่ารวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้

⁶⁷ เสนีย์ ปราโมช, กฎหมายลักษณะทรัพย์สิน, หน้า 11.

⁶⁸ COURT OF APPEAL OF THE STATE OF CALIFORNIA SECOND APPELLATE DISTRICT DIVISION FOUR, Republic of Korea v. Ahn, Publish on 15 March 2021, from <https://casetext.com/case/republic-of-korea-v-ahn>

⁶⁹ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม, ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการศึกษาเรื่องการบังคับคดีกับสินทรัพย์ดิจิทัล, หน้า 135.

การชำระหนี้ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามแต่ที่ตกลงกันได้ ทั้งนี้ตามมาตรา 320⁷⁰

อย่างไรก็ดี แม้ลูกหนี้จะไม่มีสิทธิชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนหนี้ที่ตนเองต้องชำระดังที่ตกลงไว้กับเจ้าหนี้ แต่หากลูกหนี้ชำระแล้วเจ้าหนี้อยอมรับ หนี้้นั้นย่อมระงับสิ้นไปตามมาตรา 321 วรรคหนึ่ง⁷¹ ซึ่งวางหลักไว้ว่า หากเจ้าหนี้อยอมรับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันได้ หนี้้นั้นก็เป็นอันระงับสิ้นไป⁷² ซึ่งเกิดจากความสมัครใจของฝ่ายเจ้าหนี้ที่จะรับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นนั้นไว้ ย่อมสามารถกระทำได้อันเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา โดยการรับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นนี้อาจเป็นการรับโอนสิทธิเรียกร้องเป็นการชำระหนี้ก็ได้ แต่จะต้องปรากฏว่าสิ่งที่เจ้าหนี้อยอมรับชำระหนี้้นั้นมีการชำระกันจริง หนี้้นั้นจึงจะระงับสิ้นไป และต้องไม่ใช่กรณีที่ลูกหนี้อยอมรับภาระหนี้ใหม่โดยมิถือว่าเป็นการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เดิม กล่าวคือถ้าเจ้าหนี้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ แต่ลูกหนี้ยังไม่มิจะชำระจึงพยายามเอาใจเจ้าหนี้ด้วยการยอมรับภาระบางอย่างขึ้นมาใหม่

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แม้ว่าโดยทั่วไปการชำระหนี้ของลูกหนี้ต่อเจ้าหนี้จะต้องเป็นไปตามที่ตกลงกันได้เท่านั้น หากแต่เจ้าหนี้คนใดยินยอมที่จะรับชำระหนี้ค่าสินค้าและบริการจากลูกหนี้ในรูปแบบของคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ย่อมสามารถกระทำได้เพียงแต่ให้มีการชำระกันอย่างแท้จริง หนี้้นั้นก็ย่อมระงับสิ้นไปตามกฎหมาย

ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ที่ผ่านมาหน่วยงานผู้กำกับดูแลของไทยไม่ว่าจะเป็น ธปท. จากฝั่งตลาดเงิน หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จากฝั่งตลาดทุน ล้วนแสดงจุดยืนต่อการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการอย่างชัดเจนว่า สินทรัพย์ดิจิทัลที่ไม่ถือเป็นเงินตราตามกฎหมาย การนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็น

⁷⁰ มาตรา 320 อันจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วน หรือให้รับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้ นั้น ท่านว่าหาอาจบังคับได้ไม่

⁷¹ มาตรา 321 ถ้าเจ้าหนี้อยอมรับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันได้ ท่านว่าหนี้้นั้นก็เป็นอันระงับสิ้นไป

ถ้าเพื่อที่จะทำให้พอแก่ใจเจ้าหนี้ นั้น ลูกหนี้รับภาระเป็นหนี้อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ต่อเจ้าหนี้ไซ้ร เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านมิให้สันนิษฐานว่าลูกหนี้ได้ก่อหนี้ขึ้นขึ้นแทนการชำระหนี้

ถ้าชำระหนี้ด้วยออก ด้วยโอน หรือด้วยสลักหลังตัวเงินหรือประทวนสินค้า ท่านว่าหนี้้นั้นจะระงับสิ้นไปต่อเมื่อตัวเงินหรือประทวนสินค้านั้นได้ใช้เงินแล้ว

⁷² คำพิพากษาฎีกาที่ 5312-5313/2544 โจทก์จำเลยลงทุนร่วมกันเพื่อซื้อที่ดินไปขายแบ่งกำไรกันต่อมาโจทก์ขอเงินลงทุนคืน จำเลยจึงออกเช็คชำระหนี้ดังกล่าวให้โจทก์ เมื่อเช็คที่จำเลยออกให้ถูกปฏิเสธการจ่ายเงิน โจทก์ได้นำหนังสือมอบอำนาจของจำเลยไปดำเนินการโอนที่ดินทั้งสามแปลงของจำเลยเป็นชื่อโจทก์ โดยไม่ได้ตกลงกำหนดราคาที่ดินทั้งสามแปลงเป็นอย่างอื่น ย่อมถือเสมือนว่าโจทก์ผู้เป็นเจ้าหนี้อยอมรับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระเงินตามที่ได้ตกลงกันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 321 วรรคแรก ทำให้หนี้ตามเช็คเป็นอันระงับสิ้นไป โจทก์ไม่มีสิทธินำเช็คมาฟ้องเรียกเงินจากจำเลยอีก

สื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการจึงมีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยน (barter trade)⁷³ ระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัลกับสินค้าและบริการที่ผู้ให้และผู้รับตกลงยอมรับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องระหว่างกัน⁷⁴ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นตามมาตรา 321 หรือการแลกเปลี่ยน การนำเอาคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ย่อมเป็นไปตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ของเจตนาและเสรีภาพในการทำสัญญา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การนำเอาคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงินนั้น คู่สัญญาอาจไม่ได้มีฐานะในการรับรู้และต่อรองที่เท่าเทียมกัน เนื่องด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เป็นสินทรัพย์ประเภทใหม่ มีกลไกการตรึงหรืออิงมูลค่ากับเงินสกุลอื่น หรือสินทรัพย์อื่น หรือกลไกอย่างหนึ่งอย่างใด รวมถึงผู้ถือหรือผู้ที่นำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้นั้น ไม่ว่าจะในแง่มุมของการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นตามมาตรา 321 หรือการแลกเปลี่ยน อาจไม่ได้มีการรับรู้หรืออำนาจต่อรองที่ทัดเทียมกับบรรดาผู้ออกหรือผู้ประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ๆ และกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในปัจจุบันก็ยังไม่มีความกำกับดูแลการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงินเพื่อคุ้มครองผู้ที่มีการรับรู้และอำนาจต่อรองน้อยกว่าแต่อย่างใด ผู้ที่ต้องการจะใช้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ในลักษณะดังกล่าวจะต้องแบกรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นด้วยตัวเอง

โดยสรุป สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีมีลักษณะเป็นทรัพย์สินตามกฎหมายไทย ดังนั้น การนำเอาคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงินภายใต้กฎหมายว่าด้วยหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยถือเป็นการชำระหนี้ด้วยของอย่างอื่น หากคู่สัญญายอมรับก็ถือเป็นการชำระหนี้โดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 321 ในขณะเดียวกันก็มีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยน (barter trade) ระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัลกับสินค้าและบริการที่ผู้ให้และผู้รับตกลงยอมรับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องระหว่างกัน และเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนา

⁷³ Barter Trade เป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของต่อสิ่งของ โดยเป็นการนำสิ่งของแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้ที่มีความต้องการตรงกัน ซึ่งในทางปฏิบัติมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายประการ อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนหรือกำหนดราคา เพราะไม่มีเครื่องมือวัดมูลค่าของสิ่งของที่นำมาแลกเปลี่ยนกัน เป็นเรื่องการตกลงกันระหว่างทั้งสองฝ่ายโดยแท้

⁷⁴ ชาว ธพ. ฉบับที่ 49/2564 เรื่อง การใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อเป็นสื่อกลางการชำระราคาสินค้าและบริการ ที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n4964.aspx>

2.4.2 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501

พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 เป็นกฎหมายแม่บทที่มีความมุ่งหมายในการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำและการใช้เงินตราของประเทศ ตามกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เงินตรา (legal tender) ตามกฎหมายไทย ได้แก่ เหรียญกษาปณ์และธนบัตร หน่วยของเงินตราเรียกว่า “บาท” โดยหนึ่งบาทแบ่งเป็นหนึ่งร้อยสตางค์ ทั้งนี้ เหรียญกษาปณ์เป็นเงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายไม่เกินจำนวนที่กำหนดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กล่าวคือเหรียญ 25 หรือเหรียญ 50 สตางค์ ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 10 บาท เหรียญ 1 บาท ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 500 บาท เหรียญ 5 บาท ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 500 บาท และเหรียญ 10 บาท ชำระหนี้ได้ครั้งละไม่เกิน 1,000 บาท ในขณะที่ธนบัตรเป็นเงินที่ใช้หนี้ได้ตามกฎหมายโดยไม่จำกัดจำนวน

นอกจากนี้ กฎหมายได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถจัดทำนำออกใช้ และถอนคืนซึ่งเงินตรารูปแบบดังกล่าว อันได้แก่ กำหนดให้กระทรวงการคลังมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำและนำออกใช้ซึ่งเหรียญกษาปณ์ ในขณะที่ ธปท. มีอำนาจจัดทำและนำออกใช้ซึ่งธนบัตรของรัฐบาล และได้กำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานะของความเป็นเงินตราทั้งสองรูปแบบ กล่าวคือการกำหนดหน่วยของเงินตรา ลักษณะของเหรียญกษาปณ์และธนบัตรที่นำออกใช้และที่ชำรุด หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการรักษามูลค่าของเงินตรา เช่น การกำหนดค่าเสมอภาคของบาท การดำรงไว้ซึ่งค่าของบาท และการจัดให้มีทุนสำรองเงินตราเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ซึ่งทุนสำรองเงินตราจะต้องประกอบด้วยสินทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ทองคำ เงินตราหรือหลักทรัพย์ต่างประเทศ โดย ธปท. มีหน้าที่รักษามูลค่าของเงินตราดังกล่าว นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทำ จำหน่าย ใช้หรือนำออกใช้ซึ่งวัตถุหรือเครื่องหมายใด ๆ แทนเงินตราโดยไม่ได้รับอนุญาต

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการพิจารณาสถานะและความสามารถในการเป็นเงินตราของประเทศ และอาจรวมถึงสกุลเงินดิจิทัลที่จะออกใช้โดยธนาคารกลางหรือ ธปท. นั่นเอง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการรับรองสถานะให้ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย การกำหนดอำนาจหน้าที่และรูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานผู้ที่มีหน้าที่จัดทำ นำออกใช้ และถอนคืนซึ่งสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง การกำหนดค่า กำหนดหน่วยของเงิน การรักษามูลค่าของสกุลเงินดิจิทัลดังกล่าว และการจัดให้มีทุนสำรองเงินตราที่รองรับการออกใช้เงินใน

รูปแบบดิจิทัล และอาจรวมไปถึงการกำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินในรูปแบบดิจิทัล⁷⁵

สำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเงินตราที่สำคัญตามกฎหมายฉบับนี้ อันมีความเกี่ยวเนื่องและนำมาวิเคราะห์กับเรื่องการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ อันอาจถือได้ว่าเป็นการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้แทนเงินตราตามกฎหมายไทย ได้แก่ มาตรา 9⁷⁶ ซึ่งได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำ จำหน่าย ใช้หรือนำออกใช้ซึ่งวัตถุหรือเครื่องหมายใดๆ แทนเงินตรา ยกเว้นจะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในการจะพิจารณาสถานะของคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการแล้ว เห็นว่าสามารถเปรียบเทียบได้กับกรณีศึกษาในอดีตคือ กรณีการใช้เบี้ยกุดชุมเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในชุมชน ซึ่งกระทรวงการคลังและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่าการใช้เบี้ยกุดชุมเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ มีลักษณะเป็นเงินตรา อันเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 แต่ก็ถือว่าอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะอนุญาตให้ทำ จำหน่าย ใช้หรือนำออกใช้โดยกำหนดเงื่อนไขพิเศษก็ได้ ในขณะที่ ธปท. มีความเห็นว่า หากจะอนุญาตให้ใช้เบี้ยกุดชุมแทนเงินบาทก็จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น ให้ใช้ในวงจำกัด และต้องปรากฏข้อความชัดเจนว่าเบี้ยดังกล่าวมิใช่เงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย มีการจำกัดปริมาณเบี้ยที่จะออกใช้ตลอดจนปริมาณสูงสุดที่จะออกให้สมาชิกแต่ละราย⁷⁷

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มีเจตนารมณ์ชัดเจนที่ต้องการจะให้ระบบเงินตราของรัฐบาลเป็นระบบหลักเพียงระบบเดียวของประเทศ หากอนุญาตให้ใช้วัตถุหรือเครื่องหมายใดๆ แทนเงินตรา ไม่ว่าจะเป็นเบี้ยกุดชุมหรือคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin

⁷⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ, Digital Currency แนวนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัล, เผยแพร่เมื่อ กันยายน 2564, ที่มา: <https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/Digital%20Currency.pdf>

⁷⁶ มาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใดทำ จำหน่าย ใช้ หรือนำออกใช้ซึ่งวัตถุหรือเครื่องหมายใด ๆ แทนเงินตรา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

⁷⁷ ทีมกรุงเทพธุรกิจออนไลน์, จ่าย 'เหรียญ' ต้องรู้! ใช้แค่ไหน ถึงไม่ผิดกฎหมาย, เผยแพร่เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2563, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2565, ที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/888441>

แล้วอาจจะทำให้มีการใช้วัตถุหรือเครื่องหมายใดๆ แทนเงินบาทแพร่กระจายเป็นวงกว้าง ส่งผลให้รัฐจะไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง และนำไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไปนั่นเอง

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาลักษณะของใช้คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ภายใต้พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 จะพบว่า คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มิใช่เหรียญกษาปณ์หรือธนบัตร ดังนั้นจึงสถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ตามกฎหมายฉบับนี้จึงไม่ใช่เงินตรา อันจะต้องถูกกำกับดูแลโดยกระทรวงการคลังหรือ ธปท. แต่อย่างไรก็ตาม ประกอบกับไม่ปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะอนุญาตให้ทำ จำหน่าย ใช้ หรือนำออกใช้คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin โดยกำหนดเงื่อนไขพิเศษไว้แต่อย่างไรก็ตาม ส่งผลให้บทบัญญัติต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการดำรงไว้ซึ่งค่าของบาทหรือทุนสำรองเงินตรา ซึ่งล้วนแต่เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองมูลค่าในตัวเองและความน่าเชื่อถือของเงินตราซึ่งถือเป็นสื่อกลางที่ถูกนำมาใช้ชำระค่าสินค้าและบริการที่กฎหมายไทยให้การยอมรับ (legal tender) และหากมีการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการกันจริงย่อมสามารถกระทำได้อย่างอิสระ อันเนื่องจากไม่สามารถนำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยเงินตราของไทยมาใช้บังคับรวมถึงหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายก็ไม่มีอำนาจในการควบคุมดูแลการกระทำดังกล่าวอีกด้วย

สำหรับในประเทศไทย เนื่องจากคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ไม่มีสถานะเป็นเงินตราตามกฎหมายไทย ดังนั้นการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งเข้าข่ายว่าอาจเป็นการใช้ หรือนำออกใช้ซึ่งวัตถุหรือเครื่องหมายใด ๆ แทนเงินตรา โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ซึ่งในกรณีนี้ที่ผ่านมา ธปท. ได้ออกมาประกาศว่า THT บนแพลตฟอร์ม Terra ซึ่งเป็นคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ประเภทที่มีสินทรัพย์หนุนหลัง ที่มีการระบุว่าเป็นสกุลเงินบาทไว้ว่า แม้ THT จะยังไม่ได้ถูกใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน แต่หากเมื่อใดมีการยอมรับ THT หรือคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและมีความสามารถในการทดแทนการใช้เงินบาทมาใช้อย่างแพร่หลาย จะส่งผลให้ระบบการเงินของประเทศไทยเกิดการแตกแยก รวมทั้งการสร้างความเสี่ยงแก่ประชาชนในระบบการเงินไทยซึ่งเป็นพื้นฐานในกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ และการใช้คำว่า “1 เหรียญเท่ากับ 1 บาท” หากมีการนำมาใช้ในวงกว้างก็จะเกิดการแยกใช้เงินบาทใน 2 ระบบขึ้นมา ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 เพราะไม่มีเงินบาทหนุนหลัง และอ้างอิงเงินบาทโดยที่ตัวผู้ออกนั้นไม่ใช่ผู้ผลิตเงินบาทเอง ในทางกฎหมายจึงไม่สามารถทำได้นั่นเอง⁷⁸

⁷⁸ ข่าว ธปท. ฉบับที่ 15/2564 เรื่อง Stablecoin ที่มีการระบุหน่วยมูลค่าเป็นบาท

โดยสรุป เมื่อพิจารณาบทบัญญัติด้านเงินตราที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ไม่ว่าจะตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ตลอดจนมุมมองของหน่วยงานผู้กำกับดูแลแล้ว ล้วนแต่ไม่มีบทบัญญัติหรือหน่วยงานใดรับรองให้คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มีสถานะเป็นเงินตราอันจะสามารถนำมาใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย และเนื่องจากไม่มีสถานะเป็นเงินตราตามกฎหมายไทย ดังนั้น จึงไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานใดและไม่สามารถนำกฎหมายว่าด้วยเงินตราของไทยทั้งสองฉบับข้างต้นมาบังคับใช้แก่กรณีได้อีกด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นกรณีที่มีลักษณะเดียวกับการนำ THT มาใช้ข้างต้น

อย่างไรก็ดี ธปท. ตั้งข้อสังเกตสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin โดยเฉพาะสกุลที่อิงมูลค่าอยู่กับเงินบาทไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการไว้ว่า อาจถือเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. เนื่องจากคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin นี้มีลักษณะและปัจจัยเสี่ยงที่คล้ายคลึงกันกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่ง ธปท. ได้ออกกฎระเบียบที่ควบคุมด้านต่าง ๆ เช่น การชำระบัญชี การฟอกเงิน ความปลอดภัยทางไซเบอร์และการคุ้มครองผู้บริโภค

2.4.3 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

ปัจจุบันสถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin นั้นมีการกล่าวถึงอย่างชัดเจนในพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 กล่าวคือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทหนึ่ง⁷⁹ แต่ยังมีบทบัญญัติใดกล่าวถึงการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในบริบทของการเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ เนื่องจากคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ไม่ใช่เงินตราอันจะสามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมายเงินตราของไทย จะมีแต่เพียง

⁷⁹ มาตรา 3 ในพระราชกำหนดนี้

“คริปโทเคอร์เรนซี” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

“โทเคนดิจิทัล” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(1) กำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ

(2) กำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และให้หมายความรวมถึงหน่วยแสดงสิทธิอื่นตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

“สินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล

ความเห็นของบรรดาหน่วยงานผู้กำกับดูแลว่าการยอมรับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เป็นการตอบแทนนั้นมีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยน (barter trade) เท่านั้น⁸⁰ ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดต่อไปในบทที่ 4

เนื่องจากประเทศไทยมีการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการเฉพาะ กล่าวคือการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลทุกประเภท หากมีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุนจากประชาชน และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน รวมถึงนำมาซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลรวมถึงการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงิน ระบบเศรษฐกิจ ของประเทศ และอาจเกิดผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ดังนั้น เพื่อให้มีการกำกับดูแลการกระทำดังกล่าวรวมถึงเป็นการคุ้มครองประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอเพื่อประกอบการตัดสินใจ เกิดความโปร่งใส และป้องกันมิให้มีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลไม่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจนไปใช้ประโยชน์หรือกระทำการหลอกลวงประชาชนหรือประกอบอาชญากรรม ตลอดจนมีกลไกในการดูแลรักษาเสถียรภาพทางการเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงได้มีการตราพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการระดมทุนต่อประชาชนผ่านการเสนอขายโทเคนดิจิทัล รวมถึงการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งสามารถตีความได้อย่างกว้างขวางกว่าคือครอบคลุมถึงหากมีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนด้วย ดังนี้ การพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการจึงต้องพิจารณากฎหมายฉบับนี้ประกอบด้วย

ภายใต้มาตรา 3 แห่ง พระราชกำหนดกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 สินทรัพย์ดิจิทัล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล

1) คริปโทเคอร์เรนซี คือหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

2) โทเคนดิจิทัล คือหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้

⁸⁰ ชาว สปท. ฉบับที่ 49/2564 เรื่อง การใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อเป็นสื่อกลางการชำระราคาสินค้าและบริการ ที่มา:

<https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n4964.aspx>

ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และให้หมายความรวมถึงหน่วยแสดงสิทธิอื่นตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้ออกประกาศกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีที่ผู้ออกมีวัตถุประสงค์ในการระดมทุนจากประชาชนและมีการกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือมีการกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใด ๆ ถือเป็นโทเคนดิจิทัลด้วย

อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดความชัดเจนและป้องกันความซ้ำซ้อนของกฎหมาย พระราชกำหนดกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ได้มีการกำหนดข้อยกเว้นว่า หากเป็น “หลักทรัพย์” ตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแม้จะอยู่ในรูปของหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลในประเภทคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ดังปรากฏในมาตรา 5⁸¹ นั้นเอง

ขอบเขตและกลไกการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล ภายใต้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้กิจกรรมต่าง ๆ ตามหมวด 3 และหมวด 4 เป็นกิจกรรมที่ต้องถูกกำกับดูแลภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

หมวด 3 การระดมทุนด้วยการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (Initial Coin Offering หรือ ICO)⁸² โดยจะกำกับคริปโทเคอร์เรนซีที่ถูกประกาศกำหนดให้ถือเป็นโทเคนดิจิทัล ดังนี้ หากคริปโทเคอร์เรนซีสกุลใด ไม่ได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นโทเคนดิจิทัล ก็จะไม่ถูกกำกับดูแลตามหมวดนี้

หมวด 4 ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล หรือการให้บริการเป็นตัวกลางในการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายนี้ ได้แก่

1) ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange)⁸³ เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล โดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ที่ต้องการจะซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถทำความตกลงหรือจับคู่กันได้โดยทำเป็นทางค้าปกติ

⁸¹ มาตรา 5 หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ไม่ให้ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดนี้

⁸² สำนักงาน ก.ล.ต., สรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561, ที่มา https://www.sec.or.th/TH/Documents/DigitalAsset/digitalasset_summary.pdf

⁸³ มาตรา 3 พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

2) นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Broker)⁸⁴ เป็นผู้ให้บริการเป็นนายหน้าหรือตัวแทน เพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ให้แก่บุคคลอื่นเป็นทางค้าปกติ โดยอาจจะส่งคำสั่งไปที่ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลหรือผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลก็ได้

3) ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (Dealer)⁸⁵ เป็นผู้ให้บริการหรือแสดงความพร้อมในการให้บริการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ในนามของตนเองเป็นทางค้าปกติ โดยกระทำนอกศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล

ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งสามประเภทข้างต้น ถือได้ว่ามีสถานะเป็นตัวกลางที่ได้รับใบอนุญาตจาก ก.ล.ต. มีหน้าที่ เช่น ทำความรู้จักตัวตนของลูกค้า (Know Your Customer - KYC) ประเมินความเหมาะสมในการลงทุนของลูกค้า (suitability test) รวมทั้งต้องแจ้งเงื่อนไขการให้บริการ ช่องทางการติดต่อ สิทธิและหน้าที่ของลูกค้าให้ลูกค้าทราบ นอกจากนี้ ยังต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น มีการจัดการความเสี่ยงที่รัดกุม คำนึงถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นต้น

4) ผู้จัดการเงินทุนสินทรัพย์ดิจิทัล (Fund Management)⁸⁶ เป็นผู้เข้าจัดการเงินทุนให้บุคคลอื่น เพื่อแสวงหาประโยชน์จากคริปโทเคอร์เรนซี และ/หรือ โทเคนดิจิทัล โดยผู้จัดการเงินทุนสินทรัพย์ดิจิทัลจะทำหน้าที่บริหารจัดการเงินทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลให้กับลูกค้ารายบุคคลตามความต้องการและความเสี่ยงของลูกค้า โดยตกลงหรือกำหนดนโยบายว่าจะซื้อ ขายสินทรัพย์ใด รวมถึงกำหนดสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจและสิทธิของลูกค้าไว้ในสัญญาบริหารจัดการเงินทุนอย่างชัดเจน

5) ที่ปรึกษาสินทรัพย์ดิจิทัล (Advisory Service)⁸⁷ เป็นผู้ให้คำแนะนำด้านคริปโทเคอร์เรนซีและ/หรือ โทเคนดิจิทัล โดยได้รับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนซึ่งที่ปรึกษาสินทรัพย์ดิจิทัลจะช่วยให้ข้อมูล คำแนะนำ ความเสี่ยงและมูลค่าของสินทรัพย์ดิจิทัล ประเมินแนวโน้มราคาเป็นอย่างไรเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจซื้อหรือขายสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งผู้ซื้อขายต้องไปส่งคำสั่งซื้อขายเองกับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลหรือนายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลอีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดบทลงโทษของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ในเรื่องของการเลิกประกอบธุรกิจ การเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจ และการห้ามการทำธุรกรรมไว้ในหมวด 5

⁸⁴ มาตรา 3 พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

⁸⁵ มาตรา 3 พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

⁸⁶ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลให้เป็นธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเพิ่มเติม พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2563

⁸⁷ อ้างแล้ว.

และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล⁸⁸ และการกระทำของเจ้าหน้าที่ตามหมวด 7 ในทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 อนึ่ง กฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดโทษทั้งในทางอาญาและมาตรการทางแพ่ง ดังปรากฏในหมวด 8 และหมวด 9 ตามลำดับ

เนื่องด้วยการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งหมดของประเทศไทยในปัจจุบัน อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. ดังนั้น การพิจารณาคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อนำมาใช้ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงินย่อมหลีกเลี่ยงการกำกับดูแลของ ก.ล.ต. ภายใต้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ไปไม่ได้เช่นกัน

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์และความเสี่ยงของสินทรัพย์ดิจิทัลที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวม รวมถึงความเสี่ยงต่อประชาชนและธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงจากการสูญมูลค่าที่เกิดจากความผันผวนของราคา ความเสี่ยงจากการถูกโจรกรรมทางไซเบอร์ ความเสี่ยงข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหล หรือการถูกใช้เป็นเครื่องมือของการฟอกเงินแล้ว ก.ล.ต. ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแลเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการกำกับดูแลและควบคุมการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าและบริการ โดยเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2565 คณะกรรมการ ก.ล.ต. โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10(1) และมาตรา 30 แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 จึงได้มีการออก “ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กธ. 5/2565 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ” ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 เป็นต้นไป แต่สำหรับผู้ประกอบธุรกิจเดิมที่ดำเนินกิจการอยู่ก่อนแล้วจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่หลักเกณฑ์กำหนดภายใน 30 วันนับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ โดยประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ดังกล่าว มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทุกประเภท⁸⁹ ต้องไม่ให้บริการหรือกระทำการอันมีลักษณะที่เป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น การ

⁸⁸ ใช้บังคับกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการซื้อขายในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) ตามกฎหมายนี้เท่านั้น โดยบัญญัติไว้ 12 มาตรา แบ่งความผิดออกเป็น 5 ฐาน ได้แก่ ความผิดฐานเผยแพร่ข้อมูล ความผิดฐานใช้ข้อมูลภายใน ความผิดฐานซื้อขายตัดหน้า ความผิดเกี่ยวกับการสร้างราคา และความผิดเกี่ยวกับคำสั่งซื้อขาย

⁸⁹ ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กธ. 5 /2565 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ

โฆษณา การชักชวนหรือแสดงตนว่าพร้อมให้บริการชำระค่าสินค้าหรือบริการแก่ร้านค้า หรือการจัดทำระบบหรือเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการชำระค่าสินค้าและบริการ การเปิดกระเป๋าเงินดิจิทัล (wallet) เพื่อวัตถุประสงค์ในการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าและบริการ เป็นต้น

อนึ่ง ในกรณีที่จะต้องมีการวินิจฉัยการให้บริการอื่นใดในลักษณะที่เป็นการสนับสนุนการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยสินทรัพย์ดิจิทัลให้ ก.ล.ต. เสนอคณะกรรมการ ก.ล.ต. เพื่อพิจารณาโดยเร็ว และ

2) ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทุกประเภทมีหน้าที่ต้องแจ้งเตือนลูกค้า เมื่อพบว่าลูกค้ามีการนำบัญชีที่เปิดไว้ไปใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้าและบริการ อันเป็นการใช้บัญชีผิดวัตถุประสงค์และไม่ตรงกับเงื่อนไขการให้บริการ ซึ่งหากลูกค้าที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล จะต้องมีความมาตรการรองรับซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะการระงับการให้บริการชั่วคราว ยกเลิกการให้บริการหรือดำเนินการอื่นใดในทำนองเดียวกัน

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้นได้โดยมีเหตุจำเป็นหรือพฤติการณ์พิเศษ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของตน ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถยื่นขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว พร้อมชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นต่อ ธปท. เป็นหนังสือหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนด โดย ธปท. อาจจะพิจารณาอนุญาตหรือไม่ก็ได้ หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยก็ได้

“ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทดังต่อไปนี้

- (1) การเป็นศูนย์ซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซี
- (2) การเป็นศูนย์ซื้อขายโทเคนดิจิทัล
- (3) การเป็นนายหน้าซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซี
- (4) การเป็นนายหน้าซื้อขายโทเคนดิจิทัล
- (5) การเป็นผู้ค้าคริปโทเคอร์เรนซี
- (6) การเป็นผู้ค้าโทเคนดิจิทัล
- (7) การเป็นผู้จัดการเงินทุนคริปโทเคอร์เรนซี
- (8) การเป็นผู้จัดการเงินทุนโทเคนดิจิทัล
- (9) การเป็นที่ปรึกษาคริปโทเคอร์เรนซี
- (10) การเป็นที่ปรึกษาโทเคนดิจิทัล

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin

เมื่อทราบถึงคุณสมบัติและลักษณะของเงิน ระบบชำระเงิน และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ตลอดจนแนวทางการพิจารณาและสถานะทางกฎหมายภายใต้บริบทของประเทศไทยในปัจจุบันแล้ว ในบทที่ 3 นี้ จะเป็นการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และแนวโน้มรวมถึงจุดยืนของหน่วยงานกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภทนี้ในต่างประเทศ โดยมุ่งศึกษาประเภทสแตเบิลคอยน์และสหราชอาณาจักร เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณารับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin โดยเฉพาะประเภทที่มีการรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำ ภายใต้บริบทของกฎหมายไทยต่อไป

3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงิน ในประเทศสิงคโปร์

ในประเทศสิงคโปร์ คริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นหนึ่งในสกุลเงินดิจิทัล (Digital Currency) ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลางสิงคโปร์ (Monetary Authority of Singapore หรือ MAS) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาภาคการเงินของประเทศ อาทิ การนำเทคโนโลยีบล็อกเชนและระบบประมวลผลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology หรือ DLT) มาใช้ในระบบการชำระเงินและหลักทรัพย์ด้วยสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency หรือ CBDC) ภายใต้โครงการ Ubin⁹⁰ เพื่อพัฒนา

⁹⁰ โครงการ Ubin มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทางเลือกการชำระเงินที่ใช้งานได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพโดยใช้เหรียญดิจิทัล (digital tokens) ที่ออกโดยธนาคารกลางสิงคโปร์ โดยจะดำเนินการทดลองใช้เหรียญดิจิทัลของเงินสิงคโปร์ในรูปแบบของการกระจายศูนย์ และประเมินประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อระบบการเงินของประเทศ โดยมีธนาคารกลางสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางและหน่วยงานกำกับดูแลทางการเงินทำหน้าที่ในฐานะของหน่วยงานด้านการชำระเงินดำเนินการและกำกับดูแลระบบชำระเงินและการหักบัญชี โดยโครงการ Ubin นี้มีระยะเวลาทดลองดำเนินการ 5 เดือน แบ่งออกเป็น 5 ระยะ เพื่อการพัฒนาระบบการทำธุรกรรมทางการเงินที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ และจัดซื้ออุปกรณ์ของระบบการชำระเงินในรูปแบบเดิม เช่น การดำเนินการที่ล่าช้า ความล้มเหลวของระบบการชำระเงิน เป็นต้น

ระบบการชำระเงินให้มีความสะดวกต่อการใช้งานและส่งเสริมศักยภาพระบบการเงินของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น⁹¹

ในอดีต ประเทศสิงคโปร์มีกฎหมายทางการเงินที่สำคัญสองฉบับ ได้แก่ Payment Systems (Oversight) Act (PS(O)A) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บมูลค่า (stored value facilities) และ Money-Changing and Remittance Businesses Act (MCRBA) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลบุคคลที่ประกอบธุรกิจเปลี่ยนเงิน ธุรกิจโอนเงินหรือทั้งสองอย่าง ต่อมาประเทศสิงคโปร์ได้มีการบังคับใช้กฎหมาย Payment Services Act (PS Act) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2563 แทนที่กฎหมายทั้งสองฉบับข้างต้น ส่งผลให้การกำกับดูแลผู้ให้บริการการชำระเงิน (payment service providers) และการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน (payment systems) ในปัจจุบันอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้แทน⁹²

Payment Services Act เป็นกฎหมายหลักของประเทศสิงคโปร์ที่ใช้ในการกำกับดูแลบริการเปลี่ยนเงิน (money-changing services) และธุรกิจการโอนเงิน (remittance business) ซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตของบริการโอนเงินข้ามพรมแดน (cross-border money transfer service) มีเรื่องการกำกับดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บมูลค่าและมูลค่าที่ถูกจัดเก็บไว้ (stored value facilities and stored value) ซึ่งถือเป็นการให้บริการออกบัญชี (account issuance service) และบริการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money issuance service) ทั้งนี้ การกำกับดูแลภายใต้กฎหมายฉบับนี้แบ่งออกเป็นสองรูปแบบ คือ Designation Framework และ Licensing Framework⁹³

1) Designation Framework⁹⁴ เป็นการให้อำนาจแก่ธนาคารกลางสิงคโปร์ในการกำหนดระบบชำระเงิน โดยการกำหนดระบบการชำระเงินอาจกระทำได้ที่ข้อพิจารณา 4 ประการ ได้แก่

1.1) หากการหยุดชะงักในการดำเนินงานของระบบการชำระเงินนั้นส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการหรือเป็นการรบกวนระบบทางการเงินของประเทศสิงคโปร์ โดยเป็นการกระตุ้นการเกิดขึ้นหรือหยุดชะงักในเชิงการรบกวนระบบไปยังผู้ใช้บริการ หรือกระตุ้นให้เกิดความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Disruption) ต่อระบบการเงินของสิงคโปร์ กล่าวคือหากธนาคาร

⁹¹ Monetary Authority of Singapore. (n.d.). “Project Ubin: Central Bank Digital Money using Distributed Ledger Technology”, สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2565, จาก <https://www.mas.gov.sg/schemes-and-initiatives/Project-Ubin>.

⁹² Monetary Authority of Singapore, PAYMENT SERVICES ACT 2019 FREQUENTLY ASKED QUESTIONS (FAQs) ON THE PAYMENT SERVICES ACT (PS ACT) เผยแพร่เมื่อ 7 มีนาคม 2565

⁹³ เติ้งอ่าง.

⁹⁴ เติ้งอ่าง.

กลางสิงคโปร์เห็นว่าการดำเนินงานของระบบการชำระเงินใดจะก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการเงินของประเทศก็สามารถใช้อำนาจตาม Payment Services Act กำหนดให้ระบบการชำระเงินนั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามกฎหมายได้ เช่น ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารกลางสิงคโปร์ (MAS Electronic Payment System หรือ MEPS+) ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินระหว่างธนาคารสำหรับธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงและมีเวลาเป็นสาระสำคัญ (time-critical transactions) ระหว่างธนาคาร เป็นระบบหนึ่งที่ได้ถูกกำหนดไว้ใน Payment Services Act เนื่องจากการหยุดชะงักของการดำเนินการของระบบดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการหยุดชะงักของระบบการเงินในประเทศสิงคโปร์

1.2) หากการหยุดชะงักในการดำเนินงานของระบบการชำระเงินนั้นส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อระบบการชำระเงินหรือระบบการเงินของประเทศสิงคโปร์ ปัจจุบันจะมีการกำหนดระดับความเสี่ยงของระบบชำระเงินไว้ 5 รูปแบบ ได้แก่ Fast and Secure Transfers (FAST), Singapore Dollar Check Clearing System, US Dollar Check Clearing System, Interbank General Interbank Recurring Order (GIRO) และ Domestic card scheme operated by Network for Electronic Transfers (NETS)

1.3) หากธนาคารกลางสิงคโปร์เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์หรือเป็นไปได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ

1.4) หากระบบชำระเงินนั้นถูกใช้งานอย่างแพร่หลายโดยผู้ให้บริการชำระเงิน (payment service providers) รายอื่น หรือผู้ดำเนินการระบบชำระเงิน (payment system operators) ดังกล่าว อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อประสิทธิภาพและการแข่งขันในระบบการเงิน เพื่อกำหนดให้เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลางสิงคโปร์นั่นเอง ตัวอย่างที่สำคัญคือมีการกำหนดให้บริการโอนเงินภายในประเทศ บริการจัดหาผู้ค้า และบริการการชำระเงินด้วยดิจิทัลโทเคน (Digital Payment Token หรือ DPT) เป็นบริการชำระเงินรูปแบบใหม่ที่จะถูกกำกับภายใต้กฎหมายฉบับนี้

2) Licensing Framework หรือ Licensable Activities⁹⁵ เป็นการกำหนดให้ผู้ให้บริการทางการเงินหรือผู้ประกอบการจะต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจหรือให้บริการต่อธนาคารกลางสิงคโปร์ ในกรณีที่มีการดำเนินการที่เป็นกิจกรรมที่จะต้องได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าบริการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินจะต้องถูกควบคุมภายใต้ Payment Services Act กล่าวคือธนาคารกลางสิงคโปร์จะกำหนดบริการชำระเงินที่จะต้องถูกกำกับดูแลโดยพิจารณาตามพื้นฐานความเสี่ยง (risk-based) เพื่อระบุว่าบริการใดมีความเสี่ยงอยู่ในระดับที่จะต้อง

⁹⁵ เติ้งอ่าง.

การรับประกันทางกฎหมาย (warrant regulation)⁹⁶ และบริการใดมีความเสี่ยงต่อการจัดการ เพื่อสร้างความเรียบง่ายและปลอดภัยในการเข้าถึงระบบนิเวศการชำระเงิน (payments ecosystem) อย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับบริการที่ถูกกำหนดให้ต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจหรือดำเนินกิจการตาม Payment Services Act ได้แก่ บริการที่มีจุดเชื่อมต่อการชำระเงินที่ชัดเจนซึ่งผู้ให้บริการมีการดำเนินการเงิน (process funds) หรือมีการรับทำธุรกรรมเพื่อร้านค้า (acquire transactions for merchants) หรือมีการทำสัญญาหรือติดต่อกับผู้บริโภคหรือร้านค้า (contract or deal with the consumer or the merchant) ในขณะที่ผู้ให้บริการที่ทำหน้าที่ประมวลผลเฉพาะข้อมูล เช่น ให้คำแนะนำในการชำระเงินจะถือว่าเป็นบริการเอาท์ซอร์ส (outsourcing services) ดังนั้น บรรดาผู้ให้บริการเครื่องมือเชื่อมต่อการชำระเงิน (payment instrument aggregation services) และแพลตฟอร์มการสื่อสารข้อมูล (data communications platforms) จึงไม่ต้องขอรับใบอนุญาตตาม Payment Services Act แต่อย่างใด

อนึ่ง ผู้ให้บริการทางการเงินในประเทศสิงคโปร์อาจตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทั้งในส่วนของการถูกกำหนดให้เป็นระบบชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลซึ่งเป็น designation framework และการถูกกำหนดให้ต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจตามกฎหมายซึ่งเป็น licensing framework เช่น ผู้ให้บริการทางการเงินในประเทศสิงคโปร์ที่ให้บริการทั้งบริการชำระเงินและบริการระบบชำระเงิน⁹⁷

สำหรับโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน (digital payment token) ตามกฎหมายสิงคโปร์หมายถึงการแสดงผลค่าทางดิจิทัลใด ๆ นอกเหนือจากการแสดงผลค่าทางดิจิทัลที่ยกเว้น ซึ่งมีลักษณะดังนี้⁹⁸

⁹⁶ ในขณะที่บริการซึ่งมีความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในระดับที่ไม่จำเป็นต้องมีการรับประกันทางกฎหมาย (warrant regulation) จะถูกแบ่งออกเป็นสามลักษณะ ได้แก่

- 1) บริการชำระเงินใด ๆ ที่จัดทำโดยบุคคลใด ๆ ซึ่งจำกัดเฉพาะเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) ที่มีวัตถุประสงค์จำกัด (limited purpose e-money)
- 2) บริการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการหรืออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนการชำระเงินด้วยดิจิทัลโทเคน (Digital Payment Token หรือ DPT) ที่มีวัตถุประสงค์จำกัด (limited purpose DPTs)
- 3) บริการชำระเงินใด ๆ ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ (solely incidental) หรือจำเป็นสำหรับการดำเนินกิจกรรมที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล (regulated activities) ซึ่งดำเนินการโดยผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล (regulated financial services company)

⁹⁷ เพิ่งอ้าง.

⁹⁸ Singapore Payment Services Act 2019, PART 1 PRELIMINARY, Interpretation 2.— (1) In this Act, unless the context otherwise requires — “digital payment token” means any digital representation of value (other than an excluded digital representation of value) that —

- 1) แสดงออกเป็นหน่วย
- 2) ไม่ได้กำหนดให้เป็นสกุลเงินใดและมูลค่าไม่ได้อิงอยู่กับผู้ออกสกุลเงิน
- 3) เป็นหรือตั้งใจให้เป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนที่ได้รับการยอมรับโดยรัฐหรือส่วนหนึ่งของรัฐเพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการ หรือการชำระหนี้
- 4) สามารถโอนจัดเก็บหรือแลกเปลี่ยนได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และ
- 5) เป็นไปตามลักษณะอื่น ๆ ตามที่ธนาคารกลางสิงคโปร์อาจกำหนดเพิ่มเติม

ในขณะที่บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน (digital payment token service) ตามกฎหมายสิงคโปร์⁹⁹ หมายถึงบริการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

1) การจัดการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน กล่าวคือการซื้อหรือขายโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินนั้นเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินหรือโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินสกุลอื่น ๆ ไม่ว่าจะชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน แต่ไม่รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินการยอมรับโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินใด ๆ เป็นวิธีการชำระเงินสำหรับข้อกำหนดของสินค้าหรือบริการ และการใช้โทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินเป็นวิธีการชำระเงินสำหรับการจัดหาสินค้าหรือบริการ¹⁰⁰

-
- (a) is expressed as a unit;
 - (b) is not denominated in any currency, and is not pegged by its issuer to any currency;
 - (c) is, or is intended to be, a medium of exchange accepted by the public, or a section of the public, as payment for goods or services or for the discharge of a debt;
 - (d) can be transferred, stored, or traded electronically; and
 - (e) satisfies such other characteristics as the Authority may prescribe;

⁹⁹ Singapore Payment Services Act 2019, Part 3 of the First Schedule 3. In this Schedule, unless the context otherwise requires — “digital payment token service” means any of the following services:

- (a) any service of dealing in digital payment tokens (other than any such service that the Authority may prescribe);
- (b) any service of facilitating the exchange of digital payment tokens (other than any such service that the Authority may prescribe);

¹⁰⁰ Singapore Payment Services Act 2019, Part 3 of the First Schedule 3. In this Schedule, unless the context otherwise requires — “dealing in”, in relation to any digital payment token, means the buying or selling of that digital payment token in exchange for any money or any other digital payment token (whether of the same or a different type), but does not include any of the following:

- (a) facilitating the exchange of digital payment tokens;
- (b) accepting any digital payment token as a means of payment for the provision of goods or services;
- (c) using any digital payment token as a means of payment for the provision of goods or services;

2) การอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน นอกเหนือจากบริการอื่นใดที่ธนาคารกลางสิงคโปร์อาจประกาศกำหนด กล่าวคือการออกหรือดำเนินการแลกเปลี่ยนโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน ในกรณีที่ผู้ออกหรือผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการเสนอหรือซื้อเชิญให้เข้าทำหรือจะทำการแลกเปลี่ยนโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน เพื่อซื้อหรือขายโทเคนดิจิทัล เพื่อการชำระเงินใด ๆ เพื่อแลกกับเงินหรือโทเคนดิจิทัล เพื่อการชำระเงิน ไม่ว่าจะเป็นอย่างเดียวกันหรือต่างกัน ให้มาอยู่ในความครอบครองของเงินหรือโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินใด ๆ ไม่ว่าจะในเวลาที่ยื่นเสนอหรือซื้อเชิญหรือกระทำการอื่นใดในลักษณะเช่นว่านั้น¹⁰¹

ในเดือนธันวาคม ปี 2562 ธนาคารกลางสิงคโปร์ได้ศึกษาขอบเขตของเงินอิเล็กทรอนิกส์และโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน และได้ประกาศว่าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money)¹⁰² เป็นตัวแทนของสกุลเงินดิจิทัล (digital representation of currency) ซึ่งครอบคลุมมูลค่าทางการเงินของสกุลเงินนั้น ๆ โดยสามารถใช้มูลค่าทางการเงินของสกุลเงินที่ผู้ออกกำหนดได้ เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ของโทเคน A อยู่ที่ 1 โทเคน A มีมูลค่าคงที่เท่ากับ 2 ดอลลาร์สิงคโปร์ ทั้งนี้ เพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่ผู้ออกโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินอาจหลีกเลี่ยงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ Payment Services Act ผ่านการออกบริการใหม่ (re-labelling)¹⁰³

สำหรับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoin)¹⁰⁴ อันเป็นการรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงิน

¹⁰¹ Singapore Payment Services Act 2019, Part 3 of the First Schedule 3. In this Schedule, unless the context otherwise requires — “facilitating the exchange of digital payment tokens” means establishing or operating a digital payment token exchange, in a case where the person that establishes or operates that digital payment token exchange, for the purposes of an offer or invitation (made or to be made on that digital payment token exchange) to buy or sell any digital payment token in exchange for any money or any digital payment token (whether of the same or a different type), comes into possession of any money or any digital payment token, whether at the time that offer or invitation is made or otherwise;

¹⁰² หมายถึงมูลค่าของเงินตราที่ถูกจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกกำหนดเป็นสกุลเงินใด ๆ หรือผูกมัดโดยผู้ออกสกุลเงินใด ๆ ที่ได้รับการชำระเงินล่วงหน้าเพื่อให้สามารถทำธุรกรรมชำระหนี้ผ่านการใช้จ่ายชำระหนี้ได้ และได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ออก และแสดงถึงการสิทธิเรียกร้องของผู้ออก (โปรดดู Singapore Payment Services Act 2019, PART 1 PRELIMINARY, Interpretation 2)

¹⁰³ Monetary Authority of Singapore, PAYMENT SERVICES ACT 2019 FREQUENTLY ASKED QUESTIONS (FAQs) ON THE PAYMENT SERVICES ACT (PS ACT) หน้า 17 เผยแพร่เมื่อ 7 มีนาคม 2565

¹⁰⁴ สำหรับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินแบ่งออกได้สองประเภทหลัก ๆ ได้แก่ สำหรับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoins) และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับตะกร้าสกุลเงิน (Backed by Basket of Fiat Currencies)

ปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ ภายใต้บริบทของการเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการนั้นจะมีความคล้ายคลึงกับเงินอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด¹⁰⁵

นอกจากนี้ ผู้ถือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว ส่วนใหญ่จะสามารถใช้งานคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวนี้ผ่านผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก (third-party service providers) เช่น การแลกเปลี่ยนโทเคนการชำระเงินดิจิทัล หรือใช้งานผ่านกระเป๋าเงินส่วนตัวของตนเอง (private wallets) โดยไม่ต้องข้องเกี่ยวกับผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวนั้นแต่อย่างใด ซึ่งตรงนี้เองเป็นจุดแตกต่างที่สำคัญระหว่างเงินอิเล็กทรอนิกส์และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว เนื่องจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยทั่วไปแล้วจะมีความสัมพันธ์ตามสัญญาหรือทางบัญชีกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์และจะสามารถใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ผ่านผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น¹⁰⁶

อนึ่ง ตามความเห็นของธนาคารกลางสิงคโปร์คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายสิงคโปร์ และไม่ถือว่าถูกตรึงมูลค่าโดยผู้ออก¹⁰⁷

1) คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ซึ่งอ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวที่อัตราแลกเปลี่ยนของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้น เป็นสกุลเงินที่อ้างอิงอาจแตกต่างกัน เมื่อถูกใช้แลกเปลี่ยนหรือเสนอโดยผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก (third-party service providers)

2) ผู้ถือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว แต่ไม่จำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์ตามสัญญาหรือทางบัญชีกับผู้ออกใช้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว เพื่อใช้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าว

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า หากคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวนั้นมีอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ไม่ว่าจะตอนออก ใช้ แลกเปลี่ยน หรือซื้อขายบนศูนย์ซื้อขาย หรือเมื่อถูกเสนอโดยผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก และเพื่อที่จะได้ใช้งานคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นี้ แล้วผู้ถือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าวจะต้องมีความสัมพันธ์ตามสัญญาหรือทางบัญชีกับผู้ออกใช้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้นด้วย ก็

¹⁰⁵ เพิ่งอ้าง.

¹⁰⁶ เพิ่งอ้าง.

¹⁰⁷ เพิ่งอ้าง.

จะถูกยอมรับว่าเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของสิงคโปร์นั่นเอง ดังนั้น การกำกับดูแลก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติในเรื่องของเงินอิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน ในทางกลับกัน บรรดาคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีการอิงมูลค่ากับตะกร้าสกุลเงินหลายสกุล หรือสินทรัพย์อื่น ๆ เช่น สินค้าโภคภัณฑ์ อาทิ ทองคำ เป็นต้น ตลอดจนบรรดาคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มุ่งรักษามูลค่าให้มีเสถียรภาพและคงที่ผ่านอัลกอริทึมจึงไม่ถูกยอมรับว่าเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายสิงคโปร์¹⁰⁸

อย่างไรก็ดี ลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวที่มีการออกใช้ในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่จะไม่เข้าข่ายการเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายสิงคโปร์ แต่อาจถือว่าเป็นโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินได้ ในการพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของธนาคารกลางสิงคโปร์จะพิจารณาบนพื้นฐานลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้น ๆ โดยตัวอย่างของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวที่ปัจจุบันธนาคารกลางสิงคโปร์ยอมรับว่าเป็นโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินตามกฎหมาย ได้แก่ USD Coin และ Tether ดังนี้ ผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ทั้งสองสกุลนั้นจะถูกกำกับดูแลภายใต้ประกาศธนาคารกลางสิงคโปร์ที่ PSN08 Notice to licensees and exempt payment service providers Payment Services Act 2019 (Act 2 of 2019)¹⁰⁹ ซึ่งเป็นกฎหมายลูกของ Payment Services Act

การกำกับดูแลผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินตามประกาศธนาคารกลางสิงคโปร์ที่ PSN08 จะถูกนำมาใช้กับผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินที่ได้รับใบอนุญาตภายใต้ Payment Services Act บรรดาธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ ทั้งหมดที่ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินในสิงคโปร์ และผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินซึ่งปัจจุบันดำเนินการโดยได้รับการยกเว้น ซึ่งรวมเรียกว่า “ผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน (DPT service providers)”¹¹⁰

¹⁰⁸ เพิ่งอ้าง.

¹⁰⁹ Monetary Authority of Singapore, “PSN08 Notice on Disclosures and Communications,” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2565, จาก <https://www.mas.gov.sg/regulation/notices/psn08-notice-on-disclosures-and-communications>

¹¹⁰ Peiyong Chua Heikes, Anil Shergill, Jennifer Lim, Yong En Koh, “Provision of DPT services to the public”, Published on January 2022, from <https://www.linklaters.com/en/knowledge/publications/alerts-newsletters-and-guides/2022/february/03/provision-of-dpt-services-to-the-public>

ภายใต้การกำกับดูแลตามประกาศธนาคารกลางสิงคโปร์ที่ PSN08 ผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินจะต้องห้ามไม่ให้¹¹¹

1) ส่งเสริมหรือสนับสนุนบริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินในพื้นที่สาธารณะในสิงคโปร์ หรือผ่านสื่ออื่นใดที่มุ่งเป้าไปที่ประชาชนทั่วไปในสิงคโปร์

2) ทบทวนความเสี่ยงของการซื้อขายในการให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน ในลักษณะที่ไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับการเปิดเผยความเสี่ยงภายใต้ประกาศฉบับนี้¹¹²

3) ชักชวนบุคคลที่สาม เช่น ผู้มีอิทธิพลในโลกออนไลน์ (influencers) เพื่อส่งเสริมบริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินต่อสาธารณชนทั่วไปในสิงคโปร์

4) จัดหาตู้กดเงินสด (ATM) ไว้ในพื้นที่ส่วนกลางในสิงคโปร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินอย่างเป็นการสาธารณะ

5) ส่งเสริมหรือสนับสนุนอนุพันธ์ของโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน (payment token derivatives หรือ PTDs) ต่อสาธารณะเพื่อเป็นทางเลือกในการลงทุนสำหรับการซื้อขายโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินที่อยู่นอกการกำกับดูแลของธนาคารกลางสิงคโปร์ หรือทำให้สาธารณชนเข้าใจผิดว่าอนุพันธ์ของโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินมีความเสี่ยงน้อยกว่าโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน ทั้งนี้ ผู้รับใบอนุญาตตามกฎหมายจะต้องทำตามขั้นตอนที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้บริการจะเกิดความไม่สับสนกับบริการอนุพันธ์ของโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินใด ๆ ตามที่ถูกควบคุมโดยธนาคารกลางสิงคโปร์

อย่างไรก็ดี ธนาคารกลางสิงคโปร์เปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินสามารถโฆษณาบริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินบนเว็บไซต์ แอปพลิเคชันมือถือ หรือบัญชีโซเชียลมีเดียอย่างเป็นทางการของตนเองได้ และสามารถเสนอบริการอนุพันธ์ของโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินผ่านนิติบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตภายใต้กฎหมาย Payment Services Act ได้¹¹³

¹¹¹ เพิ่งอ้าง.

¹¹² Disclosures by digital payment token service providers

9. Any licensee that provides digital payment token services must provide all customers and potential customers with the risk warning statement set out in Annex A1 in the manner specified in paragraph 11.

10. Any exempt payment service provider that provides digital payment token services must provide all customers and potential customers with the risk warning statement set out in Annex A2 in the manner specified in paragraph 11.

¹¹³ เพิ่งอ้าง.

กระทั่งเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2565 ทางธนาคารกลางสิงคโปร์ได้ออกแนวทางที่ PS-G02 แนวทางการให้บริการโทเคนการชำระเงินดิจิทัลแก่สาธารณะ (Guidelines on Provision of Digital Payment Token Services to the Public)¹¹⁴ ซึ่งสะท้อนถึงความคาดหวังของธนาคารกลางสิงคโปร์ที่มีต่อผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการชำระเงิน (payment institution) ธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ (financial institution) ตลอดจนผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจภายใต้ Payment Services Act ในทำนองเดียวบรรดาผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินเหล่านี้ไม่ควรจะส่งเสริมบริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินของตนเองต่อสาธารณชนทั่วไปในประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากธนาคารกลางสิงคโปร์ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับการฟอกเงินและความเสี่ยงทางการเงินจากการก่อการร้าย ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลและการสื่อสารภายใต้ประกาศ PSN08¹¹⁵

กล่าวโดยสรุป การกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของประเทศสิงคโปร์อยู่ภายใต้ Payment Services Act ซึ่งภายใต้กฎหมายฉบับนี้มีการกำกับดูแลในสองรูปแบบ ได้แก่ Designation Framework และ Licensing Framework โดยการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ถือเป็นบริการการชำระเงินด้วยดิจิทัลโทเคน ซึ่งเป็นบริการชำระเงินรูปแบบใหม่ที่จะถูกกำกับภายใต้ Designation Framework ทั้งนี้ ธนาคารกลางสิงคโปร์ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแลตามกฎหมาย Payment Services Act พิจารณาแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการบนพื้นฐานลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้น ๆ ซึ่งภายใต้บริบทของการเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการนั้นคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียวมีความคล้ายคลึงกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยหากคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าวมีอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ตลอดเวลา และในการใช้งานผู้ถือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin จะต้องมีความสัมพันธ์ตามสัญญาหรือทางบัญชีกับผู้ออกใช้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้นด้วยก็จะถูกยอมรับว่าเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของสิงคโปร์ ทั้งนี้ การกำกับดูแลก็จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติในเรื่องของเงินอิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน แต่เนื่องด้วยลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีการออกใช้ในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่จะไม่เข้าข่ายการเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ แต่ถือว่าเป็นโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินได้ ตัวอย่างเช่น USD Coin และ

¹¹⁴ Monetary Authority of Singapore, “Guidelines on Provision of Digital Payment Token Services to the Public [PS-G02],” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2565, จาก <https://www.mas.gov.sg/regulation/guidelines/ps-g02-guidelines-on-provision-of-digital-payment-token-services-to-the-public>

¹¹⁵ อ้างแล้ว.

Tether ซึ่งผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin จะถูกกำกับดูแลภายใต้ประกาศนาคกรกลางสิงคโปร์ที่ PSN08 Notice to licensees and exempt payment service providers Payment Services Act 2019

3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงิน ในสหราชอาณาจักร

ในระบบการเงินของสหราชอาณาจักร เงินตราสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ เงินตราของธนาคารกลาง (central bank money) หรือเงินที่ออกโดยภาครัฐ ซึ่งเป็นหนี้สิน (liability) ของธนาคารกลาง ประชาชนเข้าถึงได้ในรูปแบบของเงินสด และธนาคารพาณิชย์สามารถเข้าถึงได้ในรูปแบบของเงินสำรองของธนาคารกลาง (central bank reserves) และเงินที่ออกโดยภาคเอกชน (private money) ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือธนาคารพาณิชย์เป็นหนี้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของเงินฝากนั่นเอง จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เงินธนาคารพาณิชย์ (commercial bank money)” ซึ่งถือเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในปัจจุบันของสหราชอาณาจักร ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบเงินสดหรือเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ โดยจะถูกเพิ่มจำนวนขึ้นผ่านกลไกที่ธนาคารพาณิชย์ทำการปล่อยสินเชื่อให้แก่ครัวเรือนและบรรดาผู้ประกอบการห้างร้านต่าง ๆ¹¹⁶

ภายใต้ระบบการเงินของสหราชอาณาจักร เงินตรามีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ การทำหน้าที่เป็นหน่วยทางบัญชี (unit of account) สื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ (means of payment) และการจัดเก็บมูลค่า (store of value) โดยเงินตราของธนาคารกลางจะเป็นตัวกำหนดและรักษามูลค่าเงินปอนด์อันเป็นสกุลเงินตราของสหราชอาณาจักรไว้ กล่าวคือเป็นหน่วยทางบัญชีสำหรับธุรกรรมเกือบทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจและเป็นศูนย์กลางการยึดโยงระบบการเงินของสหราชอาณาจักร ในขณะที่เงินธนาคารพาณิชย์ถูกนำมาใช้กัน เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการและการจัดเก็บมูลค่าอย่างแพร่หลาย ภายใต้ปัจจัยด้านประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นของสาธารณชนว่าเงินธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวจะสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินของธนาคารกลางในรูปแบบของเงินสดได้¹¹⁷

¹¹⁶ Bank of England, New forms of digital money, เผยแพร่เมื่อ 7 มิถุนายน 2564, สืบค้นเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2565 ที่มา: <https://www.bankofengland.co.uk/paper/2021/new-forms-of-digital-money>

¹¹⁷ เพิ่งอ้าง.

ในส่วน of เงินธนาคารพาณิชย์ซึ่งในปัจจุบันถูกสร้างหรือเพิ่มจำนวนผ่านกลไกการปล่อยเงินกู้โดยธนาคารพาณิชย์ ต่อมาเมื่อได้มีการนำเงินดิจิทัลรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้อย่างแพร่หลายในรูปแบบการชำระเงินรายย่อย (retail payments) ซึ่งส่งผลต่อความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือต่อระบบการเงินของสหราชอาณาจักรขึ้น และได้รับการยอมรับในระดับที่เข้าใกล้ความเชื่อมั่นที่มีต่อเงินตราในรูปแบบเดิมที่มีอยู่ ซึ่งหัวใจสำคัญของภารกิจของธนาคารแห่งอังกฤษคือการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในเรื่องเงินตราอันเป็นรากฐานของความมั่นคงทางการเงินและการเงิน ตลอดจนนโยบายการเงินที่มุ่งรักษาเสถียรภาพของราคาสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจ¹¹⁸

ดังนั้น การเข้ามามีบทบาทของเงินดิจิทัลรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ซึ่งมีความปลอดภัยมากกว่าเงินดิจิทัลสกุลอื่น ๆ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบชำระเงินในระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือปัจจุบันผู้ให้บริการเงินดิจิทัลรูปแบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทต่าง ๆ รวมถึงแพลตฟอร์มเทคโนโลยีขนาดใหญ่ที่มีความสามารถในการขยายธุรกิจและเติบโตอย่างรวดเร็ว นั้นเริ่มหันมาสร้างและใช้เงินหรือ “เหรียญ (coin)” ของตนเองแทนการใช้เงินธนาคารพาณิชย์เป็นพื้นฐานในการทำธุรกรรมในรูปแบบเดิม อนึ่ง การกระทำดังกล่าวอาจส่งผลต่อต้นทุนในการให้บริการกู้ยืมของบรรดาธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือเป็นการสร้างทางเลือกใหม่ให้แก่ผู้กู้ ซึ่งสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน เพิ่มความยืดหยุ่นในการชำระเงิน และสามารถสร้างเงินจากการทำกำไรที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนช่องทางการจัดหาเงินทุนซึ่งเปิดเสรีและเข้าถึงได้โดยตรงมากขึ้นจากแต่เดิมที่ต้องอาศัยเงินทุนจากสถาบันการเงินเท่านั้น¹¹⁹

ด้วยเหตุนี้ ธนาคารกลางอังกฤษจึงตระหนักถึงศักยภาพของเงินดิจิทัลที่สามารถขยายตัวและเติบโตอย่างรวดเร็ว รวมถึงถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายและได้รับความน่าเชื่อถือในรูปแบบการชำระเงินรายย่อย (retail payments) ระหว่างครัวเรือนและธุรกิจที่นอกภาคการเงิน (non-financial businesses) ในทำนองเดียวกับเงินสกุลหลักของสหราชอาณาจักร (sterling-denominated payments) และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเงินของประเทศได้ ทั้งนี้ เงินดิจิทัลในรูปแบบใหม่ภายใต้การพิจารณาของธนาคารกลางอังกฤษนี้สามารถแย่งออกได้เป็นสองประเภท ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ซึ่งเป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยบริษัทเอกชน และ Central Bank Digital Currency (CBDC) ซึ่งเป็นสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางที่อยู่ในรูปแบบเงินซึ่งมีไว้สำหรับการชำระเงินรายย่อย¹²⁰

¹¹⁸ เพิ่งอ้าง.

¹¹⁹ เพิ่งอ้าง.

¹²⁰ เพิ่งอ้าง.

นอกจากนี้ ธนาคารกลางอังกฤษมองว่าคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ซึ่งเป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยบริษัทเอกชน แม้อาจได้รับความนิยมจากสาธารณชนมากกว่าการฝากเงินในธนาคารพาณิชย์ แต่จะสามารถคงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อสามารถสร้างและรักษาความน่าเชื่อถือได้ในฐานะที่เป็นแหล่งเก็บมูลค่า (store of value) และเป็นวิธีการชำระเงินที่ได้รับการยอมรับ (accepted means of payment) ซึ่งหมายความว่า คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ซึ่งเป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยบริษัทเอกชนจะต้องสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือให้คงอยู่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คงความสามารถในการแลกเปลี่ยนกับเงินตราในรูปแบบที่มีอยู่เดิมได้อย่างเต็มที่ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือจะต้องสร้างความมั่นใจแก่บรรดาผู้ใช้งานว่าคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin สกุลนั้น ๆ มีความมั่นคงในระดับเดียวกับเงินธนาคารพาณิชย์¹²¹

เนื่องจากความเชื่อมั่นของประชาชนในบทบาทของระบบชำระเงินของธนาคารกลาง ในฐานะหน่วยงานบัญชีในระบบเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักรถือเป็นหัวใจสำคัญอันเป็นวัตถุประสงค์ของธนาคาร ดังนั้น หากไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมแล้ว คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin บางสกุลที่มีเสถียรภาพสูงอาจเป็นหนึ่งในสิ่งที่เข้ามาทำลายความเชื่อมั่นในเงินตรา การชำระเงิน และระบบการเงินโดยรวมของประเทศได้ ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (Financial Policy Committee) ของประเทศอังกฤษจึงยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ¹²² โดยมองว่าการเกิดขึ้นของคริปโทเคอร์เรนซี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภท Stablecoin อาจส่งผลกระทบต่อกรอบงานในอนาคตของธนาคารในเรื่องของการควบคุมอัตราดอกเบี้ย เช่น อาจก่อให้เกิดความผันผวนที่เพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยในตลาด แต่ยังคงมองว่าความผันผวนดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะสามารถจัดการได้ อย่างไรก็ตาม ธนาคารอาจต้องพิจารณาแก้ไขกรอบการทำงานในอนาคตให้ครอบคลุมการควบคุมอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว เป็นต้น ประการสำคัญอยู่ที่คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มีศักยภาพในการเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ รวมถึงมีศักยภาพในการรักษามูลค่า การกำกับดูแลจึงต้องสะท้อนและตอบสนองรวมถึงสนับสนุนบทบาททั้งสองประการข้างต้น ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณา

การพิจารณาของธนาคารกลางร่วมกับคณะกรรมการนโยบายการเงิน (Financial Policy Committee) ของประเทศอังกฤษดำเนินการภายใต้หลักการสนับสนุนนวัตกรรมและปรับปรุงการชำระเงิน โดยมองว่าสกุลเงินดิจิทัลแต่ละสกุลเป็นตัวแทนของนวัตกรรมประเภทต่าง ๆ มีบทบาทในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีส่วนทำให้การชำระเงินเร็วขึ้น ต้นทุนลดลงและมีประสิทธิภาพ

¹²¹ เพิ่งอ้าง.

¹²² เพิ่งอ้าง.

มากขึ้น และให้ความสำคัญกับการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงและปลอดภัยได้รับการปกป้องคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัว (data protection and privacy) รวมทั้งประโยชน์ของการนำสกุลเงินดิจิทัลมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกสบาย ประสิทธิภาพในการใช้งานและการลดต้นทุนทางการเงินในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการก่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดอันเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาระบบชำระเงินต่อไป แต่ก็ยังมุ่งไปที่การป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อความมั่นคงทางการเงินไม่ให้มีมากเกินไป และมุ่งลดอุปสรรคในการทำงานร่วมกันระหว่างระบบบริการชำระเงินต่าง ๆ

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังแห่งสหราชอาณาจักรได้มีการเสนอให้การกำกับดูแลการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในฐานะสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการนั้นไปในการทำงานเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ และสอดคล้องกับความรับผิดชอบของระบบการชำระเงินอย่างเป็นระบบภายใต้ Banking Act of 2009 เพื่อความเท่าเทียมในการกำกับดูแล กล่าวคือการควบคุมความเสี่ยงประเภทเดียวกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน โดยจะต้องมีการรับฟังความเห็นจากบรรดาสถาบันการเงินประกอบการพิจารณากฎเกณฑ์การกำกับดูแล โดยมุ่งเปิดโอกาสให้คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่มีเสถียรภาพสามารถนำมาใช้ เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการได้อย่างปลอดภัย เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ประชาชน นอกจากระบบการชำระเงินที่มีอยู่และเงินจากธนาคารพาณิชย์ ดังนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบที่ปลอดภัยสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อดำเนินการภายในสหราชอาณาจักรจะเป็นการวางรากฐานที่ชัดเจนสำหรับนวัตกรรมที่ยั่งยืนและช่วยให้ผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์อย่างปลอดภัย

อย่างไรก็ดี เมื่อเดือนเมษายน 2565 รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังแห่งสหราชอาณาจักรได้เผยแพร่เอกสารชื่อ UK regulatory approach to cryptoassets, stablecoins, and distributed ledger technology in financial markets: Response to the consultation and call for evidence เพื่อเป็นการอธิบายโดยละเอียดถึงแผนการกำกับดูแลตลาดคริปโทเคอร์เรนซี ที่รวมไปถึง Stablecoin พร้อมแผนเปิดตัว Sandbox ที่มีจุดประสงค์สำหรับทดสอบที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีบล็อกเชน ตลอดจนแนวทางการแก้ไข Banking Act 2009 โดยเพิ่มการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้งานซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินให้เข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลเพื่อให้ธนาคารกลางอังกฤษมีอำนาจในการกำกับดูแลครอบคลุมไปถึงคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ได้นั่นเอง นอกจากนี้ ยังมีแผนการแก้ไขโดยการขยายขอบเขต Financial Services (Banking Reform) Act 2013 (Banking Reform Act) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันและนำระบบการ

ชำระเงินผ่านคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งภายใต้การกำกับดูแลตามกฎหมาย¹²³

รัฐบาลสหราชอาณาจักรเห็นว่ากฎระเบียบที่ชัดเจนและเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการแข่งขันและนวัตกรรมในภาคส่วนที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันรัฐบาลและหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องของสหราชอาณาจักรได้ดำเนินการหรืออยู่ในขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมายหลายขั้นตอนการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ดังนี้¹²⁴

1) นำนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (AML/CTF) รูปแบบใหม่มาบังคับใช้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล (cryptoassets)¹²⁵ และเสนอให้มีการแก้ไขเพื่อใช้ Travel Rule¹²⁶ ของ Financial Action Task Force (FATF) สำหรับการโอนสินทรัพย์ดิจิทัล โดยการตรวจสอบย้อนกลับเส้นทางของสินทรัพย์ดิจิทัลในทุกสกุลเพื่อป้องกันปัญหาการฟอกเงินและการระดมทุนจากการก่อการร้าย¹²⁷

2) ขยายขอบเขตของระบอบการส่งเสริมทางการเงินของสหราชอาณาจักร (UK's financial promotions regime) ให้ครอบคลุมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย¹²⁸

3) บริหารจัดการความเสี่ยงของผู้ถือผ่านการออกคำเตือนผู้ถือหรือนักลงทุน และเพิ่มการให้ความรู้แบบองค์รวมเกี่ยวกับการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลต่อนักลงทุน

¹²³ HM Treasury, UK regulatory approach to cryptoassets, stablecoins, and distributed ledger technology in financial markets: Response to the consultation and call for evidence, เผยแพร่เมื่อ 4 เมษายน 2565, สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2565, ที่มา

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1066166/O-S_Stablecoins_consultation_response.pdf

¹²⁴ เพิ่งอ้าง.

¹²⁵ โปรดดู <https://www.fca.org.uk/firms/financial-crime/cryptoassets-aml-ctf-regime>

¹²⁶ กำหนดขึ้นเพื่อจะเข้ามาสนับสนุนในการตรวจสอบอุตสาหกรรมบริการทางการเงิน โดยจะมีการทำงานอย่างสม่ำเสมอและไม่เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการถ่ายโอน เพื่อให้สามารถระบุถึงเส้นทางที่มาของเงินเหล่านั้น

¹²⁷ โปรดดู <https://www.gov.uk/government/consultations/amendments-to-the-money-laundering-terrorist-financing-and-transfer-of-funds-information-on-the-payer-regulations-2017-statutory-instrument-2022>

¹²⁸ โปรดดู <https://www.gov.uk/government/consultations/cryptoasset-promotions>

การพิจารณานำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการภายในขอบเขตการกำกับดูแลของสหราชอาณาจักรมีดังต่อไปนี้¹²⁹

1) ดำเนินแนวทางการกำกับดูแลในกรณีเดียวกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ มาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลตาม Electronic Money Regulations 2011 และ Payment Service Regulations 2017 ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับนี้จะมีบทบาทเป็นรากฐานในการกำกับดูแล และจะมีการพิจารณาแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการควบคุมการออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ การจัดหากระเป๋าเงิน (wallets) และบริการการดูแล (custody services) ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบสำหรับออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการเพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดเข้าสู่ตลาดนวัตกรรม

2) ดำเนินแนวทางการกำกับดูแลโดยการขยายการบังคับใช้ส่วนที่ 5 Payment Systems ของ Banking Act 2009 เพื่อให้ครอบคลุมถึงการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ เพื่อควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบการเงิน และกำกับดูแลไปในแนวทางที่สอดคล้องกับเกณฑ์การกำกับดูแลของธนาคารกลางอังกฤษ ในลักษณะเดียวกับองค์กรที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการจาก Financial Conduct Authority (FCA)

3) ดำเนินแนวทางการกำกับดูแลโดยการขยายการบังคับใช้ Financial Services (Banking Reform) Act 2013 เพื่อให้แน่ใจว่าแนวทางการบริการทางการเงินและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีในอนาคตของสหราชอาณาจักรจะมีการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่าการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการอยู่ภายใต้ระเบียบการแข่งขันที่เหมาะสมโดยหน่วยงานผู้กำกับดูแลระบบชำระเงิน (Payment Systems Regulator หรือ PSR)

เพื่อเป็นการสนับสนุนการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ รัฐบาลสหราชอาณาจักรจะใช้ Sandbox เพื่อโครงสร้างพื้นฐานของตลาดการเงิน (Financial Market Infrastructure Sandbox หรือ FMI Sandbox) ซึ่งจะเปิดใช้งาน

¹²⁹ HM Treasury, UK regulatory approach to cryptoassets, stablecoins, and distributed ledger technology in financial markets: Response to the consultation and call for evidence, เผยแพร่เมื่อ 4 เมษายน 2565, สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2565, ที่มา https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1066166/O-5_Stablecoins_consultation_response.pdf

ในปี 2566 โดย FMI Sandbox นี้จะมีบทบาทในการสนับสนุนผู้ที่ต้องการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน เช่น เทคโนโลยีจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์¹³⁰ เพื่อให้บริการโครงสร้างพื้นฐานของตลาดการเงิน ซึ่งอาจรวมถึงหน่วยงานที่ได้มีการปรับเปลี่ยนกฎหมาย กฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่มีอยู่ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการนำเทคโนโลยีทางการเงินเหล่านี้ไปใช้ กล่าวคือ FMI Sandbox นี้จะช่วยให้อาครัฐและหน่วยงานกำกับดูแลเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่จำเป็น ทั้งในแง่ของการเปิดรับการใช้เทคโนโลยีใหม่และในแง่ของการจัดการความเสี่ยงใหม่ ๆ เพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ในปัจจุบัน ประเด็นในการพิจารณาแนวทางนโยบายโดยรวมของรัฐบาลสหราชอาณาจักรที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลและแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ มีดังนี้¹³¹

- 1) ความจำเป็นในการประสานงานด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศ และความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างเขตอำนาจศาล
- 2) ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการกอบการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของสหราชอาณาจักรจะต้องมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
- 3) ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยองค์กรที่มีความสำคัญอย่างเป็นระบบ เช่น ผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ และกระเป๋าเงิน ควรอยู่ภายใต้ข้อบังคับของธนาคารกลางอังกฤษ
- 4) ข้อตกลงร่วมกันอย่างกว้างขวาง (broad agreement) ว่าคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoin) ควรอยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่คล้ายคลึงกับการกำกับดูแลเงินอิเล็กทรอนิกส์
- 5) มุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลของสินทรัพย์ดิจิทัลอื่น ๆ นอกเหนือจากคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ไม่ได้รับการสนับสนุน เช่น บิทคอยน์ ซึ่งมีการเรียกร้องให้มีกฎระเบียบในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น การป้องกันไม่ให้เกิดจากการใช้ประโยชน์จากความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลของผู้เล่นในตลาด (market abuse) และเกณฑ์การออกหนังสือชี้ชวน (prospectus-type rules)

¹³⁰ เทคโนโลยีจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์เอื้อให้สมาชิกในเครือข่ายสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสานงาน และทำธุรกรรมระหว่างกันได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านตัวกลางใด ๆ

¹³¹ เพิ่งอ้าง.

ภายใต้บริบทของการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลของสหราชอาณาจักร คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin (stable tokens) ถือเป็นโทเคนดิจิทัลประเภทใหม่ นอกเหนือจากที่คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักรเคยออกแนวทางการพิจารณา PS19/22 Guidance on cryptoassets¹³² ซึ่งอธิบายถึงโทเคนดิจิทัลโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทกว้าง ๆ ได้แก่ โทเคนดิจิทัลที่มีลักษณะเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money tokens)¹³³ โทเคนดิจิทัลที่มีลักษณะเป็นหลักทรัพย์ (security tokens)¹³⁴ และโทเคนดิจิทัลที่ไม่มีการควบคุม (unregulated tokens)¹³⁵ ซึ่งคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin จะหมายรวมถึงโทเคนดิจิทัลที่ทำให้มูลค่าของตัวเองคงที่โดยการอ้างอิงมูลค่ากับสินทรัพย์ เช่น สกุลเงิน (fiat currency) และสามารถใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ หรือทำหน้าที่เป็นตัวเก็บมูลค่า (store of value) ได้อย่างน่าเชื่อถือมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดโทเคนดิจิทัลจำนวนมากที่มีการผสมผสานหลาย ๆ คุณลักษณะ (hybrid) จนไม่สามารถจำแนกแยกประเภทใดประเภทหนึ่งได้ ดังนั้น การจะจัดประเภทโทเคนดิจิทัลใด ๆ จะต้องมีความยืดหยุ่นเพียงพอ โดยสินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละประเภทย่อมมีลักษณะและความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เช่น คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ซึ่งอิงมูลค่าจากเงินตราของธนาคารกลาง (central forms of central bank money) และคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ออกโดยภาคเอกชนซึ่งอิงมูลค่าจากสินทรัพย์อื่น ๆ (privately issued tokens which reference their value from other assets) ย่อมมีลักษณะความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ดังนี้ จึงควรมีการกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ซึ่งอิงมูลค่าจากเงินตราของธนาคารเป็นคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ประเภทหนึ่ง แยกต่างหากจากคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อิงมูลค่ากับสินทรัพย์อื่น ๆ ประการสำคัญคือการ

¹³² โปรดดู <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps19-22.pdf>

¹³³ เป็นไปตามคำจำกัดความของเงินอิเล็กทรอนิกส์ใน Electronic Money Regulations 2011 กล่าวคือเป็นการนำเงินอิเล็กทรอนิกส์แบบดั้งเดิมมาทำให้อยู่ในรูปแบบของโทเคนดิจิทัล เครื่องมือการชำระเงินดิจิทัลที่จัดเก็บมูลค่าสามารถแลกได้ที่มูลค่าที่ตราไว้ตลอดเวลาและเสนอให้ผู้ถือสิทธิเรียกร้องโดยตรงกับผู้ออก

¹³⁴ มีลักษณะคล้ายกับการลงทุน เช่น หุ้นหรือตราสารหนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายของสหราชอาณาจักร โดยทั่วไปแล้ว สิ่งเหล่านี้จะเป็นการนำหลักทรัพย์แบบดั้งเดิมมาทำให้อยู่ในรูปแบบของโทเคนดิจิทัล ในทำนองเดียวกับโทเคนดิจิทัลที่มีลักษณะเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์

¹³⁵ หากไม่เข้าลักษณะของโทเคนดิจิทัลที่มีลักษณะเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือโทเคนดิจิทัลที่มีลักษณะเป็นหลักทรัพย์ จะถือว่าเป็นโทเคนดิจิทัลที่ไม่มีการควบคุม โดยแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ โทเคนดิจิทัลเพื่อการใช้ประโยชน์ (utility tokens) ที่ใช้ในการซื้อบริการหรือเข้าถึงบริการต่าง ๆ เช่น ที่เก็บข้อมูลบนคลาวด์ออนไลน์ (online cloud storage) และโทเคนดิจิทัลเพื่อการแลกเปลี่ยน (exchange tokens) ที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ซึ่งรวมถึงคริปโทเคอร์เรนซีที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น บิทคอยน์

กำหนดขอบเขตและกรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้บริโภคและผู้เล่นในตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถระบุได้ว่ากิจกรรมใดอยู่ภายในขอบเขตและข้อกำหนดและภาระผูกพันที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

วัตถุประสงค์ในการพิจารณาแนวทางในการออกแบบระบบการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของสหราชอาณาจักรคือเพื่อส่งเสริมการแข่งขัน นวัตกรรม และสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของสหราชอาณาจักร ปกป้องความมั่นคงทางการเงินและความสมบูรณ์ของตลาด (market integrity) และการกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคที่แข็งแกร่ง¹³⁶

สหราชอาณาจักรได้มีการวางแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการโดยการจัดลำดับการปฏิรูปกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับตามโอกาสที่จะเกิดความเสียหายและผลกระทบต่อระบบการเงินที่รุนแรงที่สุด โดยในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายจะเป็นการพิจารณากฎหมายที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันเพื่อให้การกำกับดูแลสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกันให้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน โดยจะเกิดจากการสะท้อนให้เห็นถึงการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บมูลค่าที่แพร่หลาย อันจะเห็นได้จากการที่ปัจจุบันมีการใช้ดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในการชำระเงินรายกันแล้วและเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรัฐบาลสหราชอาณาจักรมองว่าการกำกับดูแลที่เหมาะสมอาจมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงและการแข่งขันในการชำระเงิน จากนั้นจึงขยายขอบเขตไปสู่การนำกลุ่มสินทรัพย์ดิจิทัล (set of cryptoassets) อื่น ๆ เช่น บิทคอยน์ มาใช้ในวงกว้างขึ้น โดยในระหว่างการทำตามแผนซึ่งอาจใช้ระยะเวลานาน จะมีการนำกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้บริโภคผ่านระบบการส่งเสริมทางการเงิน (financial promotions regime) รวมถึงนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายมาใช้ในการกำกับดูแลเป็นรายกรณีไป¹³⁷

ตัวอย่างการนำกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับผู้บริโภคผ่านระบบการส่งเสริมทางการเงิน (financial promotions regime) รวมถึงนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายมาใช้ในการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อจัดการกับความเสียหายและสนับสนุนนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากสินทรัพย์ดิจิทัล¹³⁸ เช่น

¹³⁶ เพิ่งอ้าง.

¹³⁷ เพิ่งอ้าง.

¹³⁸ อ้างแล้ว.

1) การดำเนินการตามคำสั่งป้องกันการฟอกเงินครั้งที่ 5 (Fifth Anti-Money Laundering Directive) กระทรวงการคลังแห่งสหราชอาณาจักรและคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักรกำหนดให้ผู้ให้บริการกระเป๋าเงิน ผู้รับฝากทรัพย์สิน และผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (AML/CTF)

2) กำหนดให้โทเคนดิจิทัลที่มีแนวโน้มที่จะเป็นการลงทุนภายใต้ Financial Services and Markets Act 2000 Regulated Activities Order 2001 รวมถึงที่เป็นเครื่องมือทางการเงินภายใต้ตลาดการเงินลำดับรอง (Second Markets in Financial Instruments Directive หรือ MIFID II) หรือเงินอิเล็กทรอนิกส์ตาม Electronic Money Regulations 2011 ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักร โดยอาจถูกกำหนดให้ต้องมีการขออนุญาตหรือลงทะเบียนประกอบธุรกิจหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จะดำเนินการ

3) มีการประกาศห้ามเสนอขาย ทำการตลาด จัดจำหน่ายอนุพันธ์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนบันทึกการซื้อขายที่อ้างอิงสินทรัพย์ดิจิทัลบางประเภทแก่ผู้บริโภครายย่อย

4) มีการประกาศคำเตือนแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการหลอกลวง และมีการให้คำแนะนำวิธีการป้องกันตนเองแก่ผู้บริโภค

5) สนับสนุนสำหรับบริการทางการเงินที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ใช้ระบบประมวลผลแบบกระจายศูนย์ให้สามารถทดลองการให้บริการผ่าน Regulatory Sandbox ของคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักร เพื่อให้ผู้ประกอบการทดลองให้บริการในสภาพแวดล้อมจริงที่มีการกำกับดูแลโดยภาครัฐ เช่น บริการการชำระเงิน บริการการแปลงเครื่องมือทางการเงินเป็นโทเคนดิจิทัล กระบวนการและขั้นตอนการยืนยันตัวตนเพื่อระบุอัตลักษณ์และคุณลักษณะของบุคคลทางดิจิทัล (Digital ID) และตัวกลางในธุรกิจประกันภัย (insurance intermediation)

แนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของสหราชอาณาจักรนั้น จะเริ่มต้นจากการแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่แล้ว 4 ฉบับ อันได้แก่ Electronic Money Regulations 2011, Payment Services Regulations 2017, Parts 5 of the Banking Act 2009 และ Financial Services (Banking Reform) Act 2013

รัฐบาลสหราชอาณาจักรมองว่าคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin จำนวนมากที่อิงมูลค่ากับสกุลเงิน (fiat currency) นั้นมี “ลักษณะเฉพาะที่คล้ายคลึง” กันกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อหลีกเลี่ยงโอกาสในการอาศัยข้อได้เปรียบระหว่างกฎระเบียบที่ใช้บังคับกับเงินอิเล็กทรอนิกส์แบบดั้งเดิมและกฎระเบียบที่ใช้บังคับกับคริปโทเคอร์เรนซี

ประเภท Stablecoin ในขณะที่การกำกับดูแลภายใต้กฎหมายการชำระเงินนั้นเป็นไปตามหลักการที่ว่า “ความเสี่ยงเดียวกัน ผลการกำกับดูแลที่เหมือนกัน (same risk, same regulatory outcome)” ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการตามแนวทางข้างต้นจะส่งผลให้การนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้ในลักษณะดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ 3 หน่วยงาน อันได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักร ธนาคารกลางอังกฤษ และหน่วยงานการกำกับดูแลด้านระบบการชำระเงิน (Payment Systems Regulator)

เมื่อพิจารณา Electronic Money Regulations 2011 และ Payments Services Regulations 2017 ซึ่งได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักรในการควบคุมและดูแลผู้ที่มีส่วนร่วมในการชำระเงินโดยดำเนินการบนพื้นฐานของระบบการอนุญาตหรือการลงทะเบียน (centralized or registration regime) กล่าวคือผู้ที่ประสงค์จะเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการชำระเงินจะต้องยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตให้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับระบบชำระเงินในสหราชอาณาจักร ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดหน้าที่และมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องปฏิบัติ เช่น ข้อกำหนดด้านเงินทุน โดยรัฐบาลสหราชอาณาจักรมองว่าสามารถนำกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับเงินอิเล็กทรอนิกส์และบริการชำระเงินมาเป็นรากฐานในการพัฒนาและนำมาปรับใช้กับการออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และการให้บริการกระเป๋าเงินได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือจัดตั้งระบบการอนุญาตและกำกับดูแลภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักรครอบคลุมคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoin) เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งสามารถใช้เป็นวิธีการชำระเงินได้ และเพิ่มกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการระบุข้อกำหนดอย่างกว้าง (broad requirements) กิจกรรม (activities) และการกระทำหรือหน้าที่ (functions) ที่จะถูกกำกับดูแล ซึ่งหลายกิจกรรมเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าว (payment transactions) อาจคล้ายคลึงกับบริการชำระเงินที่มีอยู่แล้ว เช่น การทำธุรกรรมการชำระเงิน ในขณะเดียวกันก็อนุญาตให้ยกเว้นการใช้ระบบการดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบเกี่ยวกับการชำระเงินและเงินอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน กล่าวคือแม้ว่าผู้ประกอบการบางประเภทอาจดำเนินกิจกรรมที่อยู่ในขอบเขตการกำกับดูแลตามกฎหมาย แต่ลักษณะของกิจกรรมนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตดำเนินการนั่นเอง¹³⁹

¹³⁹ อ้างแล้ว.

การกำหนดผู้เล่น กิจกรรมและข้อกำหนดอื่น ๆ ที่จะต้องถูกกำกับดูแลโดยคณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักร มีรายละเอียดดังนี้¹⁴⁰

1) ผู้เล่นที่จะถูกกำกับดูแลโดยคณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักร หมายรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตลาดซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกในการใช้และการออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin อันได้แก่ ผู้ออกหรือผู้ดำเนินการระบบที่รับผิดชอบในการจัดการกฎของระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเผาเหรียญ ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ ดิจิทัลแก่นักลงทุนหรือผู้ถือ และผู้ให้บริการกระเป๋าเงิน ซึ่งอาจให้การดูแลโทเคนดิจิทัล และ/หรือจัดการกุญแจส่วนตัว (private keys)

2) กิจกรรมจะถูกกำกับดูแลโดยคณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักร ส่วนมากจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่

- การออก สร้างหรือทำลายโทเคนดิจิทัลที่เชื่อมโยงกับสินทรัพย์อื่น
- การรักษาเสถียรภาพของมูลค่า (value centralized) และการบริหารจัดการสินทรัพย์สำรอง (reserve management) ที่ใช้อิงมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin รวมถึงการให้บริการการดูแลรับฝาก (custody/trust services) ให้มีความน่าเชื่อถือเพื่อให้แน่ใจว่ามีเสถียรภาพของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin
- การตรวจสอบความถูกต้องของการทำธุรกรรม (validation of transactions)
- การให้บริการหรือสนับสนุนเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการที่เกี่ยวข้อง
- การเคลื่อนย้ายเงินทุน (transmission of funds) เพื่อให้แน่ใจว่าการชำระบัญชีมีความถูกต้องและความเสี่ยงของผู้สัญญาและลดความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้
- การให้บริการดูแลและจัดการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin แก่บุคคลภายนอก ไม่ว่าจะในนามตนเองหรือไม่ ซึ่งรวมถึงการจัดเก็บกุญแจส่วนตัว (private keys)
- การให้บริการดำเนินการทางธุรกรรมเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ในนามของบุคคลอื่น
- การให้บริการแลกเปลี่ยนระหว่างโทเคนดิจิทัลและเงินสด (fiat)

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลจัดการความเสี่ยงของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการควบคู่ไปกับการสนับสนุน

¹⁴⁰ อ่างแล้ว.

นวัตกรรมและการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้เพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะต้องถูกกำกับดูแลดังต่อไปนี้¹⁴¹

- ข้อกำหนดการอนุญาตภายใต้เงื่อนไขบางอย่าง เช่น ต้องได้รับอนุญาตก่อนเริ่มให้บริการ
- ข้อกำหนดด้านการประกันภัย (prudential requirements) รวมถึงข้อกำหนดด้านเงินทุนและสภาพคล่อง ข้อกำหนดด้านการบัญชีและการตรวจสอบ
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารเงินทุนและสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางการเงินอันเป็นการปกป้องผู้บริโภคด้วย
- ข้อกำหนดสำหรับการบำรุงรักษาและการจัดการสำรองของสินทรัพย์ โดยเฉพาะสินทรัพย์สำรองที่นำมาใช้ในการอิงมูลค่าของคริปโตเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และข้อกำหนดอื่น ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพและการรักษาความปลอดภัยของสินทรัพย์เหล่านั้น
- ข้อกำหนดความเล็กกิจการและการล้มละลายอย่างเป็นระเบียบ
- ข้อกำหนดเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ออกและผู้ให้บริการเตรียมพร้อมสำหรับแนวทางการแก้ไข การบริหารหรือการล้มละลาย
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปกป้องโทเคนดิจิทัล
- ข้อกำหนดหลักเกี่ยวกับกระเป๋าเงินและการแลกเปลี่ยนเพื่อให้แน่ใจว่าภาครัฐจะให้การปกป้องโทเคนดิจิทัลของผู้ถืออย่างเหมาะสม เช่น ความปลอดภัยของกุญแจที่ใช้ในการเข้าถึงโทเคนดิจิทัล
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบในการบริหารจัดการและการกำกับดูแลความเสี่ยง
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโดยรวมที่มีประสิทธิภาพของผู้ออกหรือผู้ให้บริการ
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับการแจ้งเตือนและการรายงาน เช่น การเปิดเผยของผู้ให้บริการต่อหน่วยงานผู้กำกับดูแลและผู้ใช้งาน
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับบันทึกการรักษา เช่น ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดเก็บบันทึกภายในของผู้ให้บริการ
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับการแนวปฏิบัติ เช่น การที่ผู้ให้บริการต้องจัดหาให้กับสิทธิให้แก่ผู้ใช้ตามที่กฎหมายกำหนด
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางการเงิน เช่น การดำเนินการอย่างเหมาะสมตามนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับบริการเอาต์ซอร์ส (outsourcing services) เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

¹⁴¹ เพิ่งอ้าง.

- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน เช่น ความน่าเชื่อถือของบริการ
- ข้อกำหนดเพื่อให้แน่ใจว่าธุรกิจมีความต่อเนื่อง ในกรณีที่ธุรกิจเกิดปัญหา ไม่ว่าจะในทางกายภาพ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางธรรมาภิบาล หรืออื่น ๆ
- ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย เช่น การป้องกันความเสี่ยงด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานที่นำมาใช้

แนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการที่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรได้มีการเสนอข้างต้น กล่าวคือการนำกฎเกณฑ์เรื่องเงินอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้ เช่น แก้ไขคำจำกัดความของเงินอิเล็กทรอนิกส์¹⁴² เพื่อให้คณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักรมีอำนาจเหนือผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และองค์กรอื่น ๆ รวมถึงผู้ให้บริการกระเป๋าเงินจะช่วยให้ผู้ถือสามารถแปลงคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าวเป็นสกุลเงิน (fiat) ได้ในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ (at par) ได้ทุกเมื่อที่ต้องการ โดยสิทธิในการแปลงหรือไถ่ถอนคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าวจะต้องเป็นไปตาม Safeguarding Rules ที่กำหนดไว้ใน Electronic Money Regulations 2011 ซึ่งถูกกำหนดไว้เพื่อคุ้มครองเงินของผู้ถือ หากผู้ออกล้มละลาย รวมถึงข้อกำหนดที่กองทุนจะถูกเก็บไว้ในบัญชีแยกต่างหากจากเงินทุนหมุนเวียนของผู้ออก และหากต้องการนำไปลงทุนจะต้องลงในสินทรัพย์สภาพคล่องคุณภาพสูงหรือได้รับการคุ้มครองตามการประกันภัยที่เหมาะสม และจะต้องมีนโยบายหรือการรับประกันที่เทียบเท่ากัน กล่าวคือในทางปฏิบัติแล้ว การที่ผู้ออกจะออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin แต่ละเหรียญ ผู้ออกจะต้องมีสินทรัพย์สำรองไว้ในมูลค่าที่เท่ากันและไม่สามารถนำสินทรัพย์นั้นไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใด เช่น การปล่อยกู้¹⁴³

ในส่วนของการกำกับดูแลผู้ให้บริการกระเป๋าเงินสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างจากเงินอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือผู้ให้บริการกระเป๋าเงินสินทรัพย์ดิจิทัลมักเป็นบุคคลที่สามซึ่งไม่ใช่ผู้ออกหรือผู้ถือสินทรัพย์ดิจิทัลแต่อย่างใด แต่จะดำเนินการถือครองและนำเข้าหรือนำออกซึ่งสินทรัพย์ดิจิทัลใด ๆ แทนผู้ถือโดยใช้ private key ซึ่งส่งผลให้ในกรณีที่ผู้ถือต้องการแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และเงินสดไม่จำเป็นต้องกระทำผ่านผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซีนั้น ๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ข้อกำหนดให้ผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ต้องสำรองสินทรัพย์เอาไว้เพื่อเป็นทุกสำรอง จึงควรมีข้อกำหนดดังกล่าวมาปรับใช้กับผู้ให้บริการกระเป๋าเงินสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่ง

¹⁴² มูลค่าเงินที่เก็บไว้ตามที่ผู้ออกได้กำหนดและแสดงไว้ ซึ่งผู้ออกจะออกให้เมื่อได้รับเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมการชำระเงิน... (stored monetary value as represented by a claim on the issuer which is issued on receipt of funds for the purpose of making payment transactions...)

¹⁴³ อ้างแล้ว.

ทำหน้าที่ดูแล และ/หรือ จัดการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นี้ด้วย รวมถึงมีการกำหนดกิจกรรมของผู้ให้บริการกระเป๋าเงินสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะต้องได้รับการควบคุมในลักษณะเดียวกับผู้ออกอาทิ ข้อกำหนดด้านการประกันภัย (prudential requirements) รวมถึงข้อกำหนดด้านเงินทุนและสภาพคล่อง ข้อกำหนดด้านการบัญชีและการตรวจสอบ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการแจ้งเตือนและการรายงาน การปฏิบัติตามข้อกำหนดทางธุรกิจ (Conduct of business requirements) ความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน (Operational resilience) ตลอดจน Safeguarding Rules และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค¹⁴⁴

แนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของสหราชอาณาจักรภายใต้ Part 5 of the Banking Act 2009 เป็นอำนาจของธนาคารกลางอังกฤษในการกำหนดระบบการชำระเงินขึ้นใหม่ ซึ่งจะกำหนดได้หากปรากฏว่าระบบชำระเงินใดจะส่งผลให้ระบบการเงินของสหราชอาณาจักรหยุดชะงัก ซึ่งอาจพิจารณาร่วมกับปริมาณและมูลค่าของธุรกรรมที่อาจเกิดขึ้น ลักษณะของธุรกรรมและการเชื่อมโยงไปยังระบบอื่น ๆ รวมถึงการทดแทนกันได้ (substitutability) นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังได้ให้อำนาจแก่ธนาคารกลางอังกฤษในการประกาศและบังคับใช้หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลใด ๆ เพื่อใช้บังคับแก่ผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการระบบการชำระเงิน

ธนาคารแห่งอังกฤษมีการเสนอให้แก้ไขนิยามของ “ระบบการชำระเงิน”¹⁴⁵ ภายใต้ Part 5 of the Banking Act 2009 ให้ครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวกหรือควบคุมการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อการชำระเงิน ซึ่งจะได้รับการออกแบบมาเพื่อรองรับการจัดการที่นำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ในลักษณะของนิยามกว้าง ๆ เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในด้านกฎระเบียบมากขึ้น ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้จะช่วยให้ธนาคารอังกฤษสามารถกำกับดูแลการให้บริการดังกล่าวได้ทันทีที่มีการเปิดให้บริการแก่ประชาชน ทั้งนี้ ก็เพื่ออำนวยความสะดวกในการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับรูปแบบเดิมที่มีอยู่ หากธนาคารกลางอังกฤษเห็นว่าการกำหนดระบบชำระเงินใหม่นั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปตามเหตุผลด้านความมั่นคง แต่ยังเป็นที่ถกเถียงว่าการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการนั้นไม่น่าจะถึงขนาดที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อระบบการเงินของสหราชอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะสั้นนี้ อย่างไรก็ตาม เห็นว่าควรมีการนำ Financial Services (Banking

¹⁴⁴ เพิ่งอ้าง.

¹⁴⁵ means arrangements designed to facilitate or control the transfer of money

Reform) Act 2013 มาปรับใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ¹⁴⁶

อนึ่ง ธนาคารกลางอังกฤษได้มีการออก Digital Money Discussion Paper¹⁴⁷ ซึ่งมีการพิจารณาประเภทของรูปแบบในการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อาจเหมาะสมในการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ เช่น กำกับดูแลในรูปแบบเดียวกับการกำกับดูแลธนาคารสำหรับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อิงมูลค่ากับหนี้สินของธนาคารกลาง (central bank liabilities) เงินฝากในธนาคารพาณิชย์ (deposits at commercial banks) หรือในสินทรัพย์สภาพคล่องที่มีคุณภาพสูง (high quality liquid assets) รวมถึงรูปแบบการกำกับดูแลในรูปแบบกองทุนสำรอง (backing models)

โดยสรุป ในส่วนที่เกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ รัฐบาลสหราชอาณาจักรเห็นว่าควรเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องและครอบคลุมกับแนวทางการกำกับดูแลทางการเงินตราหรือเงินกระดาษที่มีอยู่ในปัจจุบัน (fiat currencies) ซึ่งเป็นการรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะสะท้อนถึง

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎระเบียบ การกำกับดูแล และการกำกับดูแลการจัดการทั่วโลกของคณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักร (Financial Stability Board's recommendations on the regulation, supervision and oversight of global stablecoin arrangements)¹⁴⁸ ซึ่งในแง่ของเขตอำนาจศาลในปัจจุบัน ผู้ให้บริการกระเป๋าเงินและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในสหราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักร และหากถือว่าเป็นระบบการชำระเงินก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารกลางอังกฤษผ่านกฎหมายสำคัญสองฉบับ ได้แก่ Electronic Money Regulations 2011 และ Payment Services Regulations 2017 โดยการจัดตั้งระบบการอนุญาตและกำกับดูแลภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักรครอบคลุมคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoin) เพื่อเป็น

¹⁴⁶ เพิ่งอ้าง.

¹⁴⁷ โปรดดู <https://www.bankofengland.co.uk/paper/2021/new-forms-of-digital-money>

¹⁴⁸ โปรดดู <https://www.fsb.org/2020/10/regulation-supervision-and-oversight-of-global-stablecoin-arrangements/>

สื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ และเพิ่มกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการระบุข้อกำหนดอย่างกว้าง (broad requirements) กิจกรรม (activities) และการกระทำหรือหน้าที่ (functions) ที่จะถูกกำกับดูแล ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์การชำระเงินและเงินอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

2) รายงานการหารือเกี่ยวกับการนำหลักการสำหรับโครงสร้างพื้นฐานตลาดการเงินไปใช้กับการจัดการ Stablecoin ของ The Committee on Payments and Market Infrastructures and International Organization of Securities Commissions (CPMI-IOSCO)¹⁴⁹ ซึ่งยืนยันว่ามาตรฐานสากลทั่วไปสำหรับระบบการชำระเงินและหลักการสำหรับโครงสร้างพื้นฐานของตลาดการเงินสามารถนำไปใช้กับระบบการจัดการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ เพื่อปรับปรุงกรอบการกำกับดูแลให้มีการพัฒนาอย่างเป็นมาตรฐานสากล

นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในบริบทของการเป็นระบบชำระเงิน โดยการกำหนดเป็นระบบชำระเงินรูปแบบใหม่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลางอังกฤษ ซึ่งเป็นการพิจารณาปรับใช้ Parts 5 of the Banking Act 2009 และ Financial Services (Banking Reform) Act 2013

อย่างไรก็ดี รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรมองว่าในปัจจุบันคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายและการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลที่ไม่มีการอิงมูลค่ากับสินทรัพย์ใด ๆ (unbacked cryptoassets) เช่น บิทคอยน์ และยังมีบทบาทสำคัญในระบบการเงินแบบกระจายศูนย์มากกว่าการนำมาเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในลักษณะของเงินตรา อาทิ ถูกใช้เป็นแหล่งพักมูลค่าชั่วคราว (temporary stores of stable value) สำหรับนักลงทุนที่ต้องการจะย้ายเงินทุนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัลโดยไม่ต้องเปลี่ยนผ่านเป็นเงินสด (fiat money)¹⁵⁰

อนึ่ง การสนับสนุนคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เป็นอีกปัจจัยที่กระทรวงการคลังของสหราชอาณาจักรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเห็นว่าไม่ว่าจะมีการกำกับดูแลในรูปแบบใด ธนาคารกลางจะต้องมีการสนับสนุนด้านสภาพคล่องให้กับผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin และจะต้องสามารถเข้าถึงงบดุลของธนาคารกลาง ในกรณีที่จะกำกับดูแลโดยการจำกัดประเภทสินทรัพย์สำรองให้เป็นหนี้สินของธนาคารกลาง ธนาคารจะต้องคำนึงถึงมาตรการของหนี้สินเหล่านี้และยอดสำรอง (liabilities and reserve balances) ในการจัดการงบดุลในอนาคตด้วย

¹⁴⁹ โปรดดู <https://www.bis.org/cpmi/publ/d198.htm>

¹⁵⁰ อ้างแล้ว.

โดยสรุปแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในปัจจุบันบางประเทศเปิดกว้างในการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการได้อย่างเต็มที่ อย่างประเทศเอลซัลวาดอร์ที่ยอมรับบิทคอยน์เป็นเงินตราที่สามารถใช้ชำระค่าสินค้าและบริการได้ตามกฎหมาย โดยรัฐบาลสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนสกุลเงินดิจิทัลไปเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ แต่ก็มีประเทศที่ห้ามการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลอย่างเด็ดขาดทุกรูปแบบอย่างประเทศจีนที่มีการประกาศให้การลงทุนซื้อขายรวมถึงการขุดเงินดิจิทัลถือเป็นการดำเนินการที่ผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ประเทศส่วนใหญ่ซึ่งรวมถึงประเทศไทยเองกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาออกหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ โดยเฉพาะรูปแบบการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลประเภท Stablecoin เช่น สหรัฐอเมริกาเสนอให้มีกฎหมายจำกัดการชำระเงินด้วย Stablecoin ให้ทำได้โดยมีการรับประกันจากสถาบันรับประกันเงินฝากและต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง ในขณะที่กลุ่มประเทศยุโรปอยู่ระหว่างเสนอกฎหมายกำกับดูแลการใช้สินทรัพย์ดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Stablecoin รวมถึงการประกอบธุรกิจการให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล ขณะที่ประเทศอังกฤษ แม้จะมองว่าการเติบโตของสกุลเงินดิจิทัลอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทต่าง ๆ

บทที่ 4

แนวทางแก้ไขกฎหมายและการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

ดังที่ได้กล่าวมาในบทที่ 2 ถึงลักษณะและแนวคิดของเงิน ระบบชำระเงินและคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ในบริบทของการกำกับดูแลตามกฎหมายไทย และในบริบทของกฎหมายต่างประเทศในบทที่ 3 จะเห็นได้ว่าปัจจุบันได้มีการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการกันอย่างแพร่หลายทั่วโลกซึ่งไม่จำกัดเฉพาะแต่เพียงใช้ในการลงทุนดังเช่นในอดีตเท่านั้น และเริ่มเป็นที่ยอมรับและรับรองบ้างแล้วในต่างประเทศ ด้วยเหตุที่คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin นี้มีคุณสมบัติความเป็นเงินครบถ้วนทั้งสามประการ อีกทั้งยังเป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าคงที่ซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายได้ง่ายอันอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการเงินและเศรษฐกิจในวงกว้าง และเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงป้องกันความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อเศรษฐกิจมากเกินไป โดยพิจารณาร่วมกับศักยภาพและข้อดีต่อระบบการเงินของคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ทั้งในเรื่องของความเร็วในการทำธุรกรรมทางการเงิน ตลอดจนทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างคริปโทเคอร์เรนซีสกุลต่าง ๆ บนบล็อกเชนต่าง ๆ ซึ่งเข้ามามีบทบาทในการลดต้นทุน และเพิ่มความโปร่งใสในระบบการเงินมากขึ้น โดยแต่ละคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin แต่ละประเภทจะมีกลไกการรักษาราคาหรือสินทรัพย์หนุนหลังที่แตกต่างกันไปดังที่ได้กล่าวไปในบทที่ 2

เนื่องจากคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin จะถูกนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการก็ต่อเมื่อสามารถสร้างและรักษาความน่าเชื่อถือได้ในหากสามารถคงคุณสมบัติการรักษามูลค่า (store of value) และเป็นวิธีการชำระเงินที่ได้รับการยอมรับ (accepted means of payment) ได้ซึ่งหมายความว่าผู้ออกจะต้องสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือให้คงอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คงความสามารถในการแลกเปลี่ยนกับเงินตราในรูปแบบที่มีอยู่เดิมได้อย่างเต็มที่ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือจะต้องสร้างความมั่นใจแก่บรรดาผู้ใช้งานว่าคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin สกุลนั้น ๆ มีความมั่นคงในระดับเดียวกับเงินที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน¹⁵¹ ดังนั้น การศึกษาแนวทางการรับรองนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในบทนี้ จะมุ่งพิจารณาบทบาทของผู้ออก (issuer) คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีมูลค่าทางการเงินของ Stablecoin นั้น ๆ สามารถใช้มูลค่าทางการเงินของ

¹⁵¹ โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 3.2

สกุลเงินที่ผู้ออกกำหนดได้¹⁵² โดย Stablecoin นั้นจะต้องมีอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ไม่ว่าจะตอนออกใช้ แลกเปลี่ยน หรือซื้อขายบนศูนย์ซื้อขาย หรือเมื่อถูกเสนอโดยผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก และเพื่อที่จะได้ใช้งานแล้วผู้ถือจะต้องมีความสัมพันธ์ตามสัญญาหรือทางบัญชีกับผู้ออก อันส่งผลให้ผู้ออกเป็นหัวใจของความมั่นคงและความเสี่ยงของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ดังกล่าวเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ การพิจารณาแนวทางการรับรองนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในวงกว้าง อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในมิติต่าง ๆ อันได้แก่¹⁵³

1) ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการชำระเงิน หากสินทรัพย์ดิจิทัลถูกนำมาใช้เพื่อชำระค่าสินค้าบริการอย่างแพร่หลาย อาจส่งผลต่อการดูแลระบบการชำระเงินให้มีประสิทธิภาพ มั่นคงและปลอดภัย เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลส่วนใหญ่ถูกพัฒนาจากเทคโนโลยีสาธารณะแบบกระจายศูนย์ (public blockchain) ทำให้ไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลและไม่มีกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยไว้ หากเกิดปัญหา ผู้ใช้บริการอาจไม่ได้รับความคุ้มครอง นอกจากนี้ ยังทำให้มีการแบ่งแยกระบบการชำระเงินหลายระบบ (fragmentation) และซ้ำซ้อน อาจสร้างความสับสนหรือทำให้เกิดต้นทุนหากผู้บริโภคต้องใช้หลายระบบ ทำให้ต้นทุนการชำระเงินโดยรวมของประเทศสูงขึ้นและส่งผลกระทบต่อเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจการเงินด้วย

2) ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางการเงิน และความสามารถในการดูแลภาวะการเงินของประเทศ กล่าวคือ การเกิดหน่วยวัดมูลค่าหรือหน่วยการตั้งราคาที่นอกเหนือจากสกุลเงินบาทจะเป็นต้นทุนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนและธุรกิจ จากการแลกเปลี่ยนไป-มาระหว่างสกุลต่าง ๆ นอกจากนี้ ความต้องการถือครองสกุลเงินบาทที่ลดลง จะลดทอนประสิทธิภาพของการส่งผ่านนโยบายการเงิน ในการดูแลระดับราคาสินค้า รวมถึงลดความสามารถของ ธปท. ในการดูแลให้ภาวะการเงินสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา นอกจากนี้ หากเกิดวิกฤตสภาพคล่องในประเทศ ธปท. จะไม่สามารถเข้าช่วยเหลือด้านสภาพคล่องให้แก่สถาบันการเงินต่าง ๆ ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินบาทได้

มุมมองความเสี่ยงข้างต้นสอดคล้องกับมุมมองของผู้กำกับดูแลในหลายประเทศ เช่น อังกฤษ สหภาพยุโรป เกาหลีใต้ และมาเลเซีย โดยที่ผ่านมามีบางประเทศจำกัดการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลใน

¹⁵² เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินบาทของ Stablecoin A อยู่ที่ 1 Stablecoin A มีมูลค่าคงที่เท่ากับ 2 บาท

¹⁵³ สำนักงาน ก.ล.ต., ก.ล.ต. ออกเกณฑ์กำกับบริการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่สนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าหรือบริการ, ข่าว ก.ล.ต. ฉบับที่ 39/2565, เผยแพร่เมื่อ 23 มีนาคม 2565, สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565, ที่มา https://www.sec.or.th/TH/Pages/News_Detail.aspx?SECID=9353

ขอบเขตเพื่อการลงทุนเป็นหลัก เช่น อินโดนีเซียและเวียดนาม ขณะที่หลายประเทศอยู่ระหว่างการพิจารณาการกำกับดูแลที่เหมาะสมเช่นกัน

3) ความเสี่ยงต่อผู้ใช้งานหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็นสามด้าน ดังนี้

3.1) ความเสี่ยงจากความผันผวนของมูลค่าสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งทำให้อุดมใช้จ่ายของผู้ใช้ หรือรายรับของผู้รับชำระมีความไม่แน่นอนสูง แม้ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลบางรายมีบริการที่ช่วยแลกสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเงินบาทก่อนส่งมอบแก่ร้านค้า แต่ยังคงอาจมีต้นทุนแฝง เช่น ค่าธรรมเนียมในการแปลงสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อป้องกันความผันผวน ที่อาจเก็บจากผู้ใช้หรือผู้รับชำระได้

3.2) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีโอกาสที่ผู้ใช้บริการจะถูกโจรกรรมทางไซเบอร์ เกิดการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล หรือระบบหยุดชะงักทำให้เสียโอกาส

3.3) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย ด้วยลักษณะของสินทรัพย์ดิจิทัลที่สามารถโอนหรือรับโอนจากกระเป๋าส่วนตัว (private wallet) ที่ผู้ใช้บริการไม่ต้องพิสูจน์ยืนยันตัวตน จึงมีโอกาสที่สินทรัพย์ดิจิทัลจะถูกใช้เพื่อการฟอกเงิน และเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนทางการเงินให้กับการก่อการร้าย รวมถึงการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาทั้งประโยชน์และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการบนพื้นฐานที่เชื่อว่าสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทต่าง ๆ มีบทบาทในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีส่วนทำให้การชำระเงินเร็วขึ้น ต้นทุนลดลงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้ความสำคัญกับการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงและปลอดภัยได้รับการปกป้องคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัว (data protection and privacy) รวมทั้งประโยชน์ของการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกสบาย ประสิทธิภาพในการใช้งานและการลดต้นทุนทางการเงินในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการก่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดอันเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดการพัฒนาในระบบชำระเงินต่อไป แต่ก็ยังมุ่งไปที่การป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อความมั่นคงทางการเงินไม่ให้มีมากจนเกินไป และมุ่งลดอุปสรรคในการทำงานร่วมกันระหว่างระบบบริการชำระเงินต่าง ๆ ประกอบกับแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่านานาประเทศเริ่มมีการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ซึ่งรักษามูลค่าโดยใช้สำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำมาใช้เป็นสื่อกลางในระบบชำระเงินกันบ้างแล้ว ดังนี้จึงเห็นควรพิจารณาแนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ซึ่งรักษามูลค่าโดยใช้สำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่ความเสี่ยงต่ำ เช่น Fiat-backed Stablecoin อันมีความใกล้เคียงเงินซึ่งเป็นเพียงข้อมูลในปัจจุบันกล่าวคือเงินอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการภายใต้บริบทของกฎหมายไทยภายใต้

กรอบของกฎหมายสองฉบับ ได้แก่ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

4.1 แนวทางการแก้ไขพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 เพื่อรับรอง คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

ดังที่ได้กล่าวมาในบทที่ 3 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ คือ สิงคโปร์และสหราชอาณาจักรที่จะพิจารณาแนวทางการรับรองหรือกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีตามวัตถุประสงค์ในการออก ใช้ สินทรัพย์ดิจิทัลสกุลปละประเภทนั้น ๆ ตามกฎหมายเดิมที่มีอยู่ โดยส่วนใหญ่คือกฎหมายการชำระเงินของประเทศนั้น ๆ ในขณะที่ประเทศไทยมีการออกกฎหมายกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการเฉพาะ ได้แก่ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ถือเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำกับดูแลและการบริหารจัดการสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศโดยเฉพาะในส่วนของคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล เพื่อให้มีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล และรองรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนอันจะเป็นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กิจการที่มีศักยภาพมีเครื่องมือในการระดมทุนที่หลากหลายประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอเพื่อประกอบการตัดสินใจ เกิดความโปร่งใส และป้องกันมิให้มีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลที่ไม่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจนไปใช้ประโยชน์หรือกระทำการหลอกลวงประชาชนหรือประกอบอาชญากรรม ตลอดจนมีกลไกในการดูแลรักษาเสถียรภาพทางการเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงได้มีการตราพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการระดมทุนต่อประชาชนผ่านการเสนอขายโทเคนดิจิทัล การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล¹⁵⁴

จะเห็นได้แม้กฎหมายฉบับนี้จะมอบอำนาจให้แก่ ก.ล.ต. ในการเป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย แต่ก็มิได้มุ่งกำกับดูแลแต่เฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในตลาดทุน เช่น การระดมทุนต่อประชาชนผ่านการเสนอขายโทเคนดิจิทัล แต่ยังหมายรวมถึงการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งหมดซึ่งเป็นการกำกับในวงกว้าง ดังนั้นการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท

¹⁵⁴ สรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ที่มา

Stablecoin มาใช้ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงินซึ่งการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกฎหมายฉบับนี้ด้วยเช่นกัน

สำหรับกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการรับชำระด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ก.ล.ต. ได้มีการประกาศให้ผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลหรือผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถรับเป็นการตอบแทนหรือในการทำธุรกรรมได้¹⁵⁵ ซึ่งยอมรับในสกุลเงินที่ยอมรับ ได้แก่ Bitcoin (BTC) Ethereum (ETH) Ripple (XRP) และ Stellar (XLM)¹⁵⁶ ทั้งนี้จะต้องตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศกำหนด¹⁵⁷ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ก.ล.ต. เองมิได้ปิดกั้นการรับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการตอบแทนแต่อย่างใด เพียงแต่นำระบบอนุญาตมาใช้ กล่าวคือแม้จะได้ปิดกั้นแต่ก็ได้เปิดกว้างเสรี สินทรัพย์ดิจิทัลประเภทใดที่จะนำมาแลกเปลี่ยนหรือรับเป็นการตอบแทนกันจะต้องเป็นไปตามที่ ก.ล.ต. กำหนดเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การกำกับข้างต้นมีผลเฉพาะกับผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลหรือผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 เท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงการยอมรับเป็นการตอบแทนหรือทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่อยู่นอกเหนือจากการกำกับดูแลตามกฎหมาย เช่น ระหว่างประชาชนทั่วไปด้วยกันเอง หรือระหว่างร้านค้ากับลูกค้า เป็นต้น

นอกจากนี้ ก.ล.ต. ได้มีการออกประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กธ. 5 /2565 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 เป็นต้นไป เพื่อกำกับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลห้ามให้บริการเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ในขณะที่ผู้ซื้อขายหรือผู้ลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือซื้อขายได้ตามปกติ เช่นเดียวกับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับใบอนุญาต สามารถดำเนินธุรกิจและให้บริการได้ตามปกติ¹⁵⁸ ซึ่งสะท้อนสิ่งที่ ก.ล.ต. ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแลมี

¹⁵⁵ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 44/2561 เรื่อง บัญชีรายชื่อคริปโทเคอร์เรนซีที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

¹⁵⁶ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 12/2562 เรื่อง บัญชีรายชื่อคริปโทเคอร์เรนซีที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

¹⁵⁷ ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการให้ความเห็นชอบผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล และประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

¹⁵⁸ สำนักงาน ก.ล.ต., ก.ล.ต. ออกเกณฑ์กำกับการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่สนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าหรือบริการ, เผยแพร่เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2565, สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา https://www.sec.or.th/TH/Pages/News_Detail.aspx?SECID=9353

ความกังวลนั้น ประการสำคัญคือผลกระทบของความเสถียรที่อาจเกิดขึ้นจากการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ชำระค่าสินค้าและบริการอย่างแพร่หลายที่ โดยมองว่าการกระทำดังกล่าวไม่ได้เพิ่มประโยชน์ให้กับประชาชนและภาคธุรกิจได้ถึงขนาดที่จะต้องแบกรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องด้วยระบบชำระเงินปัจจุบันของไทยมีประสิทธิภาพสูงอยู่แล้ว แต่ก็ไม่ได้ปิดกั้นการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ในการลงทุนแต่อย่างใด โดยมุ่งหมายที่จะกำกับที่ตัวผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับใบอนุญาตหรือที่นิยมเรียกกันว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่อยู่ในระบบของการกำกับดูแลโดย ก.ล.ต. ภายใต้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 เช่นกัน

อย่างไรก็ดี เนื่องจากด้วยวัตถุประสงค์ของการออกคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่ศึกษานี้คือเพื่อมุ่งหมายจะนำมาใช้ในฐานะสื่อกลางในการชำระเงินในตลาดการเงิน ไม่ใช่การระดมทุนหรือการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในตลาดทุนดังเช่นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทอื่น ๆ ประกอบกับเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 5 ของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งบัญญัติว่า “หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ไม่ให้ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดนี้” แล้วเห็นว่าควรเสนอแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 5 นี้ เพื่อให้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ไม่ให้ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลภายใต้พระราชกำหนดนี้ ในทำนองเดียวกับหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และสามารถอยู่ภายใต้กำกับดูแลโดยกฎหมายและหน่วยงานเดียวคือ ธปท. เพื่อให้หลักการควบคุมความเสี่ยงที่เกิดจากการให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin และการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นความเสี่ยงประเภทเดียวกันสืบเนื่องจากลักษณะและคุณสมบัติของเครื่องมือทางการเงินที่คล้ายกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน โดยการเสนอแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 5 ข้างต้น มีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 5 (ปัจจุบัน) หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ไม่ให้ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดนี้

มาตรา 5 (เสนอแก้ไข) หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน ไม่ให้ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดนี้

เมื่อดำเนินการแก้ไขมาตรา 5 ดังที่เสนอแล้ว จะส่งผล ธปท. สามารถดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 เพื่อกำหนดให้การให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกฎหมายว่าด้วยการชำระเงินได้ ซึ่งจะกล่าวต่อไปใน 4.2

4.2 แนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินอย่างเป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินหลักของประเทศและรองรับการโอนเงินมูลค่าสูงตามมาตรา 5 ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับซึ่งเป็นการรองรับการโอนเงิน การหักบัญชีหรือการชำระดุล ที่เป็นเครือข่ายระหว่างผู้ใช้บริการของระบบทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่อินstitutionการเงิน ตามมาตรา 12 และบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับซึ่งเป็นการให้บริการการชำระเงินผ่านสื่อการชำระเงินหรือช่องทางการชำระเงินอื่นที่ให้บริการแก่บุคคลทั่วไป รวมทั้งการให้บริการการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินหรือประโยชน์สาธารณะตามมาตรา 16¹⁵⁹

กฎหมายระบบการชำระเงินของไทยได้ถูกประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2560 เนื่องจาก ณ ขณะนั้นการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของสถาบันการเงินเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งของ ธปท. ประกอบกับได้มีการกำหนดให้ ธปท. เป็นผู้กำกับดูแลหรือรับผิดชอบระบบการชำระเงินตามกฎหมายอื่นอีกด้วย เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินอย่างเป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สมควรกำหนดให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยมี ธปท. เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล และมีการกำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของผลทางกฎหมายที่สำคัญของการชำระเงิน ตลอดจนการให้ความคุ้มครองไม่ให้การชำระเงินมีการยกเลิกเพิกถอน ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทให้ฟื้นฟูกิจการหรือสิ่งพิทักษ์ทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายอันจะทำให้ระบบการชำระเงินของประเทศเกิดเสถียรภาพและความมั่นคงและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง¹⁶⁰ เพื่อให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลอันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมกันนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะและความเสี่ยงของแต่ละประเภทธุรกิจ ธปท. ยังได้ออกประกาศภายใต้กฎหมายระบบการ

¹⁵⁹ อ่างแล้ว.

¹⁶⁰ อ่างแล้ว.

ชำระเงินข้างต้น¹⁶¹ คือประกาศหลักเกณฑ์กำกับดูแลระบบการชำระเงิน¹⁶²และบริการการชำระเงิน¹⁶³ โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่

2.1) ด้านคุณสมบัติผู้ประกอบการธุรกิจ เช่น การกำหนดประเภทนิติบุคคล และคุณสมบัติกรรมการ ผู้มีอำนาจจัดการ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายระบบการชำระเงินกำหนด ฐานะการเงินมั่นคง โดยผู้ประกอบการต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่าตามที่กำหนดสำหรับธุรกิจแต่ละประเภท โดยผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท และมีฐานะทางการเงินที่มั่นคงเพียงพอที่จะให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

2.2) ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น การเปิดเผยข้อมูลเงื่อนไขบริการแก่ผู้ใช้บริการ การรักษาข้อมูลส่วนบุคคล และคุ้มครองเงินรับล่วงหน้าจากผู้ให้บริการ

2.3) ด้านธรรมาภิบาล ได้แก่ การกำหนดให้กรรมการหรือผู้มีอำนาจจัดการ มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้มั่นนโยบายและการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ มีการควบคุมภายในที่เหมาะสม

2.4) การจัดการความเสี่ยงและความปลอดภัย ผู้ประกอบการธุรกิจต้องมีแผนการบริหารความเสี่ยงต่อเนื่องทางธุรกิจ และแผนฉุกเฉินที่เป็นปัจจุบันและมีการทดสอบอยู่เสมอ ตลอดจนมีการตรวจสอบด้านสารสนเทศเป็นประจำทุกปี

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ได้นำระบบอนุญาโตมาใช้เป็นกลไกในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ และในส่วนของบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแล กฎหมายได้กำหนดให้มีหน้าที่กำกับดูแลให้ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญมีความมั่นคง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานของระบบ ตั้งแต่การรับสมาชิก สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ มาตรการบริหารและจัดการความเสี่ยง การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบ และการจัดการกรณีฉุกเฉิน รวมถึงกำหนดให้มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล ตรวจสอบ และการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับดังเช่นการกำกับดูแลทั้ง 4

¹⁶¹ ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของนางสาวศิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธปท. ทาง พ.ร.บ.ระบบชำระเงิน มีผลแล้ว เน้นทำธุรกิจคล่องตัว เปิดทางพัฒนาเทคโนโลยี, เผยแพร่เมื่อ 18 เมษายน 2561, ที่มา <https://www.voicetv.co.th/read/ByKJh642M>

¹⁶² “ระบบการชำระเงิน” หมายความว่า ระบบหรือกระบวนการจัดการอื่นใดเพื่อการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล

¹⁶³ “บริการการชำระเงิน” หมายความว่า การให้บริการสื่อการชำระเงิน หรือช่องทางชำระเงินใด ๆ ไม่ว่าจะมิรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง เพื่อชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการ หรือใช้เพื่อการโอนเงินหรือการทำธุรกรรมทางการเงินอื่น ๆ

ด้านข้างต้น การเก็บรักษาและเปิดเผยข้อมูล รวมถึงการส่งเสริมประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน

ในการพิจารณาคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เพื่อให้มูลค่าผันผวนน้อยลง ซึ่งบางสกุลอาจเข้าข่ายเป็นการนำมาใช้ทดแทนเงินบาทในวงกว้าง อันจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและความมั่นคงของระบบเงินตราของประเทศ ในขณะที่บางสกุลมีศักยภาพในการนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในระบบการเงิน รวมถึงการนำไปใช้เพื่อต่อยอดบริการทางการเงินต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม หากมีการออกใช้คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการเป็นการทั่วไปย่อมจะมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริการการชำระเงินของประเทศที่เป็นเครื่องมือในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสถาบันการเงิน ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน และเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องและมั่นคง¹⁶⁴

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าภายใต้กฎหมายฉบับนี้ มีจุดประสงค์เพื่อกำกับดูแลผู้ให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ¹⁶⁵ เพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการระบบชำระเงินที่ต้องได้รับการกำกับดูแล ซึ่งการกำกับดูแลตามกฎหมายนี้ยังครอบคลุมถึงการชำระเงินด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์¹⁶⁶ ซึ่งไม่ใช่เงินตราตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ด้วยเช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมายระบบชำระเงินเพื่อนำมาปรับใช้กับการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการแล้วเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ได้มีการให้อำนาจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดบริการการชำระเงินใดให้เป็นบริการการชำระเงินภายใต้กำกับได้ หากบริการการชำระเงินดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบการชำระเงินของประเทศ หรืออาจส่งผลกระทบต่อสาธารณสุข ทั้งนี้ตามมาตรา 35

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 35 จะเห็นว่ากฎหมายให้อำนาจแก่ ธปท. ในการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้บริการใดที่มีลักษณะใกล้เคียงกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

¹⁶⁴ ข่าวกฎหมาย ธปท. ฉบับที่ 16/2564 เรื่อง แนวนโยบายกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoins

¹⁶⁵ “บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ” หมายความว่า บริการการชำระเงินที่จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. แล้วแต่กรณี

¹⁶⁶ “เงินอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ประกอบการออกให้แก่ผู้ใช้บริการซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยมีการชำระเงินให้แก่ผู้ประกอบการไว้ล่วงหน้าเพื่อนำไปใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสด และได้มีการบันทึกมูลค่าหรือจำนวนเงินที่ชำระไว้ล่วงหน้า

ตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 หากการประกอบธุรกิจดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบการชำระเงินของประเทศ หรืออาจส่งผลกระทบต่อสาธารณสุข และสมควรที่จะมีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจอยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงินฯ ได้ ซึ่งบริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับในมาตรา 35 นี้ย่อมหมายความรวมถึงการให้บริการในช่องทางใด ๆ ไม่ว่าจะมิรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง หรือที่อาจดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีเพื่อชำระราคาสินค้าหรือค่าบริการ การโอนเงิน หรือการทำธุรกรรมทางการเงินที่อยู่ในแบบอื่น และไม่เข้าลักษณะที่เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับแต่มีผลเป็นอย่างเดียวกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับด้วย¹⁶⁷

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะ Fiat-backed stablecoin มาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการแล้วเห็นว่าเข้าข่ายเป็นกรณีการให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการตามมาตรา 3 แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 หากผู้ประกอบธุรกิจให้บริการประชาชนโดยการแลกเปลี่ยนจากคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่ตนออกเป็นเงินบาทเพื่อเป็นทางเลือกในการชำระราคาให้สะดวกมากยิ่งขึ้น การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นรูปแบบที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นหนึ่งในบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน เนื่องจากการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระราคาสินค้าหรือบริการ หากได้ดำเนินการเป็นการทั่วไปและอย่างแพร่หลายในวงกว้าง อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบการชำระเงินของประเทศ หรืออาจส่งผลกระทบต่อสาธารณสุขตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 35 จึงเป็นกรณีที่เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้บริการการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin อยู่ภายใต้การกำกับตามภายใต้กรอบและสอดคล้องกับหลักการตามกฎหมายระบบการชำระเงินได้¹⁶⁸ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ผู้ใช้บริการหรือผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซีมีความน่าเชื่อถือ การเก็บรักษาทรัพย์สินที่นำมาหนุนหลังในการออกคริปโทเคอร์เรนซีดังกล่าวเป็นไปอย่างมีมาตรฐานที่ดีและมีความปลอดภัย ป้องกันการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือการกระทำความผิด และสามารถควบคุมอุปสงค์ อุปทาน และปริมาณเงินบาทและปริมาณคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin และการสร้างสภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบที่ปลอดภัยสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อ

¹⁶⁷ เรื่องเสร็จที่ 12/2565 บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การกำกับดูแลการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

¹⁶⁸ เพิ่งอ้าง

ดำเนินการภายในประเทศอันจะเป็นการวางรากฐานที่ชัดเจนสำหรับนวัตกรรมที่ยั่งยืนและช่วยให้ผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์อย่างปลอดภัยในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ประกอบกับเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับรองและกำกับดูแลให้สอดคล้องกับรูปแบบเดิมที่มีอยู่นั้นเอง โดยที่การกำหนดให้บริการการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับจะส่งผลให้การนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ดังกล่าว มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการจะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 นี้ ทั้งในหมวด 3 บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ และในหมวด 4 การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงาน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ธปท. ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแลทางการเงินของไทยมองว่าคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin โดยเฉพาะที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำที่ใช้เป็นสื่อกลางในการชำระเงินมีลักษณะเข้าข่ายเป็นบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้พระราชบัญญัติ ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และ ธปท. มีแนวโน้มที่จะกำกับดูแลลักษณะเดียวกันและกำกับความเสี่ยงที่เพิ่มเติมในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการชำระราคา ด้านการฟอกเงิน ด้านความปลอดภัยทางเทคโนโลยี และด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ เป็นต้น ดังนั้น การพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการชำระเงินดังกล่าวย่อมสามารถนำการกำกับดูแลบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 มาบังคับใช้ได้โดยอนุโลมซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพิจารณาของประเทศสิงคโปร์และสหราชอาณาจักรที่ได้กล่าวไปในบทที่ 3 ด้วย

สำหรับการกำกับดูแลบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันตามที่กล่าวไปในบทที่ 2 ซึ่งสามารถนำมาใช้บังคับกับการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการชำระเงิน ซึ่งนำมาปรับใช้ได้เหมาะสมมากที่สุดสำหรับคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่หนุนหลังด้วยเงินบาท (Baht-backed Stablecoin) ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยมากที่สุด เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ ได้แก่ การใช้ระบบอนุญาตประกอบธุรกิจตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 5/2561 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้กำกับตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 6/2561 ทั้งในด้านการเงิน ธรรมาภิบาล การบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัยและการคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมถึงหลักเกณฑ์เฉพาะของการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์บางส่วนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 7/2561 ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะเดียวกับประเทศสหราชอาณาจักร

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1. บทสรุป

คริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลรูปแบบหนึ่ง ซึ่งบางสกุลมีคุณสมบัติความเป็นเงินตราครบถ้วนทั้งสาม กล่าวคือความเป็นหน่วยวัดทางบัญชี (Unit of Account) ความเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ และความเป็นเครื่องรักษามูลค่า โดยถือว่าเป็นเงินที่เป็นข้อมูลประเภทหนึ่ง โทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือประเภทที่มีสินทรัพย์หนุนหลังและไม่มีสินทรัพย์หนุนหลัง ซึ่งคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีเสถียรภาพสูงและมีการรับรองเพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในบริบทของกฎหมายไทยคือ คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีสินทรัพย์หนุนหลังเป็นเงิน (Fiat-backed Stablecoin) มีการกลไกการรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำซึ่งมีความใกล้เคียงกับเงินอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบัน ในประเทศไทยได้มีการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการกันมากขึ้น ซึ่งการกำกับดูแลภายใต้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ของ ก.ล.ต. ซึ่งเป็นการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลภายใต้การกำกับของกฎหมายดังกล่าวเพียงฝ่ายเดียว ไม่ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการนอกระบบที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. อาทิ ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนหรือประกอบธุรกิจในประเทศไทย แต่โดยลักษณะของการดำเนินธุรกิจ ประชาชนคนไทยสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้ เช่น Binance ตลอดจนการใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างบุคคลด้วยกันเองโดยตรง

ตัวอย่างร้านค้าและผู้ประกอบการในไทยที่ยอมรับการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ¹⁶⁹ ได้แก่ ร้าน Drip เอง Slow Bar จังหวัดระยอง ร้าน The Moon: Crypto & NFT Cafe จังหวัดกรุงเทพมหานคร ร้าน HIP Coffee & Restaurant จังหวัดนครราชสีมา ร้าน Inthanin Coffee ซึ่งมีสาขากระจายอยู่หลายจังหวัดในประเทศไทย และร้าน Class Cafe มีสาขามากมายในหลายจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

¹⁶⁹ 153cm.gxrl. รวม 5 คาเฟ่ที่จ่ายด้วยคริปโตได้แล้ว! เผยแพร่เมื่อ 14 ธันวาคม 2564. เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2565. ที่มา: <https://thestandard.co/5-cafes-paying-with-crypto/>

ในทางปฏิบัติของการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการกันที่เกิดขึ้นจริงในประเทศไทย เนื่องจากผู้ประกอบการในไทยหลายรายมองว่าการยอมรับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ในฐานะของเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการเปรียบเสมือนการเพิ่มช่องทางการชำระเงิน อันเป็นการเพิ่มโอกาสในการค้าขายและดำเนินธุรกิจของตนเอง ซึ่งในปัจจุบันสามารถทำได้ง่ายตาย โดยผู้ประกอบการรายใดประสงค์จะรับเอาคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของตนสามารถกระทำผ่าน Wallet Address ในการรับชำระได้เลย

ในขณะที่สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ในประเทศไทย คริปโทเคอร์เรนซีมีสถานะเป็นทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินและเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล ประเภทหนึ่งตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 แต่ไม่ถือเป็นเงินตรา ตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา ดังนั้นการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในประเทศไทยในปัจจุบันจึงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลตลาดทุน ซึ่งการพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายในการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการเฉพาะนี้เองที่เป็นข้อแตกต่างประการสำคัญของสถานะและข้อพิจารณาแนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ เนื่องจากในต่างประเทศพิจารณาบนพื้นฐานของกฎหมายเดิมที่มีอยู่ซึ่งส่วนใหญ่จะพิจารณาไปในแนวทางของกฎหมายว่าด้วยการชำระเงิน ประกอบกับการที่คริปโทเคอร์เรนซีเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีส่วนทำให้การชำระเงินเร็วขึ้น ต้นทุนลดลงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึงและปลอดภัย ได้รับการคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัว ตลอดจนการก่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดอันเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดการพัฒนาาระบบชำระเงินต่อไป ธนาคารกลางของนานาประเทศเริ่มมีการพิจารณาแนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการกันมากขึ้น โดยมุ่งป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อความมั่นคงทางการเงินไม่ให้มีมากจนเกินไป และมุ่งลดอุปสรรคในการทำงานร่วมกันระหว่างระบบบริการชำระเงินต่าง รวมถึงเป็นการสร้างมาตรฐานการประกอบธุรกิจดูแลคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการให้มีความน่าเชื่อถือและให้การคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม

ตัวอย่างการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการของประเทศสิงคโปร์ ปัจจุบันอยู่ภายใต้ Payment Services Act ซึ่งภายใต้กฎหมายฉบับนี้มีการกำกับดูแลในสองรูปแบบ ได้แก่ Designation Framework และ Licensing

Framework โดยการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการถือเป็นบริการการชำระเงินด้วยดิจิทัลโทเคน ซึ่งเป็นบริการชำระเงินรูปแบบใหม่ที่จะถูกกำกับภายใต้ Designation Framework ทั้งนี้ ธนาคารกลางสิงคโปร์ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแลตามกฎหมายชำระเงินจะพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีดังกล่าวบนพื้นฐานลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้น ๆ ซึ่งภายใต้บริบทของการเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการนั้นคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoin) มีความคล้ายคลึงกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยหากคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่ดังกล่าวมีอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ตลอดเวลา และในการใช้งานผู้ถือคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin จะต้องมีความสัมพันธ์ตามสัญญาหรือทางบัญชีกับผู้ออกใช้คริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้นด้วยก็ จะถูกยอมรับว่าเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของสิงคโปร์ ดังนั้น การกำกับดูแลก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติในเรื่องของเงินอิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน แต่เนื่องด้วยลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีการออกใช้ในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่จะไม่เข้าข่ายการเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ แต่ถือว่าเป็นโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินได้ ตัวอย่างเช่น USD Coin และ Tether ซึ่งผู้ให้บริการโทเคนดิจิทัลเพื่อการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin จะถูกกำกับดูแลภายใต้ประกาศธนาคารกลางสิงคโปร์ที่ PSN08 Notice to licensees and exempt payment service providers Payment Services Act 2019

ในขณะที่รัฐบาลสหราชอาณาจักรมองว่าแนวทางการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ โดยเห็นว่าควรเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องและครอบคลุมกับแนวทางการกำกับดูแลทางการเงินตราหรือเงินกระดาษที่มีอยู่ในปัจจุบัน (fiat currencies) ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะสะท้อนถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎระเบียบ การกำกับดูแล และการกำกับดูแลการจัดการทั่วโลกของคณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักร (Financial Stability Board's recommendations on the regulation, supervision and oversight of global stablecoin arrangements)¹⁷⁰ ซึ่งในแง่ของเขตอำนาจศาลในปัจจุบัน ผู้ให้บริการกระเป๋าเงินและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในสหราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการความมั่นคงทางการเงินแห่งสหราชอาณาจักร และหากถือว่าเป็นระบบการชำระเงินก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารกลางอังกฤษผ่านกฎหมายสำคัญ 2 ฉบับ ได้แก่ Electronic Money

¹⁷⁰ โปรดดู <https://www.fsb.org/2020/10/regulation-supervision-and-oversight-of-global-stablecoin-arrangements/>

Regulations 2011 และ Payment Services Regulations 2017 โดยการจัดตั้งระบบการอนุญาตและกำกับดูแลภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเงินของสหราชอาณาจักรครอบคลุมคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่อ้างอิงมูลค่ากับสกุลเงินเพียงสกุลเดียว (Single Currency Stablecoins) เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ และเพิ่มกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการระบุข้อกำหนดอย่างกว้าง (broad requirements) กิจกรรม (activities) และการกระทำหรือหน้าที่ (functions) ที่จะถูกกำกับดูแลให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์การชำระเงินและเงินอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการในบริบทของการเป็นระบบชำระเงิน โดยการกำหนดเป็นระบบชำระเงินรูปแบบใหม่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลางอังกฤษ ซึ่งเป็นการพิจารณาปรับใช้ Parts 5 of the Banking Act 2009 และ Financial Services (Banking Reform) Act 2013

5.2. ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาลักษณะการใช้งานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการจะเห็นได้ว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินในตลาดเงิน ไม่ใช่การลงทุนหรือระดมทุนในตลาดทุนแต่อย่างใด โดยเมื่อพิจารณาประกอบการหลักการและเหตุผลของการตราพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ที่ว่าการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของสถาบันการเงินเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งของ ธปท. เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลบริการการชำระเงินอย่างเป็นระบบมีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สมควรกำหนดให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยมี ธปท. เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล และมีการกำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องผลทางกฎหมายที่สำคัญของการชำระเงิน ตลอดจนการให้ความคุ้มครองมิให้การชำระเงินมีการยกเลิกเพิกถอน ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือสั่งพิทักษ์ทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายอันจะทำให้ระบบการชำระเงินของประเทศเกิดเสถียรภาพและความมั่นคงและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องแล้ว เห็นว่า ธปท. ควรมีแนวทางการกำกับดูแลมารองรับ เพื่อให้การชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันการดึงเงินออกจากระบบชำระเงินรูปแบบเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อนำเข้าสู่ระบบชำระเงินโดยคริปโทเคอร์เรนซีดังกล่าวที่มีความใกล้เคียงเงินตราใน

ปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องมูลค่าและความไว้วางใจของประชาชนผู้ใช้บริการจึงเข้าใกล้ระดับของเงินตราในปัจจุบันมากขึ้นทุกขณะ รวมถึงการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากบรรดาความเสี่ยงจากการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ในลักษณะข้างต้น ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงที่สภาพคล่องในระบบการเงินแบบดั้งเดิมในปัจจุบันที่อาจจะต้องสูญหายไปพร้อม ๆ กับเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ

จากการพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายไทยประกอบกับแนวทางการพิจารณาในต่างประเทศแล้ว มีข้อเสนอแนะสำหรับการพิจารณาแนวทางการรับรองคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่มีสินทรัพย์หนุนหลังเป็นเงิน (Fiat-backed Stablecoin) มีการกลไกการรักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ ในบริบทของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซี และพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ดังนี้

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการควบคุมความเสี่ยงประเภทเดียวกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน จึงเสนอให้มีการแก้ไขมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 โดยเพิ่มข้อความดังนี้ “และสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน” เพื่อให้อำนาจการรับรองและกำกับดูแลการนำคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin มาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการอยู่ภายใต้ ธปท. และดำเนินการรับรองตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ต่อไป

“มาตรา 5 (เสนอแก้ไข) หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน ไม่ให้ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดนี้”

ในการดำเนินการตามมาตรา 35 แห่งกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงินนี้ ธปท. มีอำนาจตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดการให้บริการในช่องทางใด ๆ ไม่ว่าจะมิรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง หรือที่อาจดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีเพื่อชำระราคาสินค้าหรือค่าบริการ การโอนเงิน หรือการทำธุรกรรมทางการเงินที่อยู่ในแบบอื่น และไม่เข้าลักษณะที่เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับแต่มีผลเป็นอย่างเดียวกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะการนำคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin ที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะ Fiat-backed stablecoin มาใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการแล้วเห็นว่าเข้าข่ายเป็นกรณีการให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็น

สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นหนึ่งในบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน ประกอบกับหากมีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระราคาสินค้าหรือบริการเป็นการทั่วไป อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบการชำระเงินของประเทศ หรืออาจส่งผลกระทบต่อสาธารณสุข จึงเป็นกรณีที่เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้บริการการชำระเงินด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin อยู่ภายใต้การกำกับตาม ภายใต้กรอบและสอดคล้องกับหลักการตามกฎหมายระบบการชำระเงินได้¹⁷¹ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ผู้ให้บริการหรือผู้ออกคริปโทเคอร์เรนซีมีความน่าเชื่อถือ การเก็บรักษาทรัพย์สินที่นำมาหนุนหลังในการออกคริปโทเคอร์เรนซีดังกล่าวเป็นไปอย่างมีมาตรฐานที่ดีและมีความปลอดภัย ป้องกันการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือการกระทำความผิด และสามารถควบคุมอุปสงค์ อุปทาน และปริมาณเงินบาทและปริมาณคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin และการสร้างสภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบที่ปลอดภัยสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoin เพื่อดำเนินการภายในประเทศอันจะเป็นการวางรากฐานที่ชัดเจนสำหรับนวัตกรรมที่ยั่งยืนและช่วยให้ผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์อย่างปลอดภัยในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ประกอบกับเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับรองและกำกับดูแลให้สอดคล้องกับรูปแบบเดิมที่มีอยู่นั่นเอง

อย่างไรก็ดี ภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน ผู้เขียนเห็นว่ายังมีกฎเกณฑ์บางส่วนที่ไม่ควรนำมาปรับใช้กับการกำกับดูแลบริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ที่รักษาราคาด้วยการสำรองสินทรัพย์ในระบบการเงินปัจจุบันที่มีความเสี่ยงนี้ ได้แก่ การกำหนดให้การให้บริการบริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin ต้องบันทึกมูลค่าเป็นเงินสดบาทหรือเงินสกุลต่างประเทศเท่านั้นตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 7/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เนื่องจากโดยสภาพแล้ว บริการคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin เป็นบริการสื่อการชำระเงินรูปแบบใหม่ที่ไม่ได้มีหน่วยวัดมูลค่าเป็นเงินตราสกุลใดในระบบการเงินปัจจุบัน และไม่ได้มีสถานะทางกฎหมายเป็นเงินตราตามกฎหมายไทย แต่เป็นเพียงการอิงมูลค่าของสื่อการชำระเงินในรูปแบบคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้นกับสินทรัพย์หนุนหลังเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการบันทึกเป็นหน่วยคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoin นั้น ๆ แทนที่จะบันทึกเป็นเงินสกุลใดสกุลหนึ่งตามหลักเกณฑ์ของบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

¹⁷¹ เพิ่งอ้าง.

รายการอ้างอิง

กฎหมาย

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เกี่ยวกับสิทธิทรัพย์สินดิจิทัลให้เป็นธุรกิจสิทธิทรัพย์สินดิจิทัลเพิ่มเติม พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2563

ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กธ. 5 /2565 เรื่อง หลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสิทธิทรัพย์สินดิจิทัลที่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนการใช้สิทธิทรัพย์สินดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 6/2561 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 7/2561 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 10/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้กำกับ

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 11/2561 เรื่อง นโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศ

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 12/2562 เรื่อง บัญชีรายชื่อคริปโทเคอร์เรนซีที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 44/2561 เรื่อง บัญชีรายชื่อคริปโทเคอร์เรนซีที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

พระราชกำหนด การประกอบธุรกิจสิทธิทรัพย์สินดิจิทัล พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติ ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติ ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

หนังสือ

คดีศรี แสงโชติ, เงิน อดีต ปัจจุบัน และอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2565, สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
 พิธีพัฒน์ หาญคงแก้ว, ณัชนน โพธิ์เงิน, Bitcoin & Blockchain 101 เงินดิจิทัลเปลี่ยนโลก, พิมพ์ครั้งที่
 1 สิงหาคม 2561, บริษัท สตรีคทอมูออร์โรว์ จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ,
 Digital Currency แนวนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัล, เผยแพร่เมื่อ กันยายน
 2564, ที่มา: <https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/Digital%20Currency.pdf>

บทความ

กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม, ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการศึกษาเรื่องการบังคับคดีกับสินทรัพย์ดิจิทัล, หน้า 135.

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว เรื่องเสร็จที่ 175/2560 บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่าง
 พระราชบัญญัติระบบชำระเงิน พ.ศ.

สำนักงาน ก.ล.ต., สรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561,
 ที่มา https://www.sec.or.th/TH/Documents/DigitalAsset/digitalasset_summary

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.), BLOCKCHAIN for GOVERNMENT
 SERVICES การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนสำหรับภาครัฐ เวอร์ชัน 2.0, เผยแพร่เมื่อ มกราคม
 2564, ที่มา <https://dgti.dga.or.th/wp-content/uploads/2021/02/Blockchain-V2.pdf>

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA), การบูรณาการ Blockchain กับการประยุกต์ใช้ในระดับ
 องค์กร, สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565, ที่มา <https://www.depa.or.th/th/article-view/blockchain-work>

เว็บไซต์

153cm.gxrl. รวม 5 คาเฟ่ที่จ่ายด้วยคริปโตได้แล้ว!. เผยแพร่เมื่อ 14 ธันวาคม 2564. เข้าถึงเมื่อวันที่
 2 เมษายน 2565. ที่มา: <https://thestandard.co/5-cafes-paying-with-crypto/>

กองกษาปณ์, เงินตรา, สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา
<http://www.royalthaimint.net/>

ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของนางสาวสิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการ
 ชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธปท. (ธปท.) ทาง พ.ร.บ.ระบบชำระเงิน มีผลแล้ว เน้น
 ทำธุรกิจคล่องตัว เปิดทางพัฒนาเทคโนโลยี, เผยแพร่เมื่อ 18 เมษายน 2561, ที่มา
<https://www.voicetv.co.th/read/ByKJh642M>

ข่าว ธปท. ฉบับที่ 15/2564 เรื่อง Stablecoin ที่มีการระบุหน่วยมูลค่าเป็นบาท

ข่าว ธปท. ฉบับที่ 16/2564 เรื่อง แนวนโยบายกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoins

ข่าว ธปท. ฉบับที่ 16/2564 เรื่อง แนวนโยบายกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoins

ข่าว ธปท. ฉบับที่ 49/2564 เรื่อง การใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อเป็นสื่อกลางการชำระราคาค่าสินค้าและ
 บริการ

ทีมกรุงเทพธุรกิจออนไลน์, จ่าย 'เหรียญ' ต้องรู้! ใช้แค่ไหน ถึงไม่ผิดกฎหมาย, เผยแพร่เมื่อ 9 กันยายน
 2563, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2565, ที่มา <https://www.bangkokbiznews.com/>

ธนาคารแห่งประเทศไทย, การกำกับดูแลระบบการชำระเงิน (Oversight of Payment Systems),
 สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565, ที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems>

ธนาคารแห่งประเทศไทย, คำถาม-คำตอบระบบชำระเงิน, สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565, ที่มา
https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/Others/FAQ_PaymentSystem

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
 กระทรวงการคลัง, แถลงข่าวร่วม ธปท. ก.ล.ต. และ กค. ร่วมกันกำหนดแนวทางกำกับดูแล
 การนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าและบริการ, เผยแพร่เมื่อ 25 มกราคม
 2565, สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2565, ที่มา
https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/Activities/Pages/JointPress_25012022.aspx

ธปท. เผย อาจยอมให้ “Stablecoin” ใช้ชำระค่าสินค้าและบริการได้, บทสัมภาษณ์ นายณพงศ์ธวัช
 โพธิกิจ ผู้อำนวยการ ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน ธปท. เผยแพร่เมื่อวันที่ 24 มกราคม
 2565 สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2565 ที่มา <https://tna.mcot.net/business-868558>

บทสัมภาษณ์ นางสาวสิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธปท. เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2564 ที่มา (เพิ่มเติม) ธปท. แจงแนวนโยบายกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซี ประเภท Stablecoins สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2565 ที่มา <https://www.ryt9.com/s/iq03/3209705>

เรื่องเสรีจที่ 12/2565 บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การกำกับดูแลการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ

วรวจน์ ธาราศิริสกุล, การเก็บรักษาทรัพย์สิน คริปโต (Crypto), เผยแพร่เมื่อ 7 สิงหาคม 2562, สืบค้นเมื่อ 13 เมษายน 2565, ที่มา: <https://www.efinancethai.com/MoneyStrategist/>

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. , การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment), สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 แหล่งที่มา <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/mobile-payment.aspx>

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. , การชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Payment), สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 แหล่งที่มา <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/>

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. , เงินอิเล็กทรอนิกส์, สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 แหล่งที่มา <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/e-money>

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. , เช็ค, สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 แหล่งที่มา https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/xx_cheque

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. , บัตรเครดิต, สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 แหล่งที่มา <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/loans/loans/Pages/creditcard>

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท., บัตรเดบิต, สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 แหล่งที่มา <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/debit>

สรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ที่มา https://www.sec.or.th/TH/Documents/DigitalAsset/digitalasset_summary.pdf

สำนักงาน ก.ล.ต., ก.ล.ต. ออกเกณฑ์กำกับการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่สนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าหรือบริการ, ข่าว ก.ล.ต. ฉบับที่

39/2565, เผยแพร่เมื่อ 23 มีนาคม 2565, สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565, ที่มา
https://www.sec.or.th/TH/Pages/News_Detail.aspx?SECID=9353

สุพริศร์ สุวรรณิก ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธปท. , “Libra” เงินสกุลใหม่ของโลก?, แหล่งที่มา
https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_24_Jun2019

สุมาพร (ศรีสุนทร) มานะสันต์, คริปโทเพย์เมนต์ : แนวโน้มและกรณีศึกษา, เผยแพร่เมื่อวันที่ 7
 ธันวาคม 2564, สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา
<https://www.bangkokbiznews.com/columnist/>

Money Buffalo, “11 บริษัทในไทยที่รับชำระเงินด้วย “คริปโต””, สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2565,
 จาก <https://www.moneybuffalo.in.th/business/how-many-businesses-accept-payments-for-goods-and-services-with-crypto>

Techsauce Team, ก.ล.ต. กล่าวโทษ Binance กรณีประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลโดยไม่ได้รับ
 ใบอนุญาต, เผยแพร่เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2564 เข้าถึงเมื่อ 23 มีนาคม 2565 ที่มา:
<https://techsauce.co/news/thai-sec-accused-binance-of-unauthorized-acts>

Law and Regulation

Singapore Payment Services Act 2019

Book

Biago Bossone and Massimo Cirasino. “The Oversight of the Payment Systems: A
 Framework for the Development and Governance of Payment Systems in
 Emerging Economies”. The World Bank, July 2001. p.7

Bruce J. Summers. Payment Systems: Design. “Governance and Oversight”. Central
 Banking Publications Ltd., London. 2012. p.3

Eric J. Pan, “Understanding Financial Regulation”, Utah Law Review 4. (2012)

Kiyotaki, N., & Wright, R. (1993). A search-theoretic approach to mon-etary economics.
 The American Economic Review, 63-77.

Milnes, A. (1919) *The Economic Foundations of Reconstruction*. Mac-donald and Evans.

Schueffel, Patrick (2017). “The Concise Fintech Compendium”. School of Management Fribourg, Switzerland. Archived from the original on 2017-10-24. Retrieved 2017-11-03.

Article

Bank for International Settlements Working Papers No 905 on “Stablecoins: risks, potential and regulation”, published in November 2020. This publication is available on the BIS website (www.bis.org).

Bank of England, New forms of digital money, เผยแพร่เมื่อ 7 มิถุนายน 2564, สืบค้นเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2565 ที่มา: <https://www.bankofengland.co.uk/paper/2021/new-forms-of-digital-money>

CBI Insights, What Are Stablecoins?, เผยแพร่เมื่อ 25 มกราคม 2565, ที่มา <https://www.cbinsights.com/research/report/what-are-stablecoins/>

HM Treasury, UK regulatory approach to cryptoassets and stablecoins: Consultation and call for evidence, เผยแพร่เมื่อ มกราคม 2564, สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2565, ที่มา https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/950206/HM_Treasury_Cryptoasset_and_Stablecoin_consultation.pdf

<https://www.bankofengland.co.uk/paper/2021/new-forms-of-digital-money>

Monetary Authority of Singapore, “Guidelines on Provision of Digital Payment Token Services to the Public [PS-G02],” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2565, จาก <https://www.mas.gov.sg/regulation/guidelines/ps-g02-guidelines-on-provision-of-digital-payment-token-services-to-the-public>

Monetary Authority of Singapore, “PSN08 Notice on Disclosures and Communications”, สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2565, จาก <https://www.mas.gov.sg/regulation/notices/psn08-notice-on-disclosures-and-communications>

Monetary Authority of Singapore, PAYMENT SERVICES ACT 2019 FREQUENTLY ASKED QUESTIONS (FAQs) ON THE PAYMENT SERVICES ACT (PS ACT) เผยแพร่เมื่อ 7 มีนาคม 2565

Monetary Authority of Singapore. (n.d.). “Project Ubin: Central Bank Digital Money using Distributed Ledger Technology”, สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2565, จาก <https://www.mas.gov.sg/schemes-and-initiatives/Project-Ubin>.

Tether, Tether: Fiat currencies on the Bitcoin blockchain, from <https://assets.ctfassets.net/vyse88cgwfb/5UWgHMvz071t2Cq5yTw5vi/c9798ea8db99311bf90ebe0810938b01/TetherWhitePaper.pdf>

TrueCoin, LLC, TrueUSD: A Regulated and Tokenized Version of the US Dollar, Last Updated: May 30, 2019, from https://trueusd.com/pdf/TUSD_WhitePaper.pdf

Website

COURT OF APPEAL OF THE STATE OF CALIFORNIA SECOND APPELLATE DISTRICT DIVISION FOUR, Republic of Korea v. Ahn, Publish on 15 March 2021, from <https://casetext.com/case/republic-of-korea-v-ahn>

Evan Kereiakes, Do Kwon, Marco Di Maggio, Nicholas Platias, Terra Money: Stability and Adoption, Published on April 2019, from https://assets.website-files.com/611153e7af981472d8da199c/618b02d13e938ae1f8ad1e45_Terra_White_paper.pdf

Haseeb Qureshi, Stablecoins: designing a price-stable cryptocurrency, เผยแพร่เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2561, ที่มา <https://hackernoon.com/stablecoins-designing-a-price-stable-cryptocurrency-6bf24e2689e5>

New York State Department of Financial Services (NYDFS), Greenlisted Coins/Tokens, Updated: 14 February 2022, from https://www.dfs.ny.gov/apps_and_licensing/virtual_currency_businesses/Greenlist

Peiyong Chua Heikes, Anil Shergill, Jennifer Lim, Yong En Koh, “Provision of DPT services to the public”, Published on January 2022, from <https://www.linklaters.com/en/knowledge/publications/alerts-newsletters-and-guides/2022/february/03/provision-of-dpt-services-to-the-public>

The Marker Team, The Maker Protocol: MakerDAO's Multi-Collateral Dai (MCD) System, from <https://makerdao.com/en/whitepaper/#in-mcd-we-trust>

SHOBHIT SETH, ERIKA RASURE, MARCUS REEVES, Is Stablecoin the Answer to All Cryptocurrency Problems?, Published on May 12, 2022 at <https://www.investopedia.com/tech/stablecoin-answer-all-cryptocurrency-problems/>